

Living Thai

No. 1 / 2010

ISSN : 1906-5647

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
เอกอัครราชูปถัมภ์มหามรดกวัฒนธรรมไทย
**The Royal Patron of
Thai Cultural Heritage**

เลาะริ้ววัง เยี่ยมชมการสืบสานงานช่างไทย
Grooming New Thai Craftsmen

บ้านนุ้ มากบั่นอนุรักษย์ชั้นลงหินแหล่งสุดท้าย
**The Last Makers of
Stone-polished Bronzeware**

ลายไทย : หัวใจงานศิลปะไทย
**Thai Traditional Motifs :
The Heart of All Thai Arts**

Contents

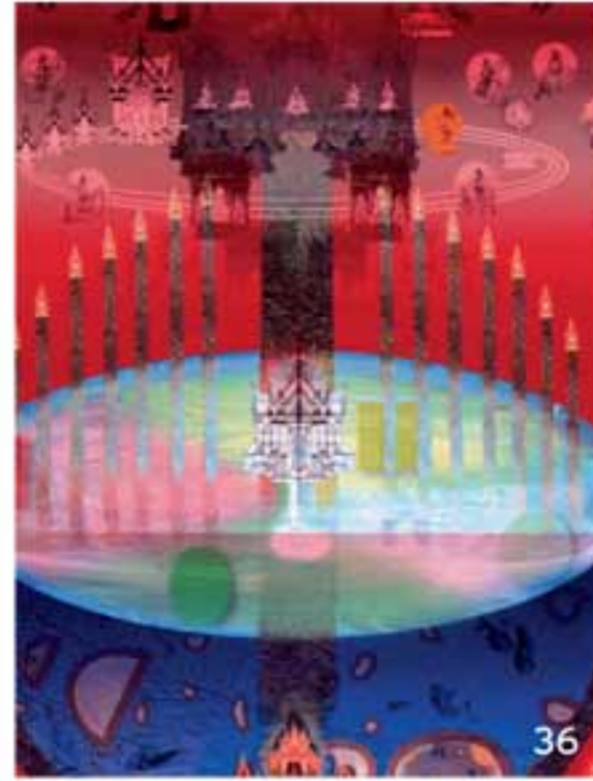
สารบัญ

3

15

36

46

Cover

วาววาวนี้แหละเนื้อ ทองดี
All this glitter is true gold

2 Editor's Note

3 Cover Story

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี
เอกอัครราชูปถัมภก
มรดกวัฒนธรรมไทย
Royal Patron of
Thai Cultural Heritage

10 Creative Corner

เสริมศักยภาพหัตถศิลป์ไทย
ไปปักธงในตลาดโลก
Innovative Campaign to
Help Globalise Thailand's
Handmade Artistry

15 Craftsmaster

ขันลงหินบ้านบุญ... บากบัน
รังสรรค์โดยหัตถศิลป์ไทย
A Feat of Endurance:
Stone-polished Bronzeware

24 The Village Trail

วิทยาลัยในวัง... โรงเรียนช่าง
ตามแนวพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
Royal Craft Schools:
The Princess' Initiatives

34 Global Visions

36 Art Talk

สร้างสรรค์ภาพพระไตรภูมิใหม่
น้อมเกล้าฯ เทิดไท้จอมราชัน
The Ultimate Gift for
the Ultimate King

46 Open House

หอเครื่องทองไทย...
ทอประกายสะท้อนอารยธรรม
"สุวรรณภูมิ"
Thai Goldsmith Gallery...
Glittering Reflections of
Suvannabhumi Civilisation

54 D.I.Y.

อบร้าน้ำปรุง หยอดแบ่งเป็นพวง
ไปรดน้ำดำหัว
Home-made Perfume and
Powdered Lei Make
Songkran Festival
More Memorable

60 SACICT Society

64 Bangsai Bulletin

วิจิตรแห่งลายไทยที่ฝากไว้
ในแผ่นดิน
Exquisite Thai Traditional
Patterns and Motifs:
A National Pride

72 Corporate Info

74 Product Showcase

คณะที่ปรึกษา

ประธานที่ปรึกษา กุญญาพันธ์ แร่งขำ
ที่ปรึกษา สายชนนี รัศมีไพฑูริย์
ชนก ลิ้มปิพิชัย
ไรวินทร์ สวัสดิ์กุล
เอกสิทธิ์ แสงดี
พัชรวรรณ ลิ้มรัตนมงคล

EDITORIAL ADVISORY BOARD

Chief Consultant Kunyaphan Raengkhum
Consultants Saichonnanee Rassameepaithun
Kanok Limbipichai
Raiwin Sawatdikul
Eaksit Sangdee
Patcharawan Limrattanamongkol

จัดทำโดย:

ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน)
59 หมู่ 4 ต.ช้างใหญ่
อ.บางไทร จ.พระนครศรีอยุธยา 13290
โทร: 035 367 054-9
โทรสาร: 035 367 051
เว็บไซต์: www.sacict.net

ออกแบบและผลิต: บริษัท พีเจอร์ จำกัด
23/18 ซอยร่วมฤดี เพลินจิต ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทร: 0 2254 6898-9 โทรสาร: 0 2650 7738
ติดต่อโฆษณา: พยงค์ กังวานสุระ

พิมพ์ที่: บริษัท อติสรรพ์ จำกัด
248 ซอยลาดพร้าว 87 วังทองหลาง กรุงเทพฯ 10310
โทร: 0 2932 2596-7 โทรสาร: 0 2932 2598

บทความในนิตยสารนี้ เป็นความคิดเห็นของผู้เขียน
ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (ศ.ศ.ป.) ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป อนึ่งบทความและภาพในนิตยสารนี้
สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมายไทย การจะนำไปเผยแพร่
ต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร

SACICT Living Thai is a bi-monthly magazine
published by the SUPPORT Arts and Crafts
International Centre of Thailand (Public Organisation).
59 Moo 4, Chang-Yai Sub-District, Bangsai,
Ayutthaya Province 13290, Thailand
Tel: +66 (0) 35 367 054-9, Fax: +66 (0) 35 367 051
Website: www.sacict.net

Design and production: Feature Co., Ltd.
23/18 Soi Ruamrudee, Ploenchit,
Pathumwan, Bangkok 10330, Thailand
Tel: +66 (0) 2254 6898-9, Fax: +66 (0) 2650 7738.
For advertisement placements, contact
Payong Kungwansurah, Tel: +66 (0) 2254 6898-9.

Print: Artisans Co., Ltd.
248 Soi Lardprao 87, Wangthonglang, Bangkok 10310.
Tel: +66 (0) 2932 2596-7, Fax: +66 (0) 2932 2598.

Opinions in Living Thai are the writers' and not necessarily endorsed by SACICT. No part of this magazine may be reproduced without written permission.

Editor's Note

SACICT Living Thai ร่วมเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี “เอกอัครราชูปถัมภกมรดกวัฒนธรรมไทย” ในวันคล้ายวันพระราชสมภพ และ “วันอนุรักษ์มรดกไทย” 2 เมษายน 2553 ด้วยบทความพิเศษอันเกี่ยวเนื่องกับพระราชกรณียกิจ ในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยใน Cover Story พร้อมทั้งนำทุกท่าน ละแยะท้ายวังไปเยี่ยมชมกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ช่างทองหลวง หนึ่งในโครงการที่จัดตั้งขึ้นสนองพระราชดำริในการผลิตบุคลากร ด้านช่างให้เป็นกำลังสำคัญในงานอนุรักษ์สืบไป

ในฉบับนี้ เราได้ฝ่าเปลวแดดร้อนๆ ไปเยือน “บ้านบุ” ริมคลอง บางกอกน้อย เพื่อพบกับ Craftmaster กลุ่มสุดท้ายของประเทศ ผู้มุ่งมั่นอนุรักษ์งานช่างชั้นลงหินแบบโบราณ รวมทั้งไปเยือน ศูนย์ศิลปาชีพระหว่างประเทศ เพื่อชมผลงานของแผนกช่างเขียนลายไทย กับ Bangsai Bulletin และเพื่อร่วมส่งเสริมเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ของประเทศ เรายังได้เพิ่มคอลัมน์ Creative Corner เป็นเวทีในการแบ่งปัน ประสบการณ์และสร้างแรงบันดาลใจ ตลอดจนแนะนำโครงการ Global SACICT 2011 ที่จะผลักดันสินค้าศิลปาชีพและศิลปหัตถกรรม สู่อุตสาหกรรมด้วยกลยุทธ์การออกแบบและการตลาดเชิงสร้างสรรค์

สำหรับเทศกาลสงกรานต์ เราขอเชิญชวนเปิดใจไปดูวิธีการทำ น้ำอบและแป้งพวงใน D.I.Y และลงมือทำกันได้เลย

สวัสดิ์ปีใหม่ไทยและขอให้สนุกกับการอ่าน Living Thai กันทุกๆ คน

In this issue, SACICT Living Thai joins the Thai nation in celebrating the Birthday of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn, with our Cover Story highlighting her role as “The Royal Patron of Thai Cultural Heritage”. Our Village Trail leads to the Golden Jubilee Royal Crafts educational institutes established by her royal initiative to groom new craftsmen to carry on the traditions of Thai arts and crafts.

The editorial team braved the scorching sun to Ban Bu in Klong Bangkok Noi, to talk to the Kingdom's last group of craftsmen of stone-polished bronzeware in the Craftmaster Column. The team also went to observe how traditional Thai painting is being taught at Bangsai Arts and Crafts Centre in Ayutthaya as seen in Bangsai Bulletin. We have meanwhile added a new column, Creative Corner, to introduce innovative projects in line with the Government's Creative Economy scheme, starting with Global SACICT 2011, an effort in promoting Thai arts and crafts to the world market.

And to celebrate Songkran, the traditional Thai New Year, D.I.Y. offers instructions on how to make your own *Nam Ob* and *Paeng Puang* to make your festival more memorable.

We wish you all happy reading and a Happy Thai New Year.

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี
เอกอัครราชูปถัมภ์ภกมรดกวัฒนธรรมไทย

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดอาคารใหม่ของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านเชียง เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553

HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn presides over the opening of the new building of Ban Chiang National Museum on February 9, 2010.

ทุกๆ คนที่ได้มีโอกาสเข้าเฝ้าทูลละอองพระบาท สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในระหว่างพระราชพิธีสถาปนาเฉลิมพระนามาภิไธย ณ ทำเนียบรัฐบาล เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2520 ต่างก็ยังคงจำได้ดีถึงความรู้สึกปลาบปลื้มปีติเป็นล้นพ้น อันเกิดจากพระราชดำรัสตอนหนึ่งที่ว่า "...ข้าพเจ้าทราบดีอยู่แล้ว ข้าพเจ้ามีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อประเทศชาติอย่างมาก และการที่จะปฏิบัติราชการแผ่นดินนั้น เป็นภาระอันหนักที่ต้อง

อาศัยทั้งสติปัญญาและความรู้ความสามารถอย่างพร้อมมูล ข้าพเจ้าจึงตั้งใจที่จะเพียรพยายามศึกษาและปฏิบัติฝึกฝนตนเองต่อไปให้ดีที่สุด เพื่อให้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับหน้าที่ตามที่ทุกคนมุ่งหวัง..."

จากวันนั้นจนถึงวันนี้ พลสภานิกрชาวไทย รวมไปถึงสาธารณชนในประชาคมโลก ต่างล้วนได้ประจักษ์แก่ตาและใจในพระวิริยอุตสาหะในการศึกษาและทรงฝึกฝนพระองค์อย่างต่อเนื่อง ด้วยทรงมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติพระราชภารกิจอย่างดีที่สุดเพื่อประโยชน์สุขของทุกคนบนผืนแผ่นดินไทย

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงเป็นสมเด็จพระเจ้าฟ้าพระองค์แรก ที่ทรงเข้ารับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย โดยทรงเลือกสอบคัดเลือกเข้าคณะอักษรศาสตร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2516 ในสาขาประวัติศาสตร์ และทรงศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ด้านจารึกภาษาตะวันออก (ภาษาสันสกฤต และภาษาเขมร) ณ คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร และสาขาภาษบาลีและสันสกฤต ในภาควิชาภาษาตะวันออก

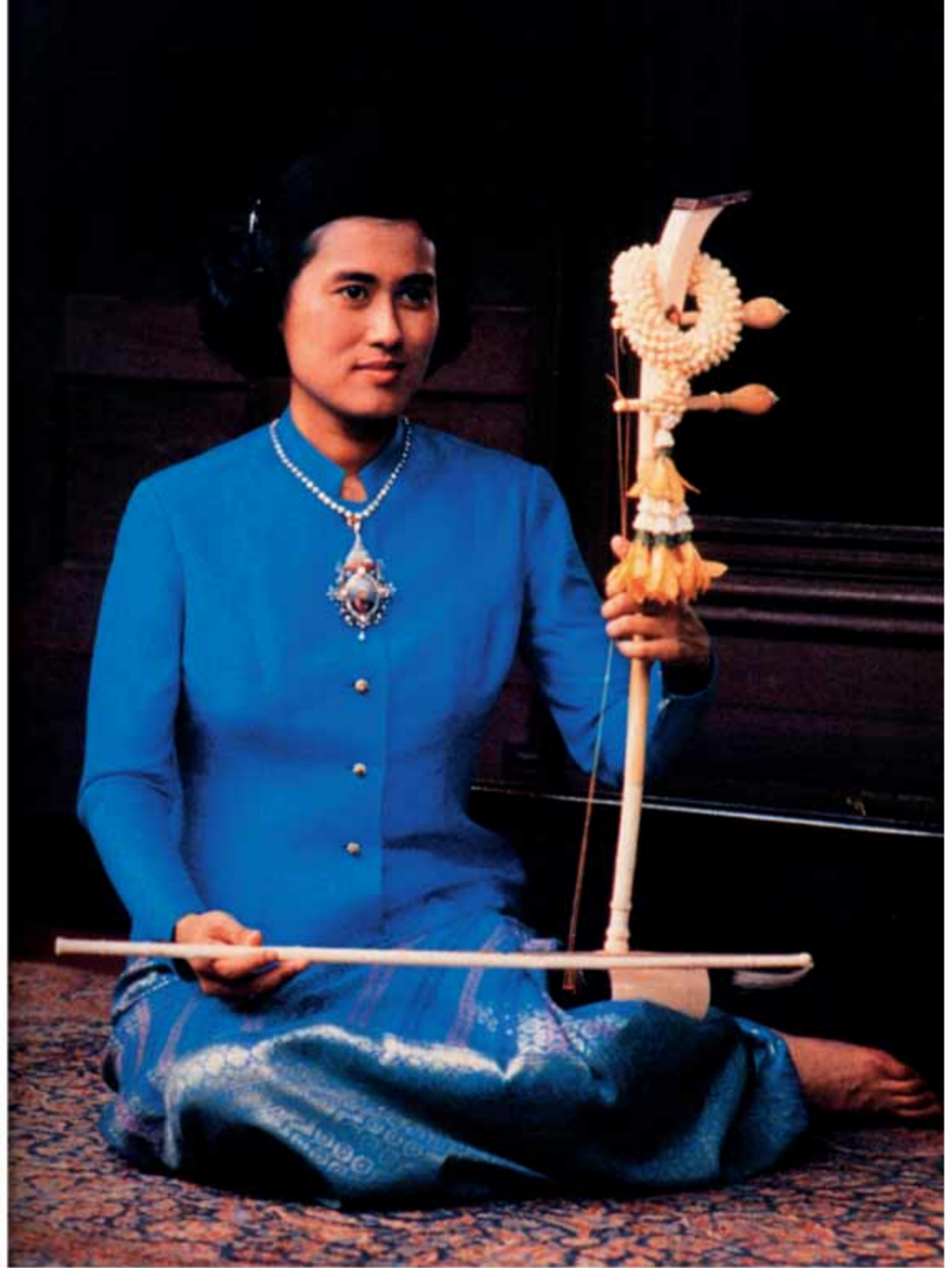

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เนื่องจากทรงเห็นว่า หากเรียนรู้ให้แตกฉานทั้งบาลีและสันสกฤตอันเป็นรากศัพท์ที่สำคัญของคำในภาษาไทย ก็จะสามารถเข้าใจภาษาไทยและรากฐานความเป็นไทยได้มากยิ่งขึ้น

ศาสตราจารย์สัตยพรต ศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญภาษาสันสกฤตแห่งมหาวิทยาลัยเดลี ได้เคยเขียนสวดติชมแด่จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ไว้ในบทความหนึ่งว่า “... มีพระราชธิดาพระองค์หนึ่งพระนามว่า สิริธร ทรงมีพระสติปัญญาเฉียบแหลม เป็นผู้อุทิศพระองค์เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเฉกเช่นพระราชบิดา และทรงสนพระทัยในการศึกษาภาษาสันสกฤตเป็นอย่างยิ่ง...”

จากพระราชจริยาวัตรและพระราชกรณียกิจที่ทรงบำเพ็ญอย่างต่อเนื่อง ล้วนบ่งบอกถึงพระวิริยอุตสาหะในการศึกษาไม่ว่าเรื่องใดๆ ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ การที่พระองค์ได้ทรงทุ่มเทเพื่อการเรียนรู้ศิลปะวิทยาการต่างๆ นั้น นอกจากจะเกิดจากการที่ทรงตระหนักในภาระหน้าที่ที่จะต้อง “ตั้งใจเพียรพยายามศึกษา” แล้วยังเกิดจากการที่ทรงเล็งเห็นถึง “คุณค่า” ในสิ่งดังกล่าว เป็นสำคัญ ยังผลให้ทรงอุทิศเวลาเพื่อค้นคว้าและฝึกฝนในเรื่องเหล่านั้นอย่างลึกซึ้ง เพื่อนำคุณค่าของสิ่งที่ได้จากการศึกษานั้นส่งต่อให้เกิดประโยชน์ต่อบุคคลอื่นต่อไป

จากพระราชประวัติที่ได้ทรงบันทึกไว้ด้วยพระองค์เอง รวมถึงคำบอกเล่าของเหล่าพระอาจารย์ที่เคยมีโอกาสได้ถวายพระอักษร ทำให้ประมวลได้ว่า สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงศึกษาศิลปะแขนงต่างๆ โดยเฉพาะดนตรีไทย ด้วยความสนพระทัยของพระองค์เอง มิใช่เพราะถูกบังคับด้วยหน้าที่ใดๆ ดังที่ทรงเล่าไว้ในพระราชนิพนธ์ “เหตุใดข้าพเจ้าจึงชอบดนตรีไทย” ความว่า “ดนตรีไทยนี้เล่นแล้วติดจริงๆ สบโอกาสเมื่อไรก็ต้องไปฟัง แต่ก่อนอธิบายได้ว่าชอบเพราะชาตินิยม หลังๆ นี้ชอบเพราะฟังแล้วสนุกตื่นเต้น มีทุกรส” หรือ

“หากใครได้ฟังดนตรีไทย 200 คนของครูประสิทธิ์ ถาวร แล้วใคร่ยอมจะมีความรู้สึก ว่า ดนตรีไทยมิได้ด้อยหลังหรือหยุดนิ่งอยู่กับที่ ดนตรีไทยก้าวหน้ายังมีการสืบต่อ เปลี่ยนแปลงให้เข้ากับชีวิตปัจจุบัน ดนตรีไทยไม่มีสลาย เพราะความดี ความเหมาะสมกับชีวิตไทย”

โดยเหตุที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระปรีชาสามารถด้านดนตรีไทยอย่างยอดเยี่ยม โดยทรงขับร้องทรงระนาดเอกและซออด้วง จึงทรงเป็นผู้นำในการส่งเสริม สนับสนุน เผยแพร่ความรู้ด้านดนตรีไทยเสมอมา ทั้งยังเสด็จฯ ไปทอดพระเนตร และร่วมทรงดนตรีไทยในโอกาสต่างๆ ได้ทรงจัดให้มีการชำระโน้ตเพลงบันทึกเพลงเก่า และเผยแพร่ให้คนไทย

ทั้งรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ได้สัมผัสถึงคุณค่าของดนตรีและความเป็นไทย ซึ่งเป็นไปตามพระราชประสงค์ ในอันที่จะพัฒนาประเทศชาติในแบบที่ “เก่าก็ไม่ทิ้ง ใหม่ก็รู้จักปรับเอามาใช้ได้” ทำให้คนไทยเข้าถึงดนตรีไทยได้ง่าย ได้สัมผัสรับรู้ และเกิดเป็นแรงบันดาลใจ ในการร่วมจรโลงไว้คู่ประเทศชาติ จนเป็นที่มาของประโยชน์คอมพิวเตอร์ที่ ครูเสรี หวังในธรรม ศิลปินแห่งชาติ ผู้ล่วงลับ ที่ว่า “ดนตรีไทยไม่สิ้นแล้ว เพราะพระทูลกระหม่อมแก้วเอาใจใส่”

นอกจากนี้ยังทรงอุปถัมภ์ มรดกวัฒนธรรมไทยอีกหลายแขนง เพื่อการอนุรักษ์และการพัฒนาทั้งในด้านการช่างไทย นาฏศิลป์ไทย งานพิพิธภัณฑสถาน ประวัติศาสตร์และโบราณสถาน ภาษาและวรรณกรรม

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงทดลองตอกลายหนังใหญ่ HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn tries her hand at carving a shadow play puppet.

ในโลกของวรรณศิลป์ได้ปรากฏ ผลงานพระราชนิพนธ์ในรูปของหนังสือ มากกว่า 100 เล่ม อาทิ “กษัตริยานุสรณ์”, “แก้วจอมแก่น”, “เกล็ดหิมะในสายหมอก” ฯลฯ และบทเพลงพระราชนิพนธ์ เช่น “ส้มตำ”, “บทร้องชมดอกไม้ป่า”, “สมิงทองกับจำปานารี” “เต่าเห่” ฯลฯ ส่วนเรื่องงานช่างของไทย โปรดการ วาดรูป ปั้นรูป และงานประดิษฐ์ทางช่าง มาแต่ทรงพระเยาว์ ทั้งยังได้แสดง พระอัจฉริยภาพในการช่างอยู่หลายเรื่อง ที่สำคัญคือ ทรงเป็นประธานอำนวยการ บูรณปฏิสังขรณ์วัดพระศรีรัตนศาสดาราม และพระบรมมหาราชวังอันเปรียบเสมือน “ศูนย์กลางของศิลปวัฒนธรรมไทย”

ด้วยพระวิสัยทัศน์อันเฉียบคมและ กว้างไกล สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ได้ทรงมีพระราชดำริให้ฟื้นฟูวิชาอาชีพ ช่างสิบหมู่โดยจัดตั้งโรงเรียนผู้ใหญ่วัดพระตำหนักสวนกุหลาบ (วิทยาลัย ในวังชาย) ขึ้นที่ด้านท้ายพระบรมมหาราชวังในปีพ.ศ. 2531 เพื่อเปิดสอน แก่เยาวชนและผู้สนใจ ซึ่งในเวลาต่อมา ได้พัฒนาเป็นศูนย์ศึกษานอกโรงเรียน กาญจนภิเษก (วิทยาลัยในวัง) ตำบล ศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัด

นครปฐม นับเป็นการบ่มเพาะช่างรุ่นใหม่ ที่พร้อมสำหรับการสืบทอดศิลปะของไทย แขนงต่างๆ รวมทั้งงานอนุรักษ์และ บูรณปฏิสังขรณ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรม อันทรงคุณค่าให้คงอยู่คู่ชาติต่อไป

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ได้รับการทูลเกล้าฯ ถวายพระสมัญญา “เอกอัครราชูปถัมภกมรดกวัฒนธรรมไทย” เมื่อ ปี พ.ศ. 2531 และ “วิศิษฎ์ศิลปิน” เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546 เพื่อเทิดพระเกียรติในพระปรีชาญาณ ด้านศิลปะหลากหลาย และการที่ ทรงมีคุณูปการต่อเหล่าศิลปินและ ศิลปวัฒนธรรมของชาติ

จากพระราชกรณียกิจที่ยกมาเป็น ตัวอย่างเหล่านี้ล้วนสะท้อนให้เห็นว่า พระองค์ทรงเป็นแบบฉบับของคนรุ่นใหม่ ที่ส่งเสริมการพัฒนาศิลปวัฒนธรรม แบบยั่งยืนด้วยการอนุรักษ์คุณค่าดั้งเดิม พร้อมกับการประยุกต์ให้เข้ากับยุคสมัย จากพระราชจริยวัตรและพระราชกรณียกิจ ที่ทรงปฏิบัติมาได้เอื้ออำนวยให้เกิด การสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมและ ยังแสดงให้เห็นทุกคนประจักษ์ชัดว่า คนไทย ทุกคนพึงเพียงเรียนรู้ให้เข้าถึงความงดงาม หรือศิลปวัฒนธรรมไทย มิใช่เพียงเพราะ

“หน้าที่” ในฐานะคนไทยเท่านั้น แต่ทุกคนควรได้เรียนรู้เพื่อจะได้ตระหนัก ถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม อันเป็นประโยชน์มหาศาลต่อตัวเอง และสังคมโดยรวม

“...รู้สึกอยู่เสมอว่าการเป็นเจ้าของบ้านนั้น ได้เปรียบผู้อื่นหลายอย่าง คือได้รับความ สะดวกสบาย ความเชื่อถือ ความเอื้อเฟื้อ จากผู้อื่น ได้รับความรู้ ความร่วมมือ นานัปการ พุดจาติดต่อกับใครก็ง่าย ถือว่าเป็นผลประโยชน์ที่เกิดในตระกูลที่ พ่อแม่ปู่ย่าตายายเคยทำคุณแก่บ้านเมือง ผลดีมาตกอยู่กับลูกหลานดังที่ได้กล่าวมา ฉะนั้น จึงควรนำข้อได้เปรียบนี้ มาทำประโยชน์แก่คนอื่น” สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงมีพระดำรัส ไว้เช่นนั้น

วันที่ 2 เมษายนของทุกปีที่กำหนด ให้เป็น “วันอนุรักษ์มรดกไทย” อันเนื่อง มาจากเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพ ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี นับเป็นอีกหนึ่ง วันดีๆ ที่เราจะมาร่วมรำลึกถึงน้ำพระทัย อันงดงาม และร่วมกันกระตุ้นจิตสำนึก สังคมในการช่วยกันอนุรักษ์ความเป็น ไทยสนองพระราชปณิธานสืบไป ☸

แหล่งข้อมูล

- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชูปถัมภกแห่งศิลปวัฒนธรรมไทย (กรุงเทพฯ : สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2531)
- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กับการอนุรักษ์มรดกของชาติ (กรุงเทพฯ, 2528)
- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กับการอนุรักษ์มรดกไทย (กรุงเทพฯ : ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2532)
- สมเด็จพระเทพฯ พระผู้อยู่ในดวงใจราษฎร์ (กรุงเทพฯ : ช่างทอง, 2539.)

Royal Patron of Thai Cultural Heritage

IT WAS A MOST memorable moment for everyone in attendance at Government House for the Celebration of the Royal Investiture of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn on December 28, 1977...

In her royal address, the Princess said: *"I have been well aware of the great duties and responsibilities towards the country. I also recognise the immense tasks which call for my utmost effort, intelligence, knowledge and capability. To meet all expectations, I pledge my total commitment to study hard and train myself well in order to perform my duties to the best of my ability..."*

It has been 33 years now that the Princess has transformed those words into real actions befitting the role of a member of the Royal Family. She has devoted herself to academic study and continuous training so that she could render her public service for the benefit and well-being of her people. Her dedication has been recognised both at home and around the world.

Princess Sirindhorn is the first royal princess to have enrolled in a local university. After obtaining a Bachelor of Arts in history from Chulalongkorn University in 1976, she took up two graduate programmes – one in Oriental Epigraphy at Silpakorn University and another, in Pali and Sanskrit, at Chulalongkorn University. To her, the profound understanding of Pali and Sanskrit which are the roots of the Thai language would bring greater insight into our national language.

Professor Satyabharat Shastri of the University of Delhi, an authority on the Sanskrit language, once wrote about his royal Thai student: “....And there is a royal princess named Princess Sirindhorn. She is very intelligent. And like her Royal Father, she is selflessly devoted to the happiness of the people. She also takes a keen interest in the study of Sanskrit...”

Here in Thailand, we are familiar with the sight of a hard-working Princess who travels the breadth and length of the country,

meeting the people and inspecting royally-initiated projects designed to help the needy and the poor. She constantly demonstrates sheer dedication towards the research and studies in various disciplines, knowing that the invaluable information gained would eventually benefit her people.

Through her own books and the words of her former teachers, we have come to be aware of the fact that the Princess wholeheartedly embraces all her responsibilities, especially that of the preservation of arts. In her book entitled “Why I Like Thai Classical Music”, the Princess reveals: “*Thai music is so addictive that I always make time for it. Originally, it was out of the sense of patriotism, but I later found it to be very entertaining – full of fun, excitement and flavours...*”

Another excerpt from the book reads: “*Anyone who has had the opportunity to listen to Khru Prasit Tavorn’s 200-piece ensemble would realise that Thai classical music is by no means obsolete. Nor is it in stagnancy. It has, in fact, evolved*

ภาพฝีพระหัตถ์
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี
Painting by HRH Princess
Maha Chakri Sirindhorn.

through the times and adapted to suit the contemporary lifestyle. Thai music will never fade away as its virtue truly complements the Thai way of life.”

A celebrated artiste in her own right, Princess Sirindhorn sings and plays several instruments including *ranaat* (Thai xylophone) and *saw duang* (Thai fiddle). She has played a leading role in the promotion and propagation of Thai musical arts by regularly gracing those performances and even performing with different ensembles.

And that’s not all. The Princess also commissioned reviews of classical musical pieces, had them recorded and promoted among the people, young and old alike. All this has been done in line with the

concept of “Preserving the old, adopting the new” in order to make Thai classical music easily accessible and more appealing to the novices.

Her undertakings were so inspiring that Khru Seri Wangnaitham, the late National Artist and the guru of Thai performing arts, once confided: “Thai classical music will definitely survive because of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn’s dedication.”

Apart from Thai classical music, the Princess has also worked hard to preserve and promote diverse disciplines of Thai arts and crafts. She has been actively involved in the promotion of Thai culture through the myriad activities in performing arts, museums, history, archaeology, Thai architecture, Thai language and literary works. As a writer, she has penned more than 100 titles as well as written lyrics for a number of Thai songs.

A gifted painter and sculptor, the Princess has taken keen interest in arts and crafts since her childhood days. Her profound knowledge of Thai crafts was put to great use when she was entrusted as the Chairperson of the Committee for the Restoration of the Temple of the Emerald Buddha and the Grand Palace in 1982.

In her effort to revive national arts and crafts, the Princess helped establish Phra Tamnak Suan Kularb School for Adults where new craftsmen were to be trained. From the original concept of that one school, the Golden Jubilee Royal Goldsmith College and Golden Jubilee Non-Formal Education Centre were opened in Salaya, Nakhon Pathom Province, to offer interested members of the public educational services in various fields.

With gratitude towards her royal patronage, in 1988, the Committee of Thai Heritage Conservation Day honoured Her Royal Highness as the “Royal Patron of Thai Cultural Heritage”. Fifteen years later, the National Culture Commission celebrated her multi-disciplined artistry with the title of “Wisit Silapin”.

Princess Sirindhorn has been our guiding light as we strive for sustainable conservation of cultural heritage. She has demonstrated well how to preserve the old and adapt to the changing times.

As a role model, she reminds us that we should all learn to appreciate the beauty of our rich heritage; not only because we are Thai, but because it will enrich our lives and our society.

“I have always been aware of the fact that, as a member of the Royal Family, I have been blessed with a lot of advantages in terms of comfort, trust, hospitality, education, cooperation and more. All these are the privileges of being born into a family whose grandparents and parents had made great contributions to the country. I should therefore turn my advantages into benefits for others.”

Every year when the entire nation celebrates Her Royal Highness’ Birthday on April 2, a day designated the Thai Heritage Conservation Day since 1985, it is a good time to remind ourselves that we all have a commitment towards the conservation of our cultural heritage. ☸

Sources:

Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn: The Royal Patron of Thai Art and Culture, published by the National Identity Office, Office of the Prime Minister, Bangkok, 1988.

Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn on the Conservation of the National Heritage, Bangkok, 1985.

Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn on the Conservation of the Thai Heritage, published by the National Culture Commission, Bangkok, 1989.

Somdej Phra Thep in the Thai's Heart, Changthong, Bangkok, 1996.

เสริมศักยภาพหัตถศิลป์ไทย ไปปักธงในตลาดโลก

**“รู้เขารู้เรา รบร้อยครั้ง
ชนะร้อยครั้ง”** วลีอมตะที่มหาปราชญ์
ชุนวู แห่งแผ่นดินจีนได้จารึกไว้เมื่อ
สองพันกว่าปีก่อนในตำราพิชัยสงคราม
อันเป็นหัวใจของศิลปะวิทยาการด้าน
การทหาร ยังคงเป็นกลยุทธ์อันเฉียบคม
ที่สามารถนำมาใช้ได้ดีแม้กระทั่งกับโลก
ของการค้าในปัจจุบัน กล่าวคือผู้ผลิต
สินค้าหรือประกอบการธุรกิจบริการใดๆ
ก็ตาม ล้วนจำเป็นต้องศึกษาทุกปัจจัย
ในตลาดให้เข้าใจอย่างถ่องแท้พร้อมกับ
ต้องสำรวจอย่างถี่ถ้วนถี่ให้รู้ซึ่งถึงศักยภาพ
ของตนเองจนสามารถพัฒนาสินค้าหรือ
บริการให้เป็นที่ถูกใจตลาดได้เสมอ และ
นี่ก็คือยุทธศาสตร์ด้านการตลาดต้อนรับ

ปีเสือของศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่าง
ประเทศ (องค์การมหาชน) หรือ ศ.ศ.ป.
ตามภารกิจหลักในการส่งเสริมและ
ดำเนินการด้านการตลาดให้กับผลิตภัณฑ์
ศิลปาชีพและผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรม
ไทย ศ.ศ.ป. ได้ประกาศความพร้อมที่จะ
นำพาผลิตภัณฑ์หัตถศิลป์ไทยสู่สากล
ด้วยกลยุทธ์การตลาดเชิงรุกผ่านโครงการ
“Global SACICT 2011 - เอกลักษณ์งาน
ศิลป์แผ่นดินไทย” รวมถึงการตั้งนัก
ออกแบบระดับแนวหน้าของอุตสาหกรรม
ร่วมพัฒนารูปแบบและดีไซน์ร่วมกับ
ทีมนักออกแบบไทย
จากการเปิดเผยของ ผู้อำนวยการ
ศ.ศ.ป. นายบุญญพันธ์ แร่งขำ ในงาน

แถลงข่าว ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ ซึ่งมี ฯพณฯ นายธานินทร์ กรัยวิเชียร องคมนตรี ประธานที่ปรึกษาพิเศษเป็นประธาน เมื่อเร็วๆ นี้ โครงการ Global SACICT 2011 เป็นการดำเนินการภายใต้กรอบการทำงานที่เรียกว่าแมตริกซ์โมเดล (Matrix Model) ของ มร. มาสสิโม ซุกกี (Mr Massimo Zucchi) แห่ง MZD Bangkok

“Matrix Model เป็นกระบวนการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ควบคู่กันไปกับการทดสอบตลาดเพื่อให้สามารถมั่นใจได้ว่ารูปแบบของสินค้าที่ออกแบบมานั้นจะได้รับการตอบรับอย่างดีจากลูกค้า รวมทั้งจะมีการดำเนินงานด้านการสร้างแบรนด์ผลิตภัณฑ์ภายใต้ชื่อ SACICT ขึ้นอีกด้วย” นายกฤษณ์พันธุ์กล่าว

หลักการของ Matrix Model เป็นรูปแบบของการรวบรวมนักออกแบบจากหลายๆ สาขามาทำงานร่วมกันเป็นทีมในหัวข้อที่กำหนดขึ้น เช่นกำหนดหัวข้อเป็นผีเสื้อ นักออกแบบแต่ละคนก็จะใช้ความคิดสร้างสรรค์ในส่วนของตัวเองแล้วจึงนำมาให้ทีมพิจารณา และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันจนได้มุมมองใหม่ๆ ก่อนที่จะกลับไปลงมือทำงานของตนเอง โดยยึดหลักการออกแบบที่เรียบง่าย ทำได้จริง และใช้งานได้จริง งานที่ออกมาจะมีความหลากหลายและสามารถประยุกต์ใช้กับการผลิตชิ้นงานได้อีกหลากหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นงานเครื่องปั้นดินเผา งานเครื่องเคลือบดินเผา งานทอผ้า งานจักสาน งานแกะสลัก หรืออื่นๆ

ผู้อำนวยการ ศ.ศ.ป. เปิดเผยมอีกด้วยว่า กรอบเวลาการทำงานของ Global SACICT 2011 อยู่ระหว่างเดือนมีนาคม – ธันวาคม 2553 โดยมีเป้าหมายในการผลิตสินค้าหัตถกรรมภายใต้แบรนด์ SACICT ให้ทันสำหรับเทศกาลคริสต์มาสของประเทศในซีกโลกตะวันตก ทั้งนี้ ขั้นตอนการทำงานจะเริ่มจากการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) โดยมร. มาสสิโม ให้แก่นักออกแบบไทยในเดือนมีนาคม พร้อมสรุปแบบที่จะนำไปทดสอบตลาด และจัดทำออกมาในรูปแบบ 3 มิติเพื่อใช้ในการทำกิจกรรมนำเสนอมผลงานออกแบบ (Road Show)

มร.มาสสิโม ซุกกี แห่ง MZD Bangkok
Mr Massimo Zucchi
of MZD Bangkok

ในประเทศต่างๆ เช่น ลอนดอน ปารีส มิลาน ดูไบ เชียงไฮ้ โตเกียว และโซล แบบที่ผ่านการคัดเลือกและได้รับการตอบรับดีจากกิจกรรม Road Show ในต่างประเทศนั้นก็จะนำมาผลิตเป็นสินค้าตัวอย่างเพื่อเปิดตัวรับคำสั่งซื้อในงาน BIG & BIH ที่กำหนดจัดระหว่างวันที่ 20-25 เมษายนนี้ ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค บางนา ซึ่งเป็งานแสดงสินค้าที่มีผู้ซื้อจากนานาประเทศมาร่วมงานเป็นจำนวนมากทุกปี จากนั้นก็จะดำเนินการผลิต โดยสินค้าจะต้องพร้อมสำหรับการจัดส่งภายในเดือนตุลาคมเพื่อให้ทันรับเทศกาลคริสต์มาสตอนปลายปี กลุ่มสินค้าที่จะออกแบบด้วยหลักการนี้ประกอบด้วยผลิตภัณฑ์ 4 ประเภท ได้แก่ ผ้า เครื่องปั้นดินเผา เครื่องประดับ และเครื่องจักสาน

มร. มาสสิโม ซุกกี เป็นผู้เชี่ยวชาญระดับนานาชาติที่เป็ยประสบการณ์จากการทำงานเป็นที่ปรึกษาและออกแบบให้กับสินค้าที่มีชื่อเสียงระดับโลกมา มากมายตั้งแต่ปีพ.ศ. 2526 เช่น Bvlgari, Rolex, Bally, Chopard, Gucci, Hermes, Harry Winston, Miki, Swatch, Walt Disney Company Italia และ Zippo เป็นต้น ต่อมา

ผู้อำนวยการ ศ.ศ.ป.นายกฤษณ์พันธุ์ แรงขำ
Kunyaphan Raengkhum
SACICT Chief Executive Officer

เขาได้เปิดดำเนินการในรูปบริษัทภายใต้ชื่อ Massimo Zucchi Design และขยายสู่ MZD Bangkok ซึ่งเป็นตัวแทนประจำภาคพื้นเอเชียแปซิฟิกในประเทศไทย

ในส่วนของนักออกแบบไทยที่เข้ามีส่วนร่วมในโครงการฯ ประกอบด้วย อาจารย์สอนวิชาการออกแบบ 3 คน คือ อ.นภกมล ชะนะ อ.ดาเรศ น้ำค้าง อ.สุภาวดี จัยคุชระ รวมถึงนักออกแบบอิสระ 4 คน คือ คุณธนรัฐ ธีระวรวงค์ คุณฐาปนิก สุวรรณ คุณจุฑามาศ คุณตระกูล และคุณอนุพล อยู่ยีน

นอกจากนี้ยังมีสมาชิกรุ่นนักออกแบบรุ่นเยาว์ที่ชนะการประกวดการออกแบบผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่ ศ.ศ.ป. ได้จัดขึ้น ตลอดจนช่างฝีมือของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพฯ เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการด้วยเพื่อเรียนรู้ถึงกระบวนการการออกแบบและการดำเนินงานด้านการตลาด อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ผลิตไทยในอนาคต

อ.นภกมล กล่าวถึงการร่วมโครงการฯ นี้ว่า “ความที่เราคุ้นเคยกับของไทยๆ ทำให้บางทีก็มองข้ามบางแง่มุมของการออกแบบ แต่ มร.มาสสิโมจะจุดประเด็นและนำเสนอมุมมองใหม่

ให้พวกเราได้คิดต่อยอดออกไปอีก แต่เดิมการสร้างงานศิลปหัตถกรรมของไทย มักทำจากความเป็นตัวตนของชาวบ้าน ไม่ได้เป็นไปตามความต้องการของลูกค้า ซึ่งที่จริงก็มีข้อดีเพราะเป็นศิลปะที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว แต่ถ้าต้องการให้สามารถเข้าถึงคนกลุ่มใหญ่ก็ควรต้องมีการศึกษาข้อมูลทางตลาด ซึ่งเราก็ยังไม่ค่อยได้ทำกัน ในส่วนของโครงการ Global SACICT 2011 จะเปิดโอกาสให้นักออกแบบจากหลายสาขามาทำงานร่วมกันเพื่อสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์หัตถศิลป์ที่สามารถใช้ในชีวิตประจำวันได้ และเข้าถึงผู้บริโภคอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น”

อ. ดาเรศ นักออกแบบอีกคนที่เข้าร่วมโครงการฯ กล่าวเสริมว่า “มร.มาสสิไม่วางกรอบความคิด (Concept) ไว้ดี และเปิดมุมมองงานศิลปหัตถกรรมใหม่ๆ ให้เราได้นำไปติดต่อ ซึ่งเป็นเรื่องท้าทาย นอกจากนี้ ยังเน้นในการออกแบบที่จะทำให้ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมใช้งานได้มากขึ้นด้วย”

ผู้อำนวยการ ศ.ศ.ป. ยังได้กล่าวสรุปในตอนท้ายว่า “โครงการ Global SACICT 2011 มีวัตถุประสงค์ในการช่วยกระจายรายได้จากเมืองสู่ชนบทจากแนวคิด ‘Local to Global’ ซึ่งเป็นการประยุกต์ใช้กระบวนการผลิตและงานออกแบบที่ได้มาตรฐาน เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นต่างๆ ได้รับการสนับสนุนให้สามารถบูรณาการภูมิปัญญาด้านงานฝีมือซึ่งเป็นมรดกตกทอดจากบรรพบุรุษของคนไทยเข้ากับกระบวนการออกแบบและการตลาดสมัยใหม่ ส่งผลให้มีปริมาณการสั่งซื้อสินค้าที่สูงขึ้นและนำรายได้เข้าสู่ท้องถิ่นของตนมากยิ่งขึ้นตามลำดับ”

อดใจรออีกนิด ผู้บริโภคทั้งชาวไทยและต่างประเทศก็จะได้ลโฉมผลิตภัณฑ์หัตถศิลป์รูปแบบใหม่ที่ทันสมัย ตรงใจผู้มีรสนิยมเป็นสากล แต่ก็ยังคงเอกลักษณ์ไทยไว้เต็มเปี่ยม ❀

ฯพณฯ นายธานินทร์ ทรายวิเชียร องคมนตรี ประธานที่ปรึกษาพิเศษ (แถวนั่งคนที่ 3 จากซ้าย) และนายบุญญพันธ์ แรงขำ ผู้อำนวยการ ศ.ศ.ป. (แถวยืนคนที่ห้า จากซ้าย) ถ่ายภาพร่วมกับผู้บริหารของ MZD Bangkok และนักออกแบบไทยที่ร่วมโครงการ Global SACICT 2011

His Excellency Mr Tanin Kraivixien, Privy Councillor (3rd left - front) and Mr Kunyaphan Raengkhum, SACICT Chief Executive Officer (standing 5th from left) are seen with management of MZD Bangkok and Thai designers of Global SACICT 2011.

Innovative Campaign to Help Globalise Thailand's Handmade Artistry

“KNOW YOUR ENEMY AND KNOW YOURSELF...YOU WILL NOT BE IMPERILLED IN A HUNDRED BATTLES.”

This immortal quote from the world's oldest military treatise of Sun Tzu, the Chinese war strategist (circa 600 B.C.), not only reflects a crucial tactic for victorious battle but also applies perfectly to the globalised nature of today's trade.

Those who know the markets well, and fully understand their own capacities and capabilities, will always be able to develop the products or services to meet customers' needs and finally achieve great business success. This is exactly the essence of a marketing strategy being launched in this Year of the Tiger by the SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand (SACICT).

ฯพณฯ นายธำนิภรณ์ กรัยวิเชียร องคมนตรี ประธานที่ปรึกษาพิเศษ และนายบุญญพันธ์ แรงขำ ผู้อำนวยการ ศ.ศ.ป. ทักทาย ผู้มีเกียรติในงาน

His Excellency Mr Tanin Kraivixien, Privy Councillor and Mr Kunyaphan Raengkhum, SACICT Chief Executive Officer, meet with honoured guests.

With its avowed mission to promote and market Thai handicrafts, particularly those crafted by SUPPORT members, SACICT has just launched a pro-active campaign, called “Global SACICT 2011: Unique Thai Arts and Crafts”, to capture European markets through the collaboration of a top Italian designer in the development of innovative designs along with a Thai team.

At a recent press conference presided over by Chairman of SACICT's Advisory Board H.E. Privy Councillor Tanin Kraivixien, Chief Executive Officer Kunyaphan Raengkhum revealed to the media the so-called 'Matrix Model' framework being supervised by Mr Massimo Zucchi, an Italian designer whose portfolio includes some of the world's leading luxury brands including Bvlgari, Rolex, Bally, Chopard, Gucci, Hermes, Harry Winston, Miki, Swatch, Walt Disney Company Italia, and Zippo. Mr. Zucchi now operates his own firm, Massimo Zucchi Design with a branch in the Thai capital called MZD Bangkok.

“Matrix Model is an advanced concept of Design-to-Commercialization that conducts a design process along with market research and market test. This would guarantee the return on investment for manufacturers. It also serves to help build our own SACICT brand,” said Mr. Kunyaphan.

In the Matrix Model framework, a selected list of designers of various disciplines will come in to work together as a team on a certain theme. For instance, when working on the theme of butterfly, every designer has to create his or her own thematic designs before bringing them to a brainstorming session. Ideas are then shared and discussed to inspire one another with more new approaches. The designers later go back to make improvements to their individual design or pattern, based on the principles of simplicity, practicality and functionality. The end result is a variety of beautiful butterfly patterns which will then be applied to ceramic work, hand-woven textiles, wickerwork and others.

“Global SACICT 2011” campaign is running from March to December this year, with end products scheduled to be ready for market launch in time for the Christmas and New Year shopping season. The first workshop has already begun under the supervision of Mr. Zucchi and participating Thai designers will soon submit

their designs for approval. The chosen designs will be showcased in 3D format at international road shows spanning such cities as London, Paris, Milan, Dubai, Shanghai, Tokyo and Seoul. The prototypes will, meanwhile, be offered for purchase orders at the BIG & BIH 2010, from April 20-25 at the Bangkok International Trade and Exhibition Centre (BITEC), Bangkok. The shipment of merchandise in the first four categories – garments and home textiles; gold and silver jewelry; ceramics, and wickerwork — should reach the global market by October, just in time for the festive season shopping.

Taking part in the Global SACICT project are three design lecturers: Noppakamol Chana, Dares Namkang, and Supawadee Juisuka, as well as four independent designers: Tanarat Thiraworawong, Thapanik Suwan, Jutamas Koontrakul and Anupol Yooyuen. Also in the workshop are SACICT Young Designers Contest award-winners and skilled artisans arriving from SUPPORT Arts and Crafts Centres nationwide.

Noppakamol spoke of the project: “As Thais, we are all too familiar with local arts and crafts and sometimes overlook certain aspects in designing. Mr. Zucchi is the one who points them out and offers us new inspiration for further exercises. In the past, designs of Thai crafts used to depend very much on the craftsmen’s ideas, probably without any regard to the customers’ requirements. That is actually fine in terms of the product’s originality, but if we wish to reach the mass market, we would then need to observe the market trend – something we rarely did before. With Global SACICT 2011, designers in various fields now have the opportunity to work together and create more functional products with greater appeal to the global market.”

Dares, another designer in the team, commented: “Mr Zucchi offers a great concept which opens up new perspectives, allowing us to expand on our imagination. This is quite challenging for us. He also emphasises a more practical approach to designing.”

Mr Kunyaphan, meanwhile, shared his opinion on the project from a wider perspective: “Through its ‘Local to Global’ marketing concept, Global SACICT 2011 will promote better distribution of income to our rural population. The application of standardised manufacturing process and innovative designs will enable members of the local communities nationwide to integrate their age-old cultural heritage with modern methods to come up with attractive merchandise of international appeal. Consequently, more income will flow into their community.”

And with Global SACICT 2011, it looks like Thai crafts are now armed and ready to conquer a well-deserved position in the global market. ☺

ขันลงหินบ้านบุ... บากบั่น รังสรรค์
โดยหัตถศิลป์คนไทย

เรื่อง จุฑารัตน์ ทองเปี่ยม ภาพ วริศ กู้สุจริต

เมตตา เศลานนท์ เจ้าของโรงงานขันลงหิน เจียม แสงสังจา
Metta Selanon, the owner of Jiem Saengsajja
bronzeware factory in Bangkok

กล่าวกันว่า ช่างฝีมือเหล่านี้สืบทอดเชื้อสายจากช่าง
อยุธยาที่อพยพติดตามพระเจ้าตากสินมาตั้งรกรากอยู่
ณ ที่แห่งนี้หลังเสียกรุงแก่พม่า เมื่อปีพ.ศ. 2310 ฝีมือ
การทำขันลงหินอันเชี่ยวชาญของช่างเหล่านี้ยังปรากฏ
ในบทกลอนและบันทึกทางประวัติศาสตร์ว่า ที่นี่เคยมีเสียง
ค้อนตีขันดังสนั่นไปทั่วทั้งย่านตลอดจนถึงคุ้งน้ำ

คุณเมตตาเองแม้จะไม่ใช่ช่างทำขันลงหินแต่ได้รับ
การยอมรับนับถือจากช่างทุกคน เนื่องจากได้สั่งสมความรู้
จากนางเจียม แสงสังจาผู้มารดา และได้ใช้ชีวิตอยู่ในโรงงาน
แห่งนี้มาโดยตลอด

“การทำโรงงานแบบนี้ต้องทุ่มเท มีใจรัก ต้องเข้าใจงาน
และนิสัยใจคอของช่างแต่ละคนที่ทำงาน ต้องมีการลงทุนและ
ค่าใช้จ่ายสูง แต่ทุกวันนี้กลับมีคำสั่งซื้อที่ละไม่ก็ขึ้น ส่วนใหญ่
ได้จากหน่วยงานราชการ เพื่อให้เป็นของขวัญ หรือของที่ระลึก
ให้แก่ชาวต่างชาติ” เธอเล่า

กิจการผลิตขันลงหินก็ไม่ต่างจากงานหัตถศิลป์ดั้งเดิม
ของไทยหลายแขนงที่กำลังจะสูญหายไปในยุคสมัยปัจจุบัน
หากไม่ช่วยกันอนุรักษ์และสืบสาน “คนรุ่นใหม่ไม่ค่อยมีใคร
อยากทำ เพราะเป็นงานที่กินเวลานาน งานหนักและ
ผลตอบแทนก็ไม่สูง เนื่องจากการสั่งซื้อน้อยลง เพราะคน
ยุคหลังหันไปใช้เครื่องใช้ที่ราคาถูกลงกว่าและรูปแบบสมัยใหม่
อย่างเช่น สแตนเลส หรือพลาสติก” คุณเมตตาบอก

ความรักและความอดสาหัสของผู้ผลิตขันลงหิน และช่างฝีมือไทยเพียงไม่กี่ชีวิตที่บ้านบุคือพลัง ที่ช่วยยึดชีวิตให้งานหัตถศิลป์ขันลงหินโบราณ ของไทยได้สืบทอดต่อไป

ขันลงหินหรือภาชนะสำริด เคยเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต
แบบไทยๆ เราใช้ขันลงหินใส่ข้าวปลาอาหารไปทำบุญที่วัด
ในวันพระหรือเทศกาลสำคัญต่างๆ และยังมีใช้ใส่
น้ำสำหรับรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่หรือสาดเล่นกับเพื่อนพ้องคนรัก
ในวันปีใหม่ไทยหรือในเทศกาลสงกรานต์ แต่ดูเหมือนว่า
สิ่งเหล่านี้จะกำลังจะกลายเป็นอดีตไปในไม่ช้า

โรงงานเจียม แสงสังจา ชุมชนบ้านบุ เขตบางกอกน้อย
กรุงเทพมหานคร อาจเรียกได้ว่าเป็นโรงงานผลิตขันลงหิน
แบบโบราณเพียงแห่งเดียวในประเทศไทยที่ยังคงใช้กรรมวิธี
การผลิตดั้งเดิมเช่นเดียวกับที่ช่างหัตถศิลป์ไทยเคยทำมา
หลายศตวรรษก่อน

“เรานำเครื่องมือสมัยใหม่ไม่ก็อย่างเข้ามาช่วยผ่อนแรง
ในการผลิต เช่นมอเตอร์ แต่โดยรวมแล้วกระบวนการทุกอย่าง
แทบไม่เปลี่ยนจากอดีตเลย” เมตตา เศลานนท์ เจ้าของโรงงาน
ขันลงหิน เจียม แสงสังจา วัย 67 ปี เล่าให้ฟัง

ในโรงงานแห่งนี้มีช่างอยู่ไม่ถึง 20 คน จากที่เคยมีกว่า
100 คนในช่วง 30-40 ปีก่อน และมีเพียง 3 คน เท่านั้นที่เป็น
ช่างตีสำริด บรรดาช่างในโรงงานล้วนอยู่ในวัยกลางคน
ที่เด็กที่สุดก็อายุ 35 ปี กำลังฝึกฝนเป็นผู้ช่วยช่างตี หรือที่เรียก
กันว่า ช่างแม่ มาได้ 3 ปีแล้ว และยังคงฝึกต่อไปเป็นแรมปี
จึงจะเลื่อนขึ้นเป็นช่างตี

ครูช่างบุญเทิด บัวทองคำ กำลังหลอมสำริดขณะที่
ขวัญเมือง ทองคำพา ช่างแม่ใจจดจ่อรอช่วยตีแผ่นสำริดร้อน
Boontherd Buathongkam, bronzesmith master who
followed his family trade, heats the metal while his assistant
Kwanmuang Thongkampa is ready to strike the hammer.

ขันลงหินฝีมือวิจิตรจากบ้านบุ
Exquisite stone-polished bronzeware from Ban Bu.

ครูช่างบุญเทิด และช่างแม่ขวัญเมือง กับภาระหน้าที่ช่วยต่อลมหายใจให้หัตถศิลป์ขันลงหินไทยโบราณ
Boontherd and Kwanmuang undertake their duties in helping the craft of Thai stone-polished bronzeware survive.

สุนันท์ ญาณสุภาพ ช่างกลึง/เจียร ่วนอยู่กับ การเจียรด้านในขันลงหินให้เรียบและเงาวาว
Sunan Yansuparp, grinding craftsman, works on a bronze bowl in a small room.

เมื่อช่างกรอขันสำริดด้วยตะไบ หรือขัดผิวด้านในขันสำริดด้วยหินขัด ตัวขันด้านหนึ่งจะถูกยึดติดกับ แกนหมุนต่อกับมอเตอร์ด้วย ชันยาเรือผสมด้วยไขวัว
When lathing a bronze bowl with lathe plates or polishing the inner side of the bowl, a craftsman attaches one side of the bowl to the motor with *chan* (dammar) mixed with cow's wax.

กระบวนการผลิตขันลงหินเริ่มด้วยงานในส่วนของช่างตีโลหะ หากไร้ช่างตีก็ไม่สามารถทำงานได้ ส่งผลให้ช่างกลึงและช่างขัดไม่มีงานทำไปด้วย

“การจะเป็นช่างตีที่ดีต้องใช้เวลาแรมปีในการเรียนรู้ ฝึกฝน เริ่มจากการฝึกเป็นช่างแม่ และต้องฝึกอย่างหนักอีกอย่างน้อยสองสามปีกับครูที่เป็นช่างตีแล้วถ้าอยากเป็นช่างตีฝีมือดี นั้นต้องฝึกอีกนาน” คุณเมตตาอธิบาย

ที่โรงงานในวันที่เราไปดูการผลิต อากาศกำลังร้อนจัด ช่างตีสองคนกำลังง่วนอยู่กับงานที่เตาหลอมโลหะของแต่ละคนท่ามกลางความร้อนที่ร้อนอย่างสาหัสสากรรจ์ ถ่านไม้คุโชนสีแดงพร้อมเปลวไฟที่สะบัดแลบเลียและส่งคลื่นความร้อนไปละลายเส้นทองแดงและก้อนดีบุกในเบ้าหลอมที่ทำจากดินเหนียวผสมขี้เถ้ากลบ ทันทีที่โลหะในเบ้าหลอมละลายจนกลายเป็นของเหลวสีแดงฉานแล้ว ช่างตีก็เทลงในพิมพ์รูปกลมที่เรียกว่า ดินงัน

ซึ่งหล่อลื่นด้วยน้ำมันซีลหรือน้ำมันดีเซล โลหะหลอมหนึ่งเบ้าจะได้สำริดหนึ่งแผ่น

ถัดจากกระบวนการหลอมโลหะ ช่างตีจะใช้ก้อนที่หนักอึ้งหลายขนาดตีขึ้นรูปแผ่นสำริดที่ร้อนจัด โดยต้องคอยเผาแผ่นโลหะดังกล่าวให้ร้อนแดงทุกครั้งเมื่อใดที่สีโลหะเริ่มหมองลงก็แสดงว่าสำริดเริ่มแข็งเกินกว่าจะตีต่อไป ช่างตีแต่ละคนจะมีผู้ช่วยนั่งใกล้ๆ คอยช่วยแผ่และตีแผ่นสำริด กว่าที่จะได้ขันลงหินหนึ่งใบ ช่างตีและผู้ช่วยต้องทุ่มเทเวลานานนับชั่วโมงทีเดียว

ทุกเช้าช่างตีจะเผาโลหะและตีขึ้นรูปแผ่นสำริดเป็นชั้น ด้วยขาม หรือถาดด้วยเครื่องมือแบบดั้งเดิม ได้แก่ ค้อนที่หนักอึ้ง คีมจับด้ามยาว ทั้งสำหรับรองรับขณะตีโลหะ เขียงไม้สำหรับยันสำริดขณะตี ไม้บรรทัดทำจากไม้เพื่อวัดขนาดภาชนะ และเครื่องมืออื่นๆ ที่ล้วนมีหลากหลายขนาด

“คีมจับต้องจับให้มั่นให้งานนิ่งและขยับตามต้องการทั้งตำแหน่งและทิศทาง

มืออีกข้างจับก้อนก็ต้องมันทุกครั้งทีดี แล้วเราต้องสังเกตไปด้วย ไม่ใช่สักแต่ตี ดูว่าสี รูปร่าง ได้ไหม ตีแล้วสะท้อนมา ที่มีหรือที่หน้าอกไหม อีกเยอะเยอะ ที่ช่างตีต้องรู้ ที่สำคัญต้องดูให้ช่างแม่ เขาปลอดภัยด้วย” ครูช่างบุญเทิด บัวทองคำ วัย 51 ปีที่เดินตามรอย บรรพบุรุษช่างตีโลหะอธิบาย

ตัวร่างกายครูช่างบุญเทิดอวบด้วย หยาดเหงื่อจนเปียกเสื้อกล้ามและกางเกง สวมสบายแบบชาวเล ครูว์ักน้ำจากถังน้ำ ข้างตัวมาราดตัวเป็นครั้งคราวเพื่อ บรรเทาความร้อนจากเตาหลอม และ มุ่งทำงานอย่างจดจ่ออยู่กับแผ่นสำริด ร้อนแดงที่เรียงเป็นตั้ง โดยไม่ปริปากบ่น หรือคุยโวเกี่ยวกับผลงานหัตถศิลป์ที่ตน สร้างสรรค์ เมื่อได้ชิ้นลงหินหนึ่งใบ ครูก็ถอดจากทั้งและโยนลงอ่างบรรจุน้ำ ขนาดใหญ่ที่วางอยู่ถัดจากเตาหลอม แม้จะทำงานหนักและเหนื่อยยาก ต้องทุ่มเททั้งพลังงานและความอดทน ท่วมกลางความร้อนที่แผดเผา ช่างตีและผู้ช่วยสามารถตีชิ้นลงหินได้ รวมกันอย่างมากที่สุดไม่เกินวันละ 8 ใบ โดยช่างตีจะมีรายได้เพียงใบละสองสาม ร้อยบาท เมื่อผลงานสำเร็จ ในขณะที่ช่าง แม่จะได้ต่อใบในอัตราหนึ่งในสามของ ค่าแรงของช่างตี แต่บางวันพวกเขา ก็ต้องกลับบ้านมือเปล่าหลังจากออกแรง มาทั้งวัน เพราะชิ้นลงหินที่ตีเกิดแตก ขณะที่ใส่ลงแช่น้ำ

“วันนี้ใช้ได้แค่ใบเดียว เงินก็ให้ ช่างแม่เขาไป เขาเด็กกว่าและเราเป็นครู เราไม่ควรเอา ที่งานใช้ไม่ได้อาจเป็น เพราะทั้งมันขยับ เดี่ยวพรุ่งนี้จะขยับใหม่ บางวันก็มีที่ใช้ไม่ได้เลยสักใบเดียว” ครูช่างบุญเทิดบอกด้วยความผิดหวัง หลังที่เพียรพยายามมาตลอดวัน

การสร้างสรรค์หัตถศิลป์ชิ้นลงหิน ยังไม่จบลงแค่นั้น ชิ้นสำริดที่ได้มายังมี รูปลักษณะไม่สวยงามเนื่องด้วยผิว โลหะดำแลดูสกปรก ชิ้นต่อไปต้องมี การลบลายหรือตีลบลายค้อน การกลึง และการกรอ/ขัดหิน อันจะทำให้ได้ชิ้น ลงหินที่แวววาวสุกสว่างด้วยผิวเรียบมัน สีทองตามกระบวนการของงานที่แม้แต่ ช่างฝีมือที่ชำนาญการก็ยังต้องใช้เวลา อีกนานนับชั่วโมง

“กระบวนการผลิตแบบโบราณจะ เสริมสิ่งลงที่การขัดลงหิน ในอดีต ชิ้นที่ได้จากชิ้นนี้จะนำไปใช้งานได้เลย แต่เราปรับเปลี่ยนการเจียรผิว ขัดมัน และ แกะสลักลวดลายสำหรับชิ้นที่ต้องการ ลวดลาย” อุทิศ วาณิชชาชีวะ ช่างกรอ/ กลึงชิ้นวัย 65 ปีเล่าถึงขั้นตอน

ป่าอุทิศกำลังกรอชิ้นสำริดด้วย ตะไบที่ปลายมีใบมีดเล็กขนาดต่างๆ เชื่อมติดอยู่ ตัวชิ้นด้านหนึ่งถูกยึดติดกับ แกนหมุนต่อกับมอเตอร์ด้วยชั้นยาเรื่อที่ ผสมด้วยไขวัว ดังนั้นชิ้นจึงหมุนและหยุด ตามความต้องการของช่างโดยไม่ต้อง อาศัยผู้ช่วยมาหมุนอย่างเช่นวิธีการผลิต ในสมัยโบราณ ป่าอุทิศเป็นช่างชิ้นลงหิน มานานหลายสิบปีแล้ว อันเป็นการ เจริญรอยตามบรรพบุรุษของเธอ ทั้งแม่ และยายก็เป็นช่างลาย ส่วนน้องชาย และน้ำเป็นช่างตี เธอบอกว่าพอใจกับ รายได้ในแต่ละวันจากการกรอชิ้นใบละ 10-15 บาท

“งานเราง่ายกว่าช่างตีเยอะ งานเขาหนักและต้องอดทนมาก ถ้าช่างตี อยู่ได้ เราก็อยู่ได้” ป่าอุทิศบอก

ช่างหัตถศิลป์ทุกคนล้วน ตระหนักดีว่างานของตนทั้งหนักและ ได้ผลตอบแทนน้อย แต่ทุกคนต่างกล่าว เป็นเสียงเดียวกันว่า พวกเขาไม่ยอมเลิก เพื่อไปทำงานอื่น

“ถ้ามีงานเข้ามาทุกวัน เราก็มีรายได้ มากขึ้น งานก็สนุก เราทำสิ่งที่เรารัก เราไม่ต้องแต่งตัว ไม่ต้องเดินทาง” สุนันท์ ญาณสุภาพ ช่างกลึง/เจียร วัย 59 ปี กล่าวด้วยน้ำเสียงเบิกบาน พร้อมรอยยิ้มกว้างบนใบหน้ากลม ที่ลายพริ้วด้วยแป้งเย็น

ทุกวันจันทร์ถึงศุกร์ คุณเมตตา จะเดินทางจากบ้านมาดูแลการผลิตที่ โรงงานแห่งนี้และพบปะพูดคุยกับช่าง

ทุกคน เธอยังคงรับคำสั่งซื้อจากลูกค้า แม้จะเป็นออร์เดอร์เล็กๆ ส่วนมากจะ เข้ามาในช่วงเทศกาลคริสต์มาสหรือปีใหม่ อย่างไรก็ตามจุดมุ่งหมายของเธอ ได้เปลี่ยนแปลงไปแล้วจากอดีตที่มุ่งเน้น ด้านการค้าขายมาเป็นการอนุรักษ์ การสร้างสรรค์งานหัตถศิลป์โบราณ ให้คงอยู่ต่อไป

“ตอนแรก มันก็คืออาชีพ พอทำไป ทำมา ด้วยความที่อยู่กับมันตั้งแต่เด็ก เห็นอยู่ทุกวัน ช่วยแม่เราทำ จนทำต่อ จากแม่ ก็เลยผูกพันจนกลายเป็น ส่วนหนึ่งของชีวิต” คุณเมตตาบอก

“ยุคที่เคยเป็นที่นิยมมากผ่านไป นับสิบปี ถึงตอนนี้ เราเห็นเป็นหน้าที่ ที่จะต้องอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปะไทย โบราณนี้เอาไว้ ตอนนั้นก็หวังเพียงว่า อยากเห็นโรงงานนี้เป็นพิพิธภัณฑ์และ แหล่งเรียนรู้แก่ชนรุ่นหลังต่อไป” เธอกล่าวอย่างมุ่งมั่น

ห้องทำงานของคุณเมตตาซึ่งตั้งอยู่ ติดกับโรงผลิต มีชิ้นลงหินหลายขนาด อดใจอยู่บนชั้นวางอย่างภาคภูมิใจ ชิ้นลงหินทรงกลมขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ไม่กี่นิ้วแลดูงดงามเข้าชุดกับจานรอง โกลัๆ กัน ชิ้นลงหินใบโตเส้นผ่าศูนย์กลาง ขนาด 10 นิ้ว วางเคียงกับถาดสำริด กันลิกสีดำที่สลักเสลาด้านนอกด้วย ลวดลายไทยแบบโบราณอย่างงดงาม

แม้ชิ้นลงหินบ้านบุไม่มีความ หลากหลายในรูปแบบ และการตกแต่ง ทว่ารูปทรงที่เรียบง่ายและความทนทาน ของงานหัตถศิลป์เหล่านี้ก็ได้รับความ ชื่นชมในหมู่ชาวไทยและต่างประเทศ หลายชั่วอายุคน ต่างเห็นพ้องกันว่า คุณค่าอันสูงยิ่งของผลงานเหล่านี้ อยู่ที่ความทุ่มเทและบากบั่นของเหล่า ช่างฝีมือที่ได้สัมผัสมันนั่นเอง ☸

ชิ้นลงหินบ้านบุ เจียม แสงสังจา
ช.เจริญสนิทวงศ์ 32 ถ.เจริญสนิทวงศ์
แขวงศิริราช เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ
Jiem Saeng Sang Ja's Bronzeware Factory
Charan Sanitwong Soi 32, Siriraj,
Bangkok Noi, Bangkok
โทร. / Tel. 081 6157840

A Feat of Endurance: Stone-polished Bronzeware

Words **Jutarat Tongpiam** Photography **Varis Kusujarit**

HAD IT NOT BEEN for the endless passion and the dauntless efforts of these craftsmen at Ban Bu, the traditional art of stone-polished bronzeware may well have gone into oblivion. It is their feat of endurance that has kept this fine craft intact, as they add the fire in their hearts to the red hot flames of the furnace to fashion metal with each hammer-stroke into vessels to last a lifetime.

The stone-polished bronze bowl was once a part of the Thai lifestyle. People carried offerings in such containers to the temple on holy and festive days. The bowls were also used in the water-

splashing festivities during the Thai New Year of Songkran. Much of that is now considered a thing of the past.

Much, but not all. Today, in Ban Bu community there is a factory that could be considered the sole existing production facility for handmade stone-polished bronzeware – just the way Thai bronzesmiths did centuries ago. The place is called Jiem Saengsajja's Bronzeware Factory.

"A few modern tools like simple motor machines were brought in to facilitate production, but the overall process has scarcely changed," said Metta Selanon, 67, the owner

ตราสัญลักษณ์ผลงานชิ้นลงหินบ้านบุ
ซึ่งทุกชิ้นมีเอกลักษณ์ของตนเอง
และไม่เหมือนกัน

The trademark of Ban Bu bronzeware factory, where each piece of its craftsmanship is unique.

of the factory.

The workshop has altogether about 20 craftsmen – only three of whom are qualified bronzesmiths — a diminishing number from over 100 some three to four decades ago. The youngest, 35, has been working as an apprentice in the hammer smith section for the past three years. He still needs some years to become a fully-fledged bronzesmith.

These craftsmen are said to be the descendants of Ayutthaya artisans who – after the fall of the old capital in 2310 B.E. (1767 A.D.) – followed King Taksin's army down the Chao Phya River and settled on the left bank in Ban Bu, Bangkok. The reputation of their forebears' expertise has earned its place in traditional Thai poems and historical records, relating how the community once echoed with the sound of hammers striking metal all the way downriver.

Metta does not produce any bronzeware herself, but has earned the respect of these craftsmen thanks to her decades

of living at the factory along with her late mother, Jiem Saengsaajja.

“It requires great dedication and passion to run a factory of this kind. I also need to have a good understanding about the nature of the work and the characteristics of each craftsman working here. It is quite tough to maintain the business these days, especially when there are only few small orders mainly from the government agencies looking for gifts or souvenirs for foreigners,” she lamented.

Like many traditional handicrafts, the stone-polished bronzeware is fading from our contemporary lifestyle. The younger generation is not interested in this somewhat unrewarding vocation. “For young people, it takes too much time and hard work for a very small financial return, as the trade has been declining. And consumers are spending less and less these days. They obviously prefer cheaper, and may be trendier, tableware made of stainless steel or plastic,” Metta commented.

ป้าอุทิศ ขณะเตรียมขั้นตอนการกรอ/ขัดหิน

Uthis Wanichacheewa is about to start the burnishing process.

1. ทองแดง และดีบุก องค์ประกอบก่อนหลอมรวมกันเป็นชิ้นลงหินใบใหม่
Copper and tin: the components to be liquefied for a bronze bowl.
2. ชิ้นลงหินที่ตีเสร็จใหม่ๆ รอการกรอผิววางปะปนอยู่กับชิ้นงานที่กรอจนแวววาวพร้อมใช้ได้แล้ว
From the furnace to the finished product, a number of stone-polished bronzeware await lathing/grinding amid other brilliant, finished products.
3. โลหะกำลังถูกหลอมให้เป็นสำริดในเบ้าหลอมที่ทำจากดินเหนียวผสมขี้เถ้าแกลบ
The molten metal is poured into a ladle made of clay and chaff ash.

The production of stone-polished bronzeware commences in the hammersmith section. Without the hammersmith, there would be neither materials nor jobs for those craftsmen awaiting in the grinding and polishing sections. And that would put an end to their careers.

“To become a hammersmith, one needs years of learning and practice. As an apprentice, he still needs at least a few more years of hard work to learn from a bronzesmith master. And should he himself aspire to become an expert, that is another long story,” she said.

On the day of our visit to Jiem Saengsajja factory, two bronzesmiths were busy at their fiery hot individual furnace. The smouldering wood charcoal sent flames licking in waves of heat so intense that they melted the copper and tin that had been placed in the long-handled ladles made from a mixture of clay and chaff ash. Once the metal turned into a bright red liquid the bronzesmiths poured it into a round mould that had been lubricated with diesel oil. One ladle of molten metal could be hammered into one bronze dish.

Following the melting process, they struck the burning red hot dishes with their heavy hammers, reheating the object every time the red hues diminished, a sign that the metal was solidifying. Each smith had one assistant sitting beside him to help place the metal plate for the hammering. To get just one bronze bowl into the desired shape, it took both of them hours, reheating and hammering the hot bronze on and on.

Every morning the bronzesmith shapes the hot metal into bowls or trays with his traditional tools – heavy hammers of various sizes, long-handled forceps, anvils, wood blocks, wooden rulers and other items.

“The forceps allow a firm grip to hold the dish still and move as we prefer. Then, the hammer in our other hand must be certain with each strike on the hot metal. Meanwhile, we must keep a lookout for any change in the metal’s colour and form. Also, we have to beware of the reflexes on our hands and chest, and most importantly, we have to make sure about the safety for our assistant,” explained Boontherd Buathongkam, 51, who hails from a family of bronzesmiths.

His loose shirt and fisherman’s pants were soaked up — with perspiration and cool splashes of water from a bucket to relieve the burning heat — he kept his concentration on the mould of red hot metal. When he found a bronze bowl done to his satisfaction, he tossed the vessel hissing into a large water container nearby.

For all their hard work, energy and patience in the searing heat, a bronzesmith and his assistant are able to produce a maximum of only eight bowls a day. The master earns a few hundred baht per finished piece while his assistant pockets one-third of the rate. Unfortunately, some days they return home empty-handed because the vessels cracked upon cooling in the water tank.

“Today we got only one good piece, so I will give my share to my assistant. He is younger and we masters have to be big-hearted. The mistake which caused the crack may have been due to a slight shift of the anvil. I will adjust it tomorrow. There have been days when we were unable to produce any bowls at all,” said Boontherd, a note of sad disappointment in his voice at the failure despite his having been so meticulous with the work.

ชั้นลงหินบ้านบุงามสง่าอยู่ที่ห้องโชว์ที่โรงงาน
Ban Bu stone-polished bronzeware stand with pride in their showcase.

The creation of stone-polished bronzeware remains as yet unfinished, however. The bowl is still a dirty-looking black piece of round, hollow metal. The next steps include patterning, grinding and lathing. Only then will the bronzeware shine with brilliance from its smooth, golden surface. That too will take hours of painstaking work from other experienced craftsmen.

"The traditional process ends at the lathing stage. In the old days these products would be ready for use. But now we undertake further steps — burnishing, polishing and carving — for those pieces that need carving designs," explained Uthis Wanichacheewa, 65, an expert in grinding and lathing.

Uthis was meanwhile working on a bronze bowl with lathe plates that had different-sized small iron knives attached at the end. One side of the bowl was stuck to the motor with *chan* (dammar) mixed with cow's wax allowing the bowl to rotate and stop as the artisan required; this process did not need an assistant to help,

unlike the traditional process.

Just like her ancestors, Uthis has been in this business for several decades. Her mother and grandmother were pattern artists while her brother and her uncle were bronzesmiths. The old lady is happy with her earnings of 10-15 baht a bowl for her daily work.

"Our work is far easier than that of the bronzesmith. They work hard and need to be extremely patient. If bronzesmiths survive by receiving orders, we will survive, too," Uthis said.

All the artisans at the factory are aware of their hard work and the low pay, but all are unanimous in saying they would never trade their work for other jobs.

"It is fun. We do what we love to. We need not dress up or travel far to work. Besides, if we have orders coming in every day, we will even get more money," grinding expert Sunan Yansuparp, 59, confirmed with a big, cheerful grin on her talcum-powdered round face.

Every weekday Metta travels from her house on the other side

of town to oversee business at the factory and meet with her craftsmen. She still takes orders, no matter how small, since there has been a change in her attitude. She used to concentrate on the commercial aspect of the factory. But today, her focus is on the conservation of this fine traditional craft.

"At first, it was just a matter of career to me. I later came to realise a certain bond between the craft and myself. I have lived with it since childhood, seeing it day in day out, helping mother operate our factory and then taking over from mother. Naturally, it has become a part of my life," Metta said.

"Our heyday has well passed. And I am happy just to play a role in the conservation and propagation of this traditional Thai craft. My only wish now is to see this factory turn into a museum and a place of learning for younger generations," she added.

Looking around Metta's office adjacent to the factory at Ban Bu, one sees the many stone-polished bronze creations standing proudly on the shelves. Small round bowls, only a few inches wide, look luxuriously charming on the matching bronze saucers. The bigger ones, measuring 10 inches in diameter, meanwhile tower over a deep tray intricately carved with traditional Thai designs on a black surface on the outside.

Ban Bu's bronzeware may be limited in design and decoration. But their simple forms and durability have been appreciated by Thais and foreigners for generations. For them, the value of those wares lies in the dedication the craftsmen have put into their work. A feat of endurance, indeed. ☘

วิทยาลัยในวัง ... โรงเรียนช่าง ตามแนวพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนสุภาฯ

เรื่อง จุฑารัตน์ ทองเปี่ยม ภาพ ศรายุทธ ณ นคร

ยงยุทธ เกาชัน เกิดความหลงใหลในงานช่างทองราชสำนักนับตั้งแต่
วันแรกที่เข้าศึกษาในภาควิชาศิลปกรรมศาสตร์ วิทยาลัยช่างทองหลวง ในบริเวณ
พระบรมมหาราชวัง เมื่อ 5 ปีก่อน จากนั้นเขาได้หมั่นศึกษาเล่าเรียน
จนมีฝีมือโดดเด่น ครูผู้สอนต่างเชื่อกันว่าเขาสามารถเข้าทำงานเงินเดือนสูงๆ
ในบริษัทเอกชนชั้นนำได้สบายๆ ทว่าช่างทองหนุ่มน้อยกลับเลือกมาเป็น
ผู้ช่วยครูอยู่ที่วิทยาลัยแห่งนี้

กาญจนามิเชกวิทยาลัย ช่างทองหลวง
ในเขตพระบรมมหาราชวัง กรุงเทพมหานคร
The Golden Jubilee Royal Goldsmith
College, located in the compound of
the Royal Grand Palace.

นวลอนงค์ ธรรมเจริญ
ผู้อำนวยการกาญจนามิเชกวิทยาลัย ช่างทองหลวง
Nual-anong Thummajaroen,
Director of the Golden Jubilee Royal Goldsmith College.

“ผมรู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระเทพฯ
ผมอยากตอบแทนพระองค์ท่านบ้าง ท่านช่วยพวกเรามากแล้ว
อีกอย่างหนึ่งคือ ผมโตมาที่นี้ ผมอยากช่วยโรงเรียนและ
ช่วยคุณครู” ยงยุทธกล่าวอย่างถ่อมตัว

ยงยุทธเป็นหนึ่งในเยาวชนไทยรุ่นใหม่กว่าพันคนที่ได้
เข้ารับการศึกษากาญจนามิเชกวิทยาลัย ช่างทองหลวง
สถานศึกษาและฝึกอบรมงานหัตถศิลป์ชั้นสูงในส่วนของ
เครื่องทองราชสำนักและเครื่องประดับแบบโบราณ ที่ก่อตั้งขึ้น
ตามพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี ซึ่งมีพระประสงค์ที่จะมุ่งฟื้นฟู อนุรักษ์
และสืบทอดงานศิลปหัตถกรรมของไทยให้ยืนยงคู่ชนรุ่นหลัง
ต่อไปอีกนานเท่านาน โดยทรงจัดให้มีสถานศึกษาอบรมช่างใน
สาขาอื่นๆ ด้วย อาทิ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกาญจนามิเชก
(วิทยาลัยในวัง)

กาญจนามิเชกวิทยาลัย ช่างทองหลวงได้เปิดให้การอบรม
เป็นครั้งแรกเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2538 “จากนักเรียน
จำนวนไม่กี่สิบคนในปีนั้น ปัจจุบันเรามีนักเรียนหลายร้อยคน
ซึ่งแบ่งเป็นสองกลุ่มหลัก คือกลุ่มที่สมัครเข้ามาเรียนด้วยตนเอง
กับอีกกลุ่มที่เป็นพนักงานบริษัทหรือนักเรียนระบบทวิภาคี”
ผู้อำนวยการนวลอนงค์ ธรรมเจริญกล่าว

นักเรียนในระบบทวิภาคีหมายถึงกลุ่มเยาวชนผู้ยากไร้
จากทั่วประเทศที่ได้รับการคัดเลือกผ่านโครงการศึกษาสงเคราะห์
ตามพระราชดำริ เพื่อเข้ารับการฝึกฝนอบรมงานช่างหัตถศิลป์
ชั้นสูงที่วิทยาลัย และขณะเดียวกัน ก็ได้รับการบรรจุเข้าทำงาน
เป็นพนักงานในบริษัทออกแบบและผลิตเครื่องประดับชั้นนำ
ของไทยด้วย

ระบบทวิภาคีทำให้เยาวชนเหล่านั้นได้ทั้งวิชาความรู้
ในการสร้างสรรค์งานฝีมือของไทย มีรายได้และประสบการณ์
แต่จะมีนักเรียนสมัครเข้ามาเรียนเกินร้อย แต่มีไม่ถึง
ครึ่งที่อยู่เรียนจนจบหลักสูตร เนื่องจากการเรียนที่นี้ต้องอาศัย
ความตั้งใจจริง เรียนจริง อดทน และอยู่ในกฎระเบียบ
พอๆ กับต้องมีความสามารถ

ผู้อำนวยการยังกล่าวว่าคุณสมบัติเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็น
สำหรับการเรียนที่นี้ เนื่องจากนอกเหนือจากการเรียน
การสอนแล้ว ทั้งอาจารย์และศิษย์ยังต้องทำหน้าที่สร้างสรรค์
และซ่อมแซมงานเครื่องประดับและเครื่องใช้ต่างๆ ที่ใช้จริง
ในราชสำนักเป็นครั้งคราวอีกด้วย

“ทั้งอาจารย์และนักเรียนต่างรักและภูมิใจที่ได้ทำงานด้วยกัน ต่างคนต่างทุ่มเทสุดกำลังความสามารถเพื่อทุกพระองค์ เราทำงานด้วยความระมัดระวัง แต่บางชิ้นก็ต้องสงวนไว้ให้เฉพาะอาจารย์ช่างที่ชำนาญมากจริงๆ เท่านั้น” อาจารย์นิพนธ์ ยอดคำพันธ์ ผู้มีตำแหน่งเป็นช่างทองหลวงในราชสำนัก อธิบายด้วยความภาคภูมิใจ

เครื่องถมพิมพ์ภาพที่ประดิษฐ์จากทองคำ เงินและ อัญมณีหลากหลายรูปแบบ สองประกายพรียบราวอวดฝีมือของช่างน้อยใหญ่ในวิทยาลัยแห่งนี้ในวันที่เราได้มีโอกาสไปเยี่ยมชมเยือน ทุกชิ้นล้วนแสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ และมีมือเชิงช่างอันสะท้อนถึงทักษะชั้นสูงของผู้ผลิตชิ้นงาน ทั้งแหวนนพเก้าทรงมณฑปที่เจิดจรัสด้วยอัญมณีทั้งเก้า อันประกอบด้วย เพชร ทับทิม มรกต บุษราคัม โกเมน นิล มุกดา เพทาย ไพฑูรย์ สร้อยทองคำทรงประวะหล้าดูงามสูงค่าด้วยโฉมเล็กๆ ที่เรียงร้อยห้อยเป็นช่อชั้น และกำไลสัตตบงกช ทำจากทองและเงิน ที่ถ่ายทอดความงดงามชวนค้นหาของรูปทรงดอกบัวตูม

รูปแบบ ลวดลายและเทคนิควิธีดังกล่าวเป็นเพียงส่วนหนึ่งของงานช่างหัตถศิลป์โบราณที่พร้อมจะถ่ายทอดให้เยาวชนไทย โดยสามารถเรียนโดยตรงจากครูช่างทองหลวง และปรมาจารย์อื่นๆ ในศาสตร์หัตถศิลป์ไทยจากทั่วแผ่นดินไทยที่ได้รับคำเชิญผลัดเวียนกันมาสอนนักเรียนที่วิทยาลัยแห่งนี้

นอกเหนือจากวิชาช่างทองโบราณและช่างทองหลวงแล้ว ทางวิทยาลัยยังเปิดสอนวิชาอื่นๆ อาทิ การออกแบบและสร้างสรรค์เครื่องประดับอัญมณี การถักทอผ้าไหมและผ้าพื้นเมือง การผลิตงานต้นแบบและการหล่อตัวเรือน ทุกกระบวนการล้วนส่งเสริมให้นักเรียนสามารถประยุกต์

ความรู้ที่ศึกษาไปใช้ในการทำงานด้านศิลปะในยุคปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

จากความสำเร็จในอดีต ทำให้มีนักเรียนสมัครเข้ามาเรียนเพิ่มมากขึ้นทุกปี ทำให้วิทยาลัยต้องขยายไปเปิดสาขาที่ศาลายา จังหวัดนครปฐมเมื่อปี พ.ศ. 2545 โดยในปัจจุบันมีจำนวนนักเรียนกว่า 400 คน

บริเวณที่ติดกันกับศูนย์ศาลายา คือที่ตั้งของศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนกาญจนาภิเษก (วิทยาลัยในวัง) ซึ่งตั้งอยู่บนที่ดิน 5 ไร่ที่ได้รับพระราชทานจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ และได้เปิดการเรียนการสอนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 ในขณะที่กาญจนาภิเษกวิทยาลัย ช่างทองหลวง มีจุดหมายในการให้บริการการศึกษาแก่เยาวชนเป็นหลัก ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนกาญจนาภิเษก แห่งนี้จะเน้นการกระจายความรู้สู่ประชาชนทั่วไปอย่างกว้างขวาง

“สมเด็จพระเทพฯ ทรงเล็งเห็นว่าประเทศไทยจำเป็นต้องมีช่างฝีมือรุ่นใหม่ๆ มาสืบทอดงานหัตถศิลป์ไทยต่อไปในอนาคต เนื่องจากทรงพบว่าเราขาดแคลนช่างฝีมืองานศิลปะไทยโบราณ เมื่อครั้งที่พระองค์ทรงรับผิดชอบการดำเนินงานบูรณปฏิสังขรณ์วัดพระแก้วในช่วงฉลองกรุงเทพฯ ครบ 200 ปี” อาจารย์บุญวาสน์ หุมวงศ์ ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนกาญจนาภิเษก (วิทยาลัยในวัง) กล่าว

ในเบื้องต้น ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนแห่งนี้ได้เปิดอบรมฟรี หลักสูตร 8 เดือนในวิชาชีพช่างหัตถศิลป์ไทยให้แก่บุคคลยากไร้ ใน 10 สาขาที่เรียกกันว่าช่างสิบหมู่ อาทิ ช่างจิตรกรรม ช่างแกะสลักไม้ ช่างโขน ช่างประติมากรรม ช่างบุ และช่างปูนปั้น แต่ปัจจุบันยังเปิดสอนเพียงบางวิชาเท่านั้น

“ผมโตมากับที่นี่ ผมอยากช่วยโรงเรียนและช่วยคุณครู”
- ยงยุทธ เกาซ่วน

“I want to serve my school and help my teachers.”
- Yongyoot Kaosuan

พระสาทิสลักษณ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
ประทับอยู่ในห้องนิทรรศการแสดงผลงานนักเรียน
ในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกาญจนาภิเษก
(วิทยาลัยในวัง) ศาลายา

The Royal portrait of HRH Princess Maha Chakri
Sirindhorn graces the exhibition hall displaying
students' works at the Golden Jubilee
Non-Formal Education Centre at Salaya.

“นักเรียนที่ผมสอนมีหลากหลายทั้งอายุและพื้นฐานที่มา
ที่เด็กสุดก็อายุ 15 และ ที่อายุมากที่สุดก็เกิน 60 ปี แน่แน่นอนว่า
ปัจจัยพวกนี้มีผลกระทบต่อกระบวนการเรียนรู้และผลงาน
ของเขา แต่ถ้าเขามีความรักในศิลปะจริงๆ สิ่งเหล่านี้ก็แทบจะ
‘ไม่สำคัญเลย’ อาจารย์วิชัย ศรีจินตวิริยะ ผู้สอนวิชาจิตรกรรม
ไทยกล่าวขณะดูแลสมาชิก 10 กว่าคนในชั้นเรียนที่ง่วนอยู่กับการ
วาด หรือลงสีลวดลายบนกระดาษและแผ่นไม้ตรงหน้า

ที่ห้องติดกัน นักศึกษาผู้ใหญ่ 12 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็น
สตรีวัยกลางคนกำลังตั้งใจติดลายลงบนหัวโขนบนโต๊ะเรียน
ของตน

“ป่าอยากเรียนและทำเรื่องโขนมานานแล้ว ตั้งแต่ครั้ง
ที่ได้เห็นนักศึกษาเขาแสดงโขนที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
หลายสิบปีก่อน ตอนนี่ เรามีเวลาและโอกาสแล้ว ก็จะเรียน
เอาไว้อสอนให้หลาน” คุณยายจิราพร วิทยารัตน์ วัย 65 ปีบอก
พร้อมอวดผลงานลวดลายไทยโบราณของตนให้อาจารย์ธนธรณ์
คุงจรัส อาจารย์ประจำชั้นอย่างอารมณ์ดี

อาจารย์ธนธรณ์ยิ้มๆ และเล่าให้ฟังว่า ที่จริงในชั้น
ยังมีพระสงฆ์หนึ่งรูปสมัครเข้ามาเรียนด้วยใจรักในศิลปะไทย
โบราณ “เมื่อเช้า พระท่านก็มาเรียน แต่บังเอิญมีคนที่วัด
โทรศัพท์มาตามท่านให้ไปช่วยตัดสินเรื่องที่ยังถกเถียงกันอยู่
เป็นอย่างนี้บางครั้ง ท่านก็พยายามที่จะเรียนให้ทันเพื่อน
ท่านทำได้ดี”

ทุกวันนี้ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกาญจนาภิเษก
(วิทยาลัยในวัง) ได้ขยายสาขาวิชาที่เปิดอบรมวิชาชีพ
ให้กว้างขึ้นแต่ได้ย่นระยะเวลาการอบรมให้สั้นลง
โดยครอบคลุมทักษะอาชีพที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและ
วิถีการดำรงชีวิตแบบไทยๆ ประชาชนผู้สนใจสามารถสมัครเรียน

ในสาขาต่างๆ ตามต้องการ เช่น การจัดดอกไม้ การทำอาหาร จิตรกรรมไทย การพับผ้า การเขียนภาพเหมือน และการแกะสลัก

“ตอนนี้ มีคนสนใจมาสมัครเข้ารับการอบรมวิชาชีพ ระยะสั้นมากที่สุด เพราะเขาสามารถเอาความรู้ไปใช้ ประกอบอาชีพเป็นธุรกิจได้เลย ซึ่งมีประโยชน์มากในยามที่ เศรษฐกิจไม่ค่อยดีเช่นในปัจจุบัน” อาจารย์บุญวาสน์ กล่าว

ทุกสิ่งที่ได้มองเห็นและได้ยินได้ฟังในวันนี้ ล้วนก่อให้เกิดความซาบซึ้งอย่างเปี่ยมล้นในพระมหากรุณาธิคุณของ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ บัดนี้ เราทุกคนย่อมเชื่อมั่นได้ว่า ความงามวิจิตรแห่งหัตถศิลป์ชั้นสูงของไทยจะมีผู้สืบทอดต่อไป ให้ลูกหลานไทยได้ภาคภูมิใจในรากเหง้าทางวัฒนธรรม อันยาวนานและภูมิปัญญาแห่งบรรพชน ❀

กาญจนานิกะวิทยาลัย ช่างทองหลวง
ในพระบรมมหาราชวัง

The Golden Jubilee Royal Goldsmith College

ถนนเขื่อนขันธ์วัณเศน์ แขวงพระราชวัง

เขตพระนคร กรุงเทพฯ

โทรศัพท์-โทรสาร / Tel.-Fax 02-221-8791, 02-224-5053

ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนกาญจนานิกะ
(วิทยาลัยในวัง)

Golden Jubilee Non-Formal Education Centre

ถนนศาลายา-บางภาษี ต.ศาลายา

อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม

โทร / Tel. 02-431-3623

ครูช่างและนักเรียนกำลังง่วนอยู่กับงานที่ กาญจนานิกะวิทยาลัย ช่างทองหลวง (บน) และที่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนกาญจนานิกะ (กลางและล่าง)
Teacher and students concentrate on their work at the Golden Jubilee Royal Goldsmith College (above) and at the Golden Jubilee Non-Formal Education Centre (centre and below).

“With the deepest gratitude towards Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn, I simply decided to apply for a teaching post here. I also want to serve my school and help my teachers in some ways,” Yongyoot says humbly.

The young graduate is among more than 1,000 Thai youths who underwent training at Golden Jubilee Royal Goldsmith College. The institute is one of the academies established over a decade ago by the royal initiatives of the Princess with primary objectives to preserve, revive and pass on the rich heritage of Thai arts and culture to future generations. Others include the Golden Jubilee Non-Formal Education Centre.

The Golden Jubilee Royal Goldsmith College opened its doors to the first batch of students in May 1995.

“Our student body comprises two main groups — those who enrol individually and the others who are company’s employees taking part in the dual vocational training project,” says Director Nual-anong Thummajaroen.

She reveals that, through the cooperation of leading jewelry companies, the college has been operating a dual vocational training programme for a group of under-privileged youths from throughout Thailand. These young people had been selected by the royal education project networks for an educational grant at the college. At the same time, they are employed by the jewelry companies which are among project partners. “So these young people will concurrently gain knowledge in Thai craft creation, regular income and work experience,” she adds.

According to the director, more than one hundred students individually enrol at this college each year, but less than half stay on to complete their courses. “Studying here requires hard work, patience and self discipline, as much as talent. Probably more than in any other institute of a similar kind.”

Apart from their regular classes and workshops, the faculty members and students occasionally come together on special assignments to create or repair the royal regalia and paraphernalia.

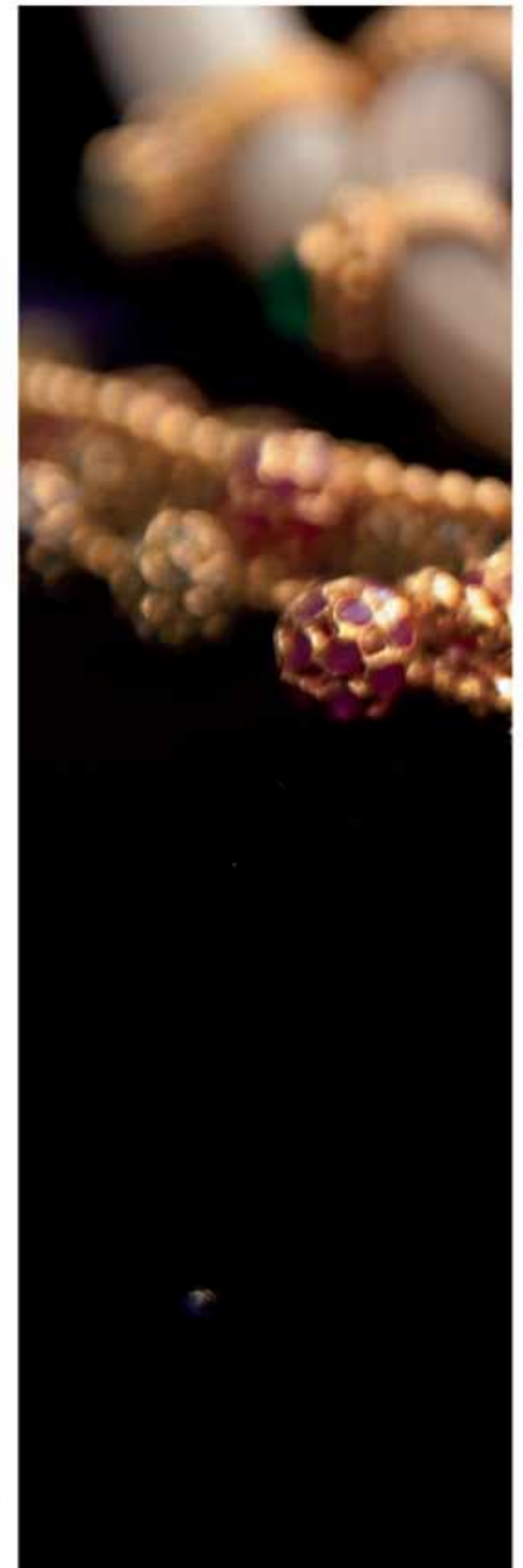
“With passion and pride, we put all our best efforts for the royal service. Some pieces are truly special, so we must exercise extreme care; they can only be handled by the so-called masters,” says Ajarn Niphon Yodkhompan, a royal goldsmith and teacher.

Visitors to the college may marvel at the stunning array of jewelry accessories in gold, silver and precious stones, created by teachers and students. Those crafts speak volumes for the rare, delicate techniques and high skills of their creators.

1, 4

สร้อยทองประดับอัญมณี
งามระยิบ

A display of alluring jewelry.

2. ชิ้นงานถมทองระหว่าง
ขั้นตอนการลงลาย

A nielloware piece in
progress.

3. การสลักลายลงบนแผ่นโลหะ
Engraving motifs
on a metal sheet.

อาจารย์บุญวาสน์ หูมวงศ์
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกาญจนาภิเษก
(วิทยาลัยในวัง)

Boonvas Hoomwong, Director of the Golden
Jubilee Non-Formal Education Centre

เครื่องประดับโดยช่างทองหลวง จากกาญจนาภิเษกวิทยาลัย
ช่างทองหลวง ในเขตพระบรมมหาราชวัง

Gold jewelry creations from the Golden Jubilee Royal
Goldsmith College, Bangkok

There are reversed cone-shaped gold rings known as *noppakao*, decorated with nine precious and semi-precious stones on display alongside *pawalum* gold necklaces which look extremely delicate with tiny lantern-like tiers. And the *sattabongkod* gold and silver bangles, meanwhile, radiate the mysterious beauty of the budding lotus.

The designs and techniques are part of time-honoured wisdom which is passed down to the young people. The students will learn directly from the palace's goldsmiths as well as other masters of traditional Thai crafts around the country who are guest lecturers here.

And apart from the traditional and royal goldsmith crafts, the college also offers courses in jewelry design and wax casting, silk and native fabric weaving, etc, in order to get them ready for an artistic career.

The growing interest among the public brought about a rise in the number of students which subsequently demanded the expansion of facilities to another campus in Salaya area of Nakhon Pathom Province in 2002. Today, the college boasts a 400-strong student body in both campuses.

Visitors to the Salaya campus, meanwhile, will find in the same vicinity the Golden Jubilee Non-Formal Education Centre which has been in operation since 1996. While Golden Jubilee Royal Goldsmith College offers its educational services for the youth, the Golden Jubilee Non-Formal Education Centre is open to learners of all ages and from all walks of life.

This non-formal education centre was built on a 2-acre plot of land granted by Princess Sirindhorn in her effort to nurture new batches of craftsmen to continue with the Kingdom's artistic traditions.

"Back in 1984, while overseeing the restoration work of the Emerald Buddha Temple in conjunction with the Bangkok Bicentennial Celebrations, Her Royal Highness found that there was a dire shortage of experts in ancient Thai crafts and commanded that there should be a training institute of this kind," Boonvas Hoomwong, the director of the centre reveals.

This non-formal education centre originally offered free 8-month vocational training to the poor with the programs covering 10 different disciplines of ancient Thai crafts. Known as *chaang sib muu*, these programs include Thai painting, wood carving and engraving, Thai mask making, sculpture and moulding, stone carving, metal embossing, plaster casting, among others.

"Students in my class vary in educational background and ages — the youngest being only 15, and the oldest, over 60. These factors certainly affect their learning ability and performance. But with their

true passion to learn, this has become of minor importance," says Vichai Srichintaviriya, a traditional Thai drawing teacher, while supervising a dozen students at work.

Next to Vichai's class, a dozen more adults, mostly middle-aged women, are concentrating on painting or decorating the traditional *khon* masks on their desks.

"I have long wanted to learn and do this ever since I saw the *khon* performance by Thammasat University's students some decades ago. Now I have the time, so I will learn and pass it on to my grandson," enthuses Jiraporn Withayarat, a 65-year-old grandmother, proudly showing the drawing to her teacher Thanatorn Kungjamras.

According to Thanatorn, the members of his class come from diverse backgrounds. There is even one senior monk who shares his passion for traditional Thai art.

"The monk was here earlier today but he had got a call from the temple, asking him to mediate a certain

conflict. It happens like this sometimes, yet he always tries his best to catch up with the class. And I tell you, he is very good at learning," Thanatorn relates with a smile.

At present, he says, the centre also offers a wider range of short courses in vocational training relating to the promotion of Thai culture in contemporary lifestyle. Members of the public may apply for such interesting courses like flower arrangement, cooking, traditional Thai drawing, still-life painting, carving, cloth folding techniques and many others.

"Our short training programs have become very popular among the people since they can use what they have learned here to set up businesses of their own. It is very rewarding, especially in a time of economic downturn like this," Boonvas confirms.

This encouraging trend truly reflects the vision of HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn. And we can now rest assured that our rich cultural heritage will continue to enrich the future of our nation. ☸

หัวโขน ผลงานของนักเรียนที่ศูนย์การศึกษาานอกโรงเรียนกาญจนาภิเษก
Khon masks crafted by students at the Non-Formal Education Centre.

FIA Lisboa – International Handicrafts Fair

ศูนย์แสดงสินค้านานาชาติลิสบอน (FIL)
ลิสบอน โปรตุเกส
3-11 กรกฎาคม 2553

การแสดงงานศิลปหัตถกรรมที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของโปรตุเกส ที่รวบรวมงานฝีมือจากภูมิภาคและหัตถศิลป์จากหลากหลายวัฒนธรรมทั่วโลก โดยผู้สร้างสรรค์งานเหล่านั้น จะร่วมแสดงผลงานที่โดดเด่นด้วยจินตนาการและฝีมือเชิงช่าง อันน่าประทับใจของแต่ละชาติ เพื่อร่วมแบ่งปันความรู้ ระวังกันและกันและแก่ผู้เข้าชมงาน ผลงานมีทั้งของใช้ในบ้าน ของแต่งบ้าน ของขวัญ สิ่งทอสำหรับการตกแต่งบ้าน งานหัตถศิลป์ งานดอกไม้ประดิษฐ์และงานศิลปหัตถกรรมอื่นๆ

FIA Lisboa จะจัดขึ้นที่ศูนย์แสดงสินค้านานาชาติลิสบอน โดยแบ่งการจัดแสดงเป็น 3 ส่วน หอแรกแสดงผลงานศิลปหัตถกรรมจากทุกภูมิภาคของโปรตุเกส หอที่ 2 จัดแสดงผลงานจากนานาชาติประเทศ และหอที่ 3 จัดแสดงผลงานศิลปวัฒนธรรมและบริการด้านอาหารและเครื่องดื่ม สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมโดยอีเมลไปที่ info@iwaytrade.pt

Feira Internacional de Lisboa (FIL)
Lisbon, Portugal
July 3 to 11, 2010

FIA Lisboa, a place where different cultural expressions come together, where art and knowledge are entrusted to those who sketch the imaginary and build a unique reality alive with memories. Its strong internationalization makes this an event that is not to be missed!

Profile for exhibit includes Houseware, Craft Articles, Decoratives and Gift Items, Home Textiles, Furnishings, Artistic Craft Articles, Souvenirs, Craft Articles for Personal Use, Floral Decoration & other related products.

The fair attracts visitors and exhibitors from across the country as well as many from overseas from countries as diverse as Australia, Palestine and Uruguay. The event takes place in the cavernous Feira Internacional de Lisboa with one hall accommodating Portuguese handicrafts, a second housing the international exhibits and a third dedicated to gastronomy and cultural events.

Email info@iwaytrade.pt for more information.

Craft & Quilt Fair

Perth Convention Exhibition Centre,
Perth, Australia
May 19-23, 2010
ศูนย์แสดงสินค้าน้ำเพิร์ธ
เพิร์ธ ออสเตรเลีย
19-23 พฤษภาคม 2553

Sydney Convention & Exhibition
Centre, Sydney, Australia
June 16-20, 2010
ศูนย์แสดงสินค้าน้ำซิดนีย์
ซิดนีย์ ออสเตรเลีย
16-20 มิถุนายน 2553

งานที่รวมผลงานศิลปหัตถกรรมหลากหลายประเภท จัดหมุนเวียนไปตาม 10 เมืองใหญ่ทั่วออสเตรเลีย ผู้เข้าชมงานจะได้สัมผัสผลงานวิจิตรของศิลปะการเย็บบุนวม (ควิลท์) งานปัก งานแพทช์เวิร์ค งานลูกบิด การถัก การตัดเย็บ การทำตุ๊กตาและงานหัตถศิลป์ที่ใช้ฝีมือและความคิดสร้างสรรค์ สารพัดรูปแบบ นอกจากนั้นยังจะได้เรียนรู้จากช่างผู้ชำนาญพร้อมชม การสาธิตงานหัตถศิลป์ทั้งวิธีดั้งเดิมและศิลปะแนวใหม่ตามสมัยนิยม เก็บไปเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างงานของตัวเองเพื่อเป็นงานอดิเรก หรือเพื่อการค้าได้

ค้นหารายละเอียดได้ที่ <http://www.craftfair.com.au/>

See inspirational displays of quilts and other crafts such as embroidery, beading, scrapbooking, patchwork, knitting, sewing, doll making and more. Learn from craft experts and see demonstrations, pick up handy tips, and try something new, or even create contemporary jewelry or rediscover traditional arts. Visit: <http://www.craftfair.com.au/>

The International Ceramics Fair & Seminar

สนามอัลเบิร์ตเมมโมเรียลค้ำานตะวันตก
 สวนเคนซิงตัน
 ลอนดอน สหราชอาณาจักร
 9-16 มิถุนายน 2553

กิจกรรมที่รวบรวมผลงานศิลปะเซรามิกและเครื่องแก้วโบราณ มาจัดแสดงไว้ในที่เดียวกัน พร้อมการสัมมนาให้ความรู้โดยมี นักวิชาการ ผู้ค้า และนักสะสมจาก 13 ประเทศเข้าร่วม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น งานแฟร์สำคัญของวงการซึ่งจัด ต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2525 นี้ จะนำเสนอผลงานเซรามิกและ เครื่องแก้วโบราณของยุโรปและอังกฤษ ตลอดจนผลงาน ที่สร้างขึ้นในศตวรรษที่ 20 ที่ผ่านการวิเคราะห์อย่างเจาะลึก ให้มั่นใจในยุคสมัยและคุณภาพก่อนที่จะนำออกจำหน่าย โดยจะจัดร่วมกับงาน Art Antiques London ที่นักสะสม ไม่ยอมพลาด ติดตามรายละเอียดได้ที่ :
[http://www.haughton.com/international-fairs.](http://www.haughton.com/international-fairs)

Albert Memorial West Lawn,
 Kensington Gardens
 London, United Kingdom
 June 9-16, 2010

The International Ceramics Fair & Seminar is renowned for its mix of visitors — dealers, collectors and academics — from 13 countries who participate in its seminar programme. It features a broad range of European and English antique ceramics and glass, as well as 20th century studio creations – all strictly vetted before going on sale. The fair will provide a matchless experience for collectors who will have the opportunity to see the very best available on the market, all under one roof.

Established in 1982, this coming fair will be incorporated into Art Antiques London and its full programme. of lectures and seminars will make the event the important destination for international collectors and institutions.

Visit: [http://www.haughton.com/international-fairs.](http://www.haughton.com/international-fairs)

สร้างสรรค์ ภาพไตรภูมิใหม่ น้อมเกล้าฯ เทิดไท้จอมราชัน

เรื่อง จุฑารัตน์ ทองเปี่ยม
ภาพ ปรีชา เกาทอง

ลองจินตนาการถึงภาพจิตรกรรมไทยสูงขนาด
อาคาร 5 ชั้นที่ถ่ายทอด "ไตรภูมิ" ตามคติธรรม
ทางพุทธว่าจะงดงามอลังการสักเพียงไหน
ที่พิเศษไปกว่านั้นก็คือ สมเด็จพระเทพ
รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จะทรง
พระกรุณาฝากฝีพระหัตถ์ไว้ร่วมกับอีกหลาย
ศิลปินชั้นนำของไทยในภาพเขียนมาสเตอร์พีซ
ซึ่งจัดทำขึ้นตาม **โครงการสร้างสรรค์ภาพ
พระไตรภูมิ สมัยรัชกาลที่ 9** เฉลิมพระเกียรติ
เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายแด่พระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในวโรกาส
มหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 84 พรรษา
ในปลายปีหน้า

นี่คือโครงการศิลปะของกระทรวง
วัฒนธรรมที่จะต้องจารึกไว้เป็นประวัติศาสตร์
ของชาติ เนื่องจากเป็นครั้งแรกในรอบ 228 ปี
ที่มีการตีความ และสร้างจิตรกรรมประกอบใหม่
ของไตรภูมิภค ความเชื่อตามคติพุทธของไทย
โบราณอันได้รับอิทธิพลจากศาสนาฮินดู
ว่าด้วยเรื่องกำเนิดของจักรวาล เมื่อเสร็จสมบูรณ์
แล้วภาพพระไตรภูมิ สมัยรัชกาลที่ 9 จะมีขนาด
กว้าง 4 เมตร สูง 16 เมตร

โครงการยิ่งใหญ่นี้ได้มีการดำเนินงาน
มาตั้งแต่ต้นปีพ.ศ. 2552 จากดำริร่วมกัน
ระหว่างคุณหญิงไขศรี ศรีอรุณ อดีตรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงวัฒนธรรม และ ม.ร.ว.จักรรถ
จิตรพงศ์ อดีตปลัดกระทรวงฯ ซึ่งปัจจุบัน
ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการที่ประกอบด้วย
ศิลปินผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการมากมาย โดยมี
สองอดีตคณบดีคณะจิตรกรรม ประติมากรรม

ภาพร่าง ภาพพระไตรภูมิ สมัยรัชกาลที่ 9 ส่วนบน
The draft of the upper portion of the
Traibhumi Painting of King Rama IX.

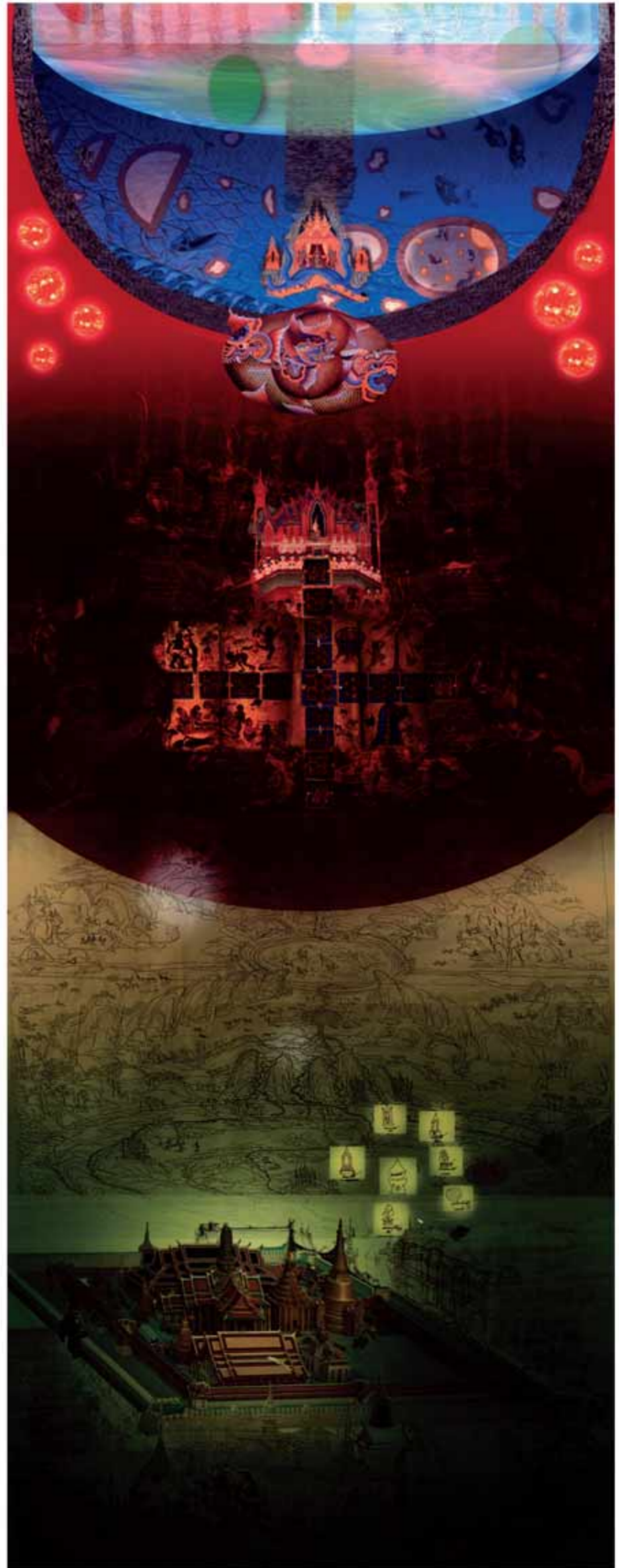
ภาพร่าง ภาพพระไตรภูมิ สมัยรัชกาลที่ 9 ส่วนล่าง
The draft of the lower portion of
the Traibhumi Painting of King Rama IX.

และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้แก่ ศิลปินแห่งชาติสาขาทัศนศิลป์ศาสตราจารย์ ปรีชา เกาทอง และอาจารย์ปัญญา วิจินธนสาร รวมถึง รศ.สุรศักดิ์ เจริญวงศ์ ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องไตรภูมิภคานายศกย ชุนพลพิทักษ์ หัวหน้างานจิตรกรรม สำนักช่างสิบหมู่ เป็นแกนนำคณะศิลปินมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาลัยช่างศิลป์และวิทยาลัยเพาะช่าง อีกกว่า 20 ชีวิต

“นับเป็นพระมหากษัตริย์คุณอันล้นพ้นที่ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ จะทรงพระกรุณา ร่วมแสดงฝีมือพระหัตถ์ในภาพนี้กับเหล่าศิลปินไทย พระองค์ท่านทรงเป็น ‘วิศิษฎ์ศิลปิน’ และทรง มีทักษะในการวาดภาพจิตรกรรมไทยอยู่แล้ว ทรงชอบมีพระหัตถ์สักพักก็ทรงงานบนผืนผ้าใบ จริงได้” อาจารย์ปรีชากล่าวด้วยความปิติ

ภาพไตรภูมิใหม่จะบอกเล่าเรื่องราวตาม “ไตรภูมิภคานา” หรือที่เรียกกันว่า “ไตรภูมิพระร่วง” ซึ่งพระเจ้าลิไทแห่งราชอาณาจักรสุโขทัย ทรงนิพนธ์ขึ้นเมื่อ 700 ปีมาแล้ว และเป็น ที่มาของคติความเชื่อเกี่ยวกับวัฏสงสาร และการเวียนว่ายตายเกิด เรื่องของความดี ความชั่ว บาป บุญ คุณโทษตามหลักคำสอน ของพระพุทธเจ้าที่ยังปรากฏในสังคมไทย มาจนทุกวันนี้

“แต่คนส่วนใหญ่ยังเข้าใจผิดกันว่า คำว่า ไตรภูมิที่มีความหมายว่า “สามโลก” นั้นหมายถึง โลกสวรรค์ โลกมนุษย์ และยมโลก ภาพไตรภูมิ ใหม่นี้จะช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องและยิ่งขึ้น” ศ.ปรีชากล่าวพร้อมอธิบายว่า ตามคตินิพนธ์ ในศาสนา “ไตรภูมิ” หมายถึง จักรวาลแห่ง การมีอยู่ ซึ่งประกอบด้วยสามโลกหลัก อันได้แก่ “อรูปภูมิ” ภูมิของพรหมที่ไม่มีรูป มีแต่นามกับ จิต เสวยแต่ประณีตสุข “รูปภูมิ” ภูมิของพรหม ที่มีรูป เสวยแต่ประณีตสุข อันเป็นโลกของพรหม และสรรพสิ่งที่หลุดพ้นจากความปรารถนาทั้งมวล และ “กามภูมิ” ภูมิที่เกี่ยวข้องกับกามตัณหา ราคะซึ่งเป็นโลกของเทวะ มนุษย์และนรก

ในฐานะองค์อุปถัมภ์แห่ง พระพุทธศาสนา พระมหากษัตริย์ไทย ในสมัยอยุธยาและธนบุรีได้มีพระบรมราชโองการให้มีการชำระตำราไตรภูมิ ด้านวรรณกรรมรวมทั้งสร้างสมุดภาพไตรภูมิสมุดข่อยจารึกภาพภพภูมิทุกชั้นอย่างละเอียดพร้อมอักษรบรรยายประกอบภาพเป็นประเพณีสืบมา โดยครั้งสุดท้ายที่มีการชำระความใหม่คือรัชสมัยพระเจ้าตากสินแห่งกรุงธนบุรี (พ.ศ. 2311-2325) ซึ่งมีการเขียนภาพไตรภูมิที่ถือว่าเป็นงานวิจิตรชั้นครูและงดงามที่สุดในบรรดาสมุดภาพโบราณที่เหลืออยู่ในปัจจุบัน

อย่างไรก็ดี แม้จะมีการชำระไตรภูมิมาเป็นระยะๆ แต่ปรากฏว่าภาษาที่ใช้ก็ยังคงเป็นภาษาโบราณที่ประชาชนทั่วไปยังไม่สามารถเข้าถึงความหมายอันลึกซึ้งที่แฝงอยู่ต่างๆ ที่มีภาพประกอบช่วยแล้วก็ตาม “การสร้างสรรค์ภาพไตรภูมิขึ้นมาใหม่ ในรูปของงานศิลปะจะช่วยให้ผู้คน โดยเฉพาะชาวพุทธในบ้านเราสามารถเรียนรู้และตีความได้ง่ายขึ้น และตรงความหมายยิ่งขึ้น” ศ.ปริชากล่าวอย่างมั่นใจ

โครงการประวัติศาสตร์นี้เป็นการร่วมแรงร่วมใจของศิลปินชั้นนำของไทย จากหลากหลายสาขาที่ต่างฝากฝีมือและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านไว้เพื่อสร้างความสมบูรณ์แบบในชิ้นงานภายใต้การนำของ ศ.ปริชา โดยได้มีการมอบหมายให้ รศ.สุรศักดิ์ เจริญวงศ์ในฐานะผู้เชี่ยวชาญไตรภูมิกลายเป็นผู้ตีความจากข้อมูลและภาพประกอบดั้งเดิม เพื่อให้คณะทำงานเข้าใจตรงกัน ส่วนนายศักย ขุนพลพิทักษ์ เป็นผู้รับผิดชอบในการวาดภาพร่างที่นำเสนอเรื่องราว โดยมีอาจารย์ปัญญา วิจินธนสาร เป็นผู้กำหนดสีเส้นต่างๆ ที่ใช้ในภาพ

ศ.ปริชาเล่าว่า “เราปรึกษาหารือและทำงานไปพร้อมกัน และยังใช้เทคนิคคอมพิวเตอร์กราฟิกมาช่วย ทำให้สามารถทำงานได้เร็วขึ้นเนื่องจากมีเวลาอันจำกัด สำหรับภาพขนาดนี้ ถ้าเป็นการทำงานสมัยก่อนคงต้องใช้เวลาเป็นปีๆ”

ในส่วนของเนื้อหา อ.สุรศักดิ์ผู้ซึ่ง

1

2

3

4

ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับไตรภูมิมาอย่างต่อเนื่องได้อธิบายไว้ว่า “ภาพเขียนกับวรรณกรรมมีมิติที่แตกต่างกัน ผู้ที่ศึกษาจะพบว่าวรรณกรรมไตรภูมิพระร่วงมีเนื้อหาแบบพุทธศาสนาแท้ๆ ในขณะที่ภาพไตรภูมิเป็นภาพจิตรกรรมไทยแบบพุทธศาสนาที่ผสมผสานกับคติความเชื่อของศาสนาพราหมณ์ หรือฮินดูจนแยกกันไม่ออก การตีความจากทั้งเนื้อหาวรรณกรรมและภาพไตรภูมิต้นแบบต้องมีความเข้าใจที่ถ่องแท้ไม่เช่นนั้นจะทำให้เกิดความผิดพลาดไปได้ สำหรับตัวผมก็ใช้วิธียึดถือเนื้อหาตามแบบโบราณเอาไว้”

อาจารย์ยังเสริมอีกว่า “ที่จริงแล้วไตรภูมิ ไม่ใช่แค่ความคิดหรือความเชื่อทางพุทธศาสนาเท่านั้น หากพิจารณาให้ดีเราจะเห็นว่าไตรภูมิเป็นจุดกำเนิดของศาสตร์ทุกแขนง และศิลปกรรมของไทย

1. ศาสตราจารย์ปริชา เถาทอง ศิลปินแห่งชาติสาขาทัศนศิลป์ National Artist Prof Preecha Thaotong
2. อาจารย์ปัญญา วิจินธนสาร Ajarn Panya Vichinthanasarn
3. รศ.สุรศักดิ์ เจริญวงศ์ Assoc Prof Surasak Charoenwong
4. นายศักย ขุนพลพิทักษ์ Mr Sakaya Khunpholpitak

สมุดภาพไตรภูมิสมัยกรุงศรีอยุธยา
และกรุงธนบุรี

Traibhumi paintings from
Ayutthaya and Thonburi Periods.

ทั้งหลายก็ล้วนเกิดมาจากไตรภูมิทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นสถาปัตยกรรมไทย จิตรกรรมไทย ประติมากรรมไทย ลongsงเกตได้จากเจดีย์ โบสถ์วิหาร กรอบซุ้มประตูหน้าต่าง หรือจิตรกรรมฝาผนังต่างๆ”

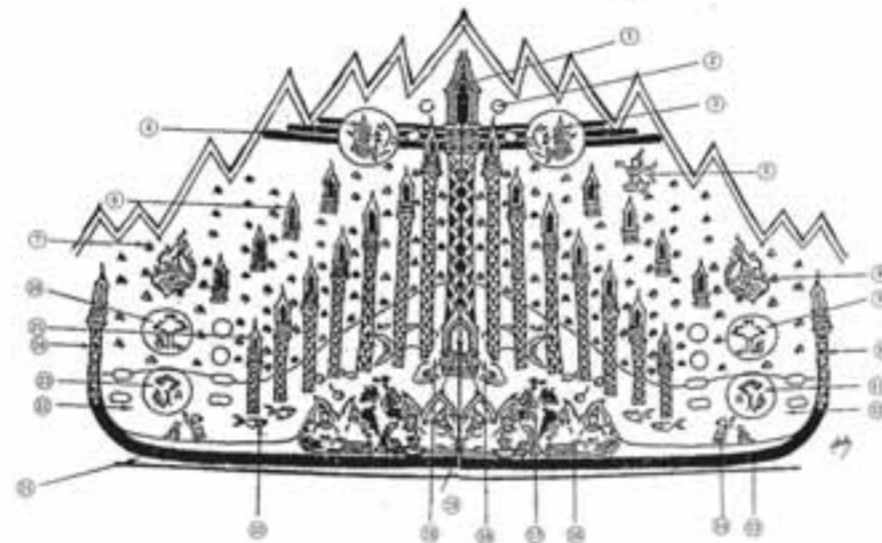
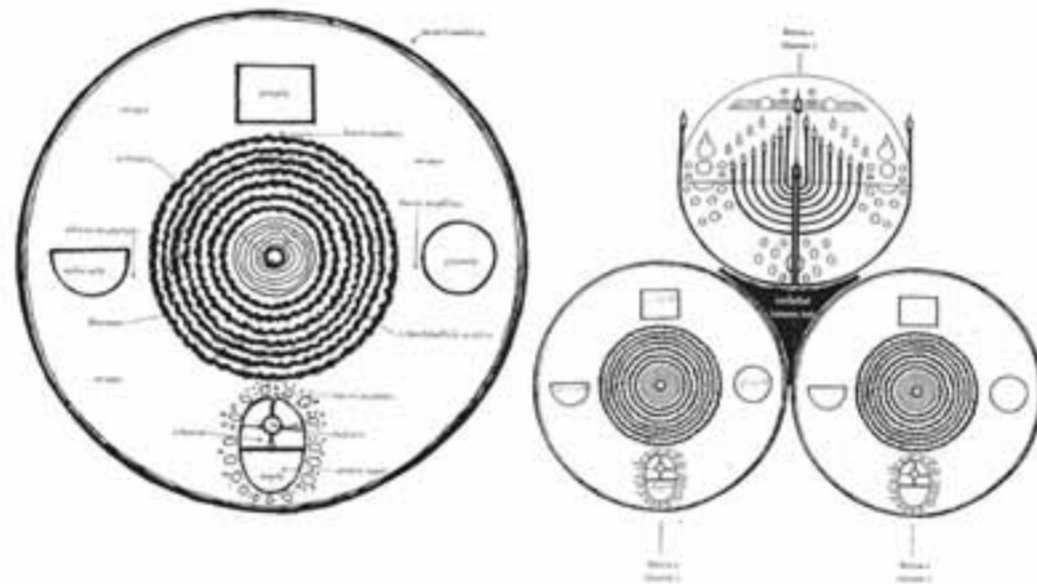
ในขณะเดียวกัน ภาพเขียนไตรภูมิใหม่จะสะท้อนให้เห็นวิวัฒนาการ รูปแบบของจิตรกรรมไทยที่แบ่งเป็น 3 แบบ คือ จิตรกรรมไทย ประเพณีดั้งเดิม (อยุธยา-ธนบุรี) แบบจิตรกรรมไทยสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ และแบบจิตรกรรมไทยร่วมสมัยแนวเดียวกับจิตรกรรมที่หอพระพุทธรัตนสถาน ในพระบรมมหาราชวัง โดยส่วนบนสุดซึ่งเป็นดินแดนแห่งนิพพานลงมาถึงรูปพรหมจะเป็นแบบจิตรกรรมไทยประเพณีดั้งเดิม ช่วงกลางของภาพซึ่งเป็นเทวภูมิลงมาจนถึงอสูรเทพจะเป็นแบบจิตรกรรมไทยสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ และตอนล่างสุดนำเสนอด้วยศิลปะร่วมสมัยของยุคปัจจุบัน เผยให้เห็นโลกมนุษย์ในสภาพของอาคารสถานที่ และเหตุการณ์สำคัญๆ ในประเทศไทย รวมถึงงานพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ที่ดำเนินการตามคติไตรภูมิ

“ทุกส่วนของภาพจะสมบูรณ์ครบ ตรงตามแบบแผนไตรภูมิ แต่เราทำให้ดูง่ายและสามารถเข้าใจได้ เช่นการใช้วัดพระแก้วเป็นสัญลักษณ์ของศูนย์กลางโลกมนุษย์ ส่วนพระเมรุมาศซึ่งสร้างขึ้นตามคติไตรภูมิจะเป็นการแสดงออกสองนัย คือหนึ่ง เป็นการบันทึกประวัติศาสตร์เพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ และอีกประการหนึ่งเป็นสัญลักษณ์ของการเวียนว่ายตายเกิด โดยบริเวณรายล้อมวัดพระแก้วและพื้นที่โดยรอบพระเมรุมาศด้านล่างจะประกอบด้วยบ้านเรือนที่แสดงให้เห็นถึงการดำเนินชีวิตของมนุษย์ การประกอบกรรมดีหรือชั่วอย่างใดจึงได้ไปเกิดในภพภูมิต่างๆ ของไตรภูมิ” อ.ปัญญา อธิบาย พร้อมทั้งชี้ชวนให้ดูรายละเอียดของภาพ

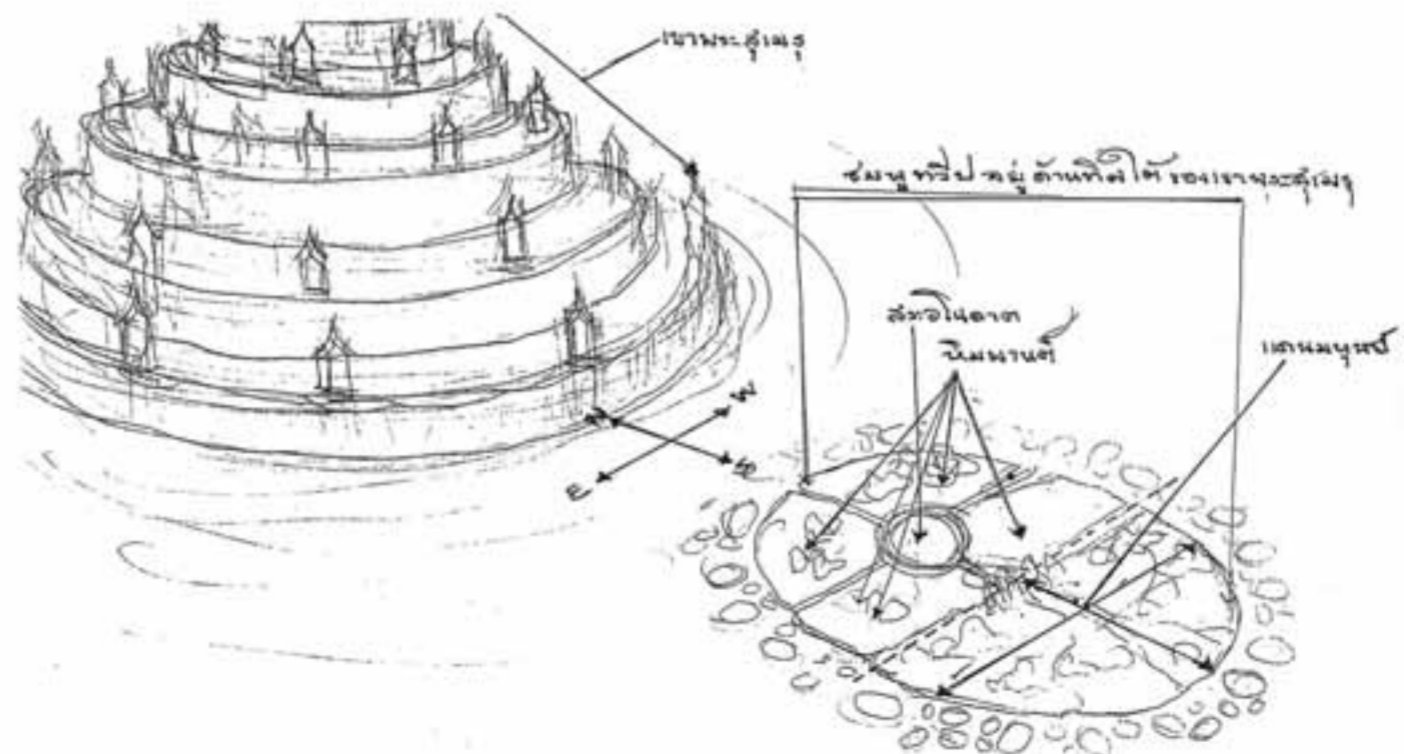

สำหรับการกำหนดสี อ.ปัญญาเปิดเผยว่าสีที่ใช้บริเวณด้านบนของภาพเป็นสีสว่างและค่อยๆ ไล่โทนลงมาเป็นสีเข้มบ่งบอกถึงระดับด้านสว่างและด้านมืดของจิต กล่าวคือในชั้นพรหมยิ่งสูงขึ้นไปจิตก็ยิ่งสว่างใส ส่วนในอบายภูมิและชั้นต่ำลงมา จิตจะเต็มไปด้วยกิเลสจึงแสดงออกด้วยสีทึมน้ำเข้ม การเขียนภาพเทพหรือมนุษย์ ในไตรภูมิแบบใหม่ก็ได้ปรับให้มีมิติในลักษณะใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากขึ้น แต่ยังคงไว้ซึ่งความเป็นไทย

“ภาพพระไตรภูมิ สมัยรัชกาลที่ 9 เฉลิมพระเกียรติฯ” จะเป็นผลงานอันใหญ่ยิ่ง ที่สะท้อนความเคารพสูงสุด ความรักและความจงรักภักดีของเหล่าศิลปินไทยอันควรค่า แก่การน้อมเกล้าฯ ถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่ในโอกาส มหามงคลอย่างแน่แท้ ☸

ผังจักรวาลของช่างเขียนในอดีต
Perspective of the universe as perceived by past painters.

ผังจักรวาลของช่างเขียนในปัจจุบัน
Perspective of the universe as perceived by modern day painters.

The Ultimate Gift for the Ultimate King

Words **Jutarat Tongpiam** Photography **Preecha Thaotong**

IMAGINE A MAJESTIC PAINTING standing as tall as a five-storey building, portraying elaborate scenes from an ancient Buddhist text, and featuring the artistic mastery of HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn along with that of a list of celebrated Thai artists... This is the "Traibhumi Painting of King Rama IX", a unique gift to be presented to His Majesty the King on December 5, 2011 in celebration of His Majesty's 84th Birthday.

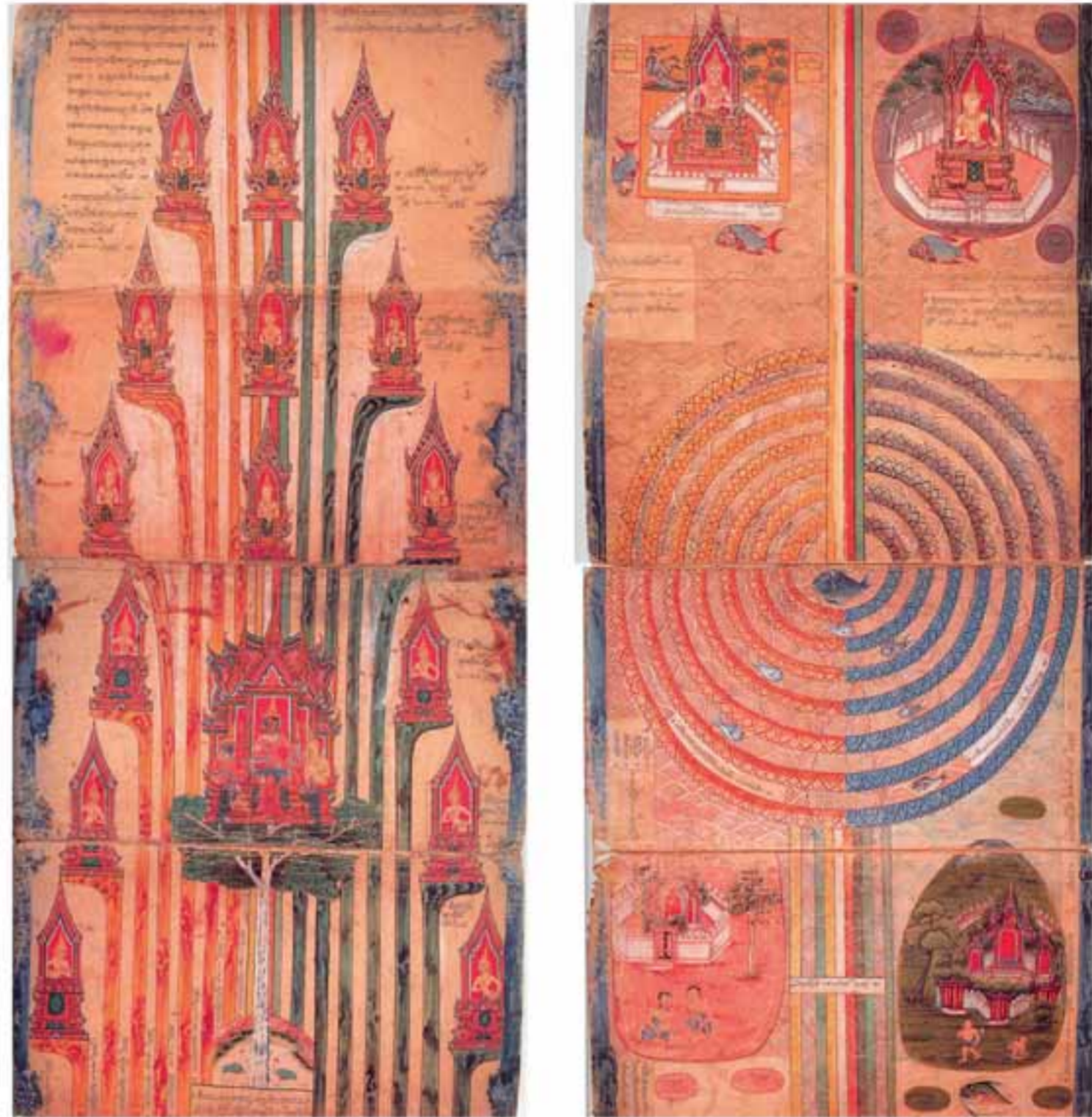
An ambitious undertaking of the Ministry of Culture, this historic work of art marks the first effort in 228 years to re-interpret this centuries-old Buddhist Scripture.

Being executed on a vast canvas measuring 4 metres by 16 metres, it is the largest *Traibhumi* artwork ever to be made in history and a remarkable modern-day interpretation of the ancient illustration of Buddhist cosmology known as *Traibhumi*, or literally, The Three Worlds (*tri lokya* in Pali). The brainchild of former Culture Minister Khunying Khaisri Sri-arun and former Permanent Secretary of Culture M.R. Chakraro Chakrabhongse, the project sees the remarkable synergy of the heavyweights in the art circle of Thailand. Its working committee, chaired by M.R. Chakraro himself, comprises such authorities

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนิน
ไปทอดพระเนตรการสร้างสรรค์
ภาพไตรภูมิ สมัยรัชกาลที่ 9 ณ หอศิลป์
เจ้าฟ้า เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2552

HRH Princess Maha Chakri
Sirindhorn reviews the progress
of the Traibhumi Painting of
King Rama IX Project at the
National Gallery last November.

สมุดภาพไตรภูมิ
สมัยกรุงศรีอยุธยาและกรุงธนบุรี
Traibhumi paintings
from Ayutthaya
and Thonburi Periods.

as Prof Preecha Thaotong, a National Artist and former dean of Silpakorn University's Faculty of Painting, Sculpture and Graphic Arts; another former dean, Ajarn Panya Vichinthanasarn; the guru on *Traibhumikatha*, Assoc Prof Surasak Charoenwong, and chief of Painting Division at the Ministry of Culture's Bureau of Traditional Arts and Crafts, Mr Sakaya Khunpholpitak, among others.

"What makes this *Traibhumi* really unique is that Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn has graciously accepted to paint a portion of the canvas, the part which deals with 'Pleasure in the Creations of Other Domain'. Her Royal Highness is celebrated as 'Wisit Silapin' meaning a versatile multi-disciplined artist. And with her solid background in traditional Thai painting, she would only need a bit of practice before

the actual undertaking on canvas," Prof Preecha says.

The envisaged painting is part of a grand project to review the *Traibhumikatha* (Story of the Three Worlds), the first ancient record on the creation of the universe according to Thai Buddhist cosmology, which carries influences of Hinduism as well.

The belief in *karma* — the result of good and bad deeds — has taken deep root in Thai society ever since it first embraced Buddhism. The faith was later promoted far and wide through the *Traibhumikatha*, a Buddhist Scripture of the Sukhothai Period.

"Most people have the misconception that *Traibhumi* consists of heaven, earth and hell. This is incorrect, and this painting will help them get a clearer picture and better understanding of Buddhist philosophy," says Ajarn

Preecha.

In Buddhist philosophy, *Traibhumi* refers to the "Three Planes of Existence" through which the soul travels in the ultimate search for *nirvana* or enlightenment, which in fact could be attained by practicing *dhamma* or righteous moral conduct. This journey of reincarnation is depicted through the three planes of consciousness: the lowest one is *kama lokya* or sensual world ruled by desire and craving which make existence a living hell. Higher up is *rupa lokya* or the world of form and refinement without desire, wherein live the *devas* (gods) in pure bliss and contentment. The pinnacle of existence is described as *arupa lokya* or an immaterial world, a perfect formless world of enlightenment where the pure soul, after the elimination of all defilements, has been absorbed

into the *Brahman* or Absolute.

“Legend has it that King Lithai, the fifth king of Sukhothai’s Phra Ruang Dynasty and a devout Buddhist, wrote this literary gem almost 700 years ago,” Prof Preecha explains. “The original *Traibhumikatha* inscriptions were made on *samoot khoi* or folding books made of palm leaves. Such books being organic material, they had to be copied down from generation to generation. It was a tradition for ancient kings, as patrons of Buddhism, to have new copies of the *Traibhumikatha* made, generally to mark auspicious occasions during their individual reigns.”

The last time a new version was painted was during the Thonburi Period (1768-1782), which means there has not been any review of the *Traibhumi* for at least the past 228 years. Of all the illustrations that have been

passed down through the generations, only few copies remain today, which are kept in the National Library. Of these, the version made during the reign of King Taksin in the Thonburi Period is said to be a real masterpiece.

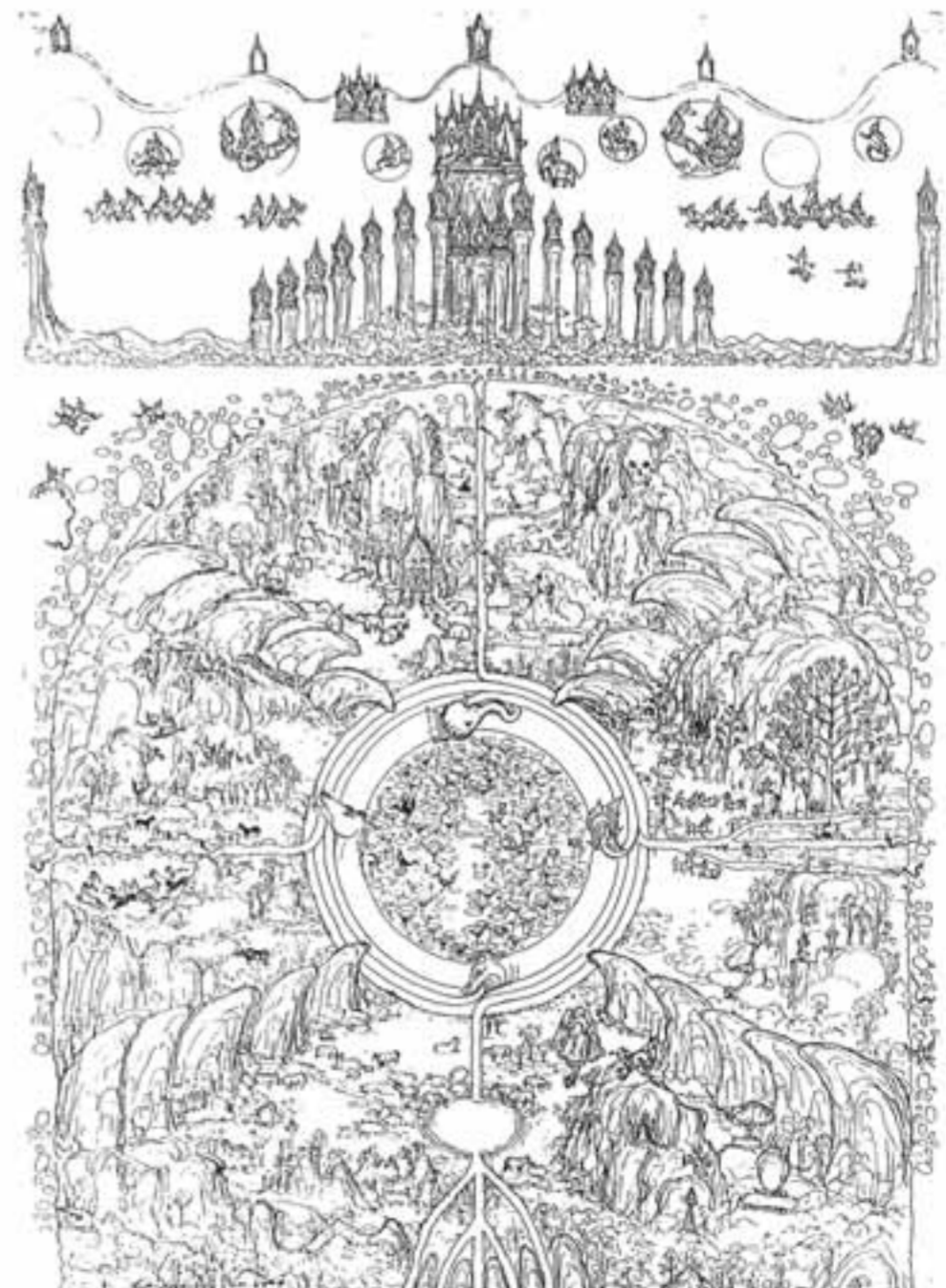
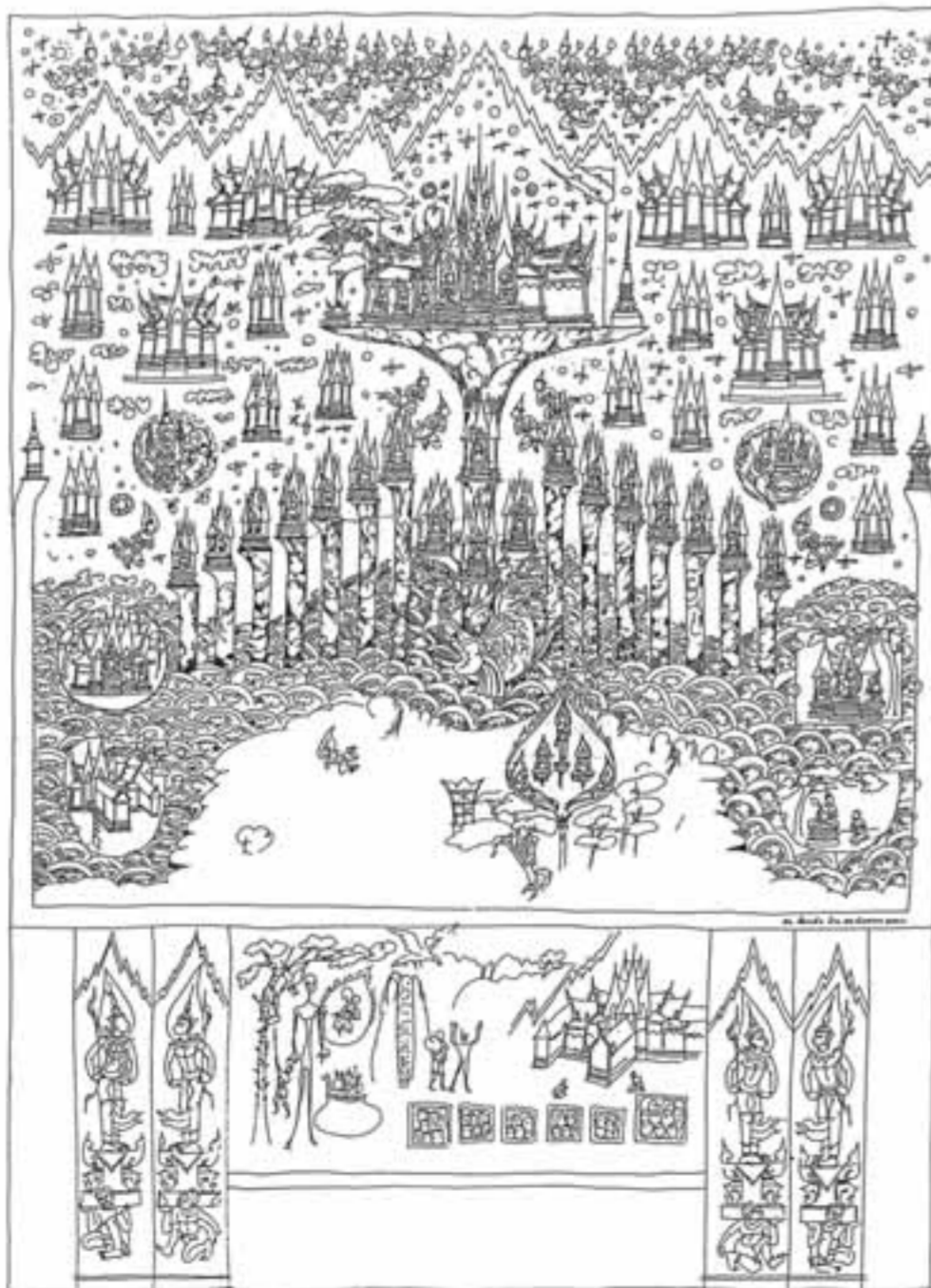
With all the texts being in the old Siamese language, it has been difficult for general readers to comprehend the pure essence of *Traibhumikatha* though it was reviewed several times in the past. Through this new painting, more people, especially Buddhists in Thailand, can now easily learn and understand the *Traibhumi* correctly,” according to Ajarn Preecha.

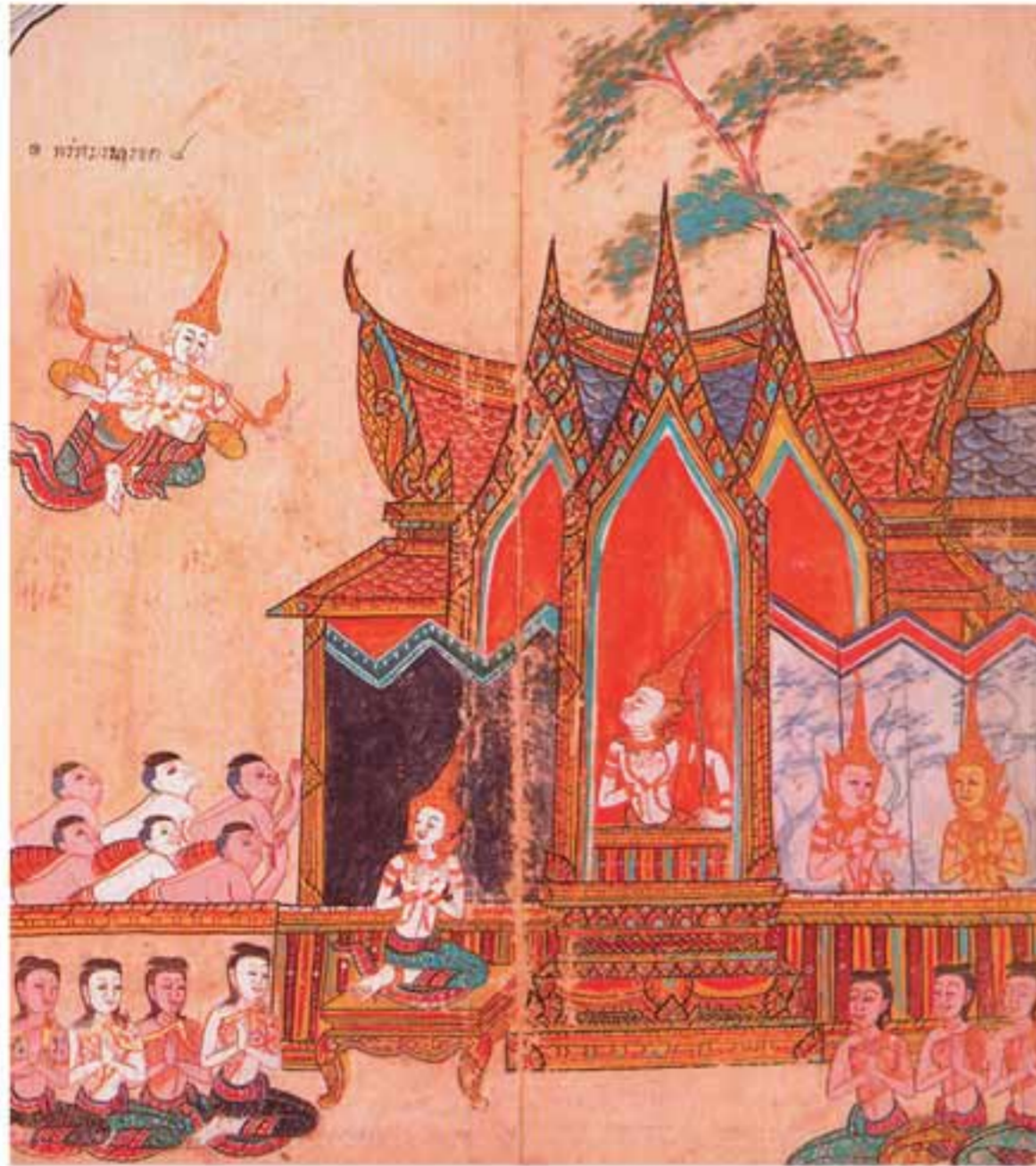
For such a massive undertaking, the National Artist harnessed the talents and expertise of the authorities in their respective disciplines. Mr Sakaya has been entrusted with the initial drafts; Ajarn Panya, the colour scheme direction; and Associate Professor

Surasak, the interpretation of *Traibhumikatha*. Other members in the team are artists from Silpakorn University, Bundit Patanasilp Institute’s College of Fine Arts and Rajamangala University of Technology Rattanakosin’s Poh Chang Academy of Fine Arts.

“The *Traibhumi* somewhat differs when interpreted in the form of literature and in paintings. The former contains pure Buddhist beliefs while the latter always displays Buddhism as influenced by the Brahmin and Hindu faith.

โครงสร้างภาพไตรภูมิ
สมัยรัชกาลที่ 2 - 4 มีลักษณะ
เป็นสองมิติ (ซ้าย) และสมัยปัจจุบัน
ที่เป็นสามมิติ (ขวา)
Structure of Traibhumi
paintings from the reigns of
King Rama II - IV which are
two dimensional (left) compared
with the three-dimensional
version of the current painting.

รูปแบบสถาปัตยกรรม
เทพ เทวดาในสไตล์เดิม
Traditiona style of
architecture and devas.

รูปแบบเทพ -
เทวดาจากอดีตถึงปัจจุบัน
Devas as seen in
Thai paintings from
the past to present.

จิตรกรรมฝาผนังพระพุทธรัตนสถาน
ในพระบรมมหาราชวัง อันเป็น
ศิลปกรรมสมัยรัชกาลที่ ๑

The mural painting in the
contemporary Thai style of
King Rama IX Reign at the
Phra Buddha Ratana Sathan
(Rama IV Chapel).

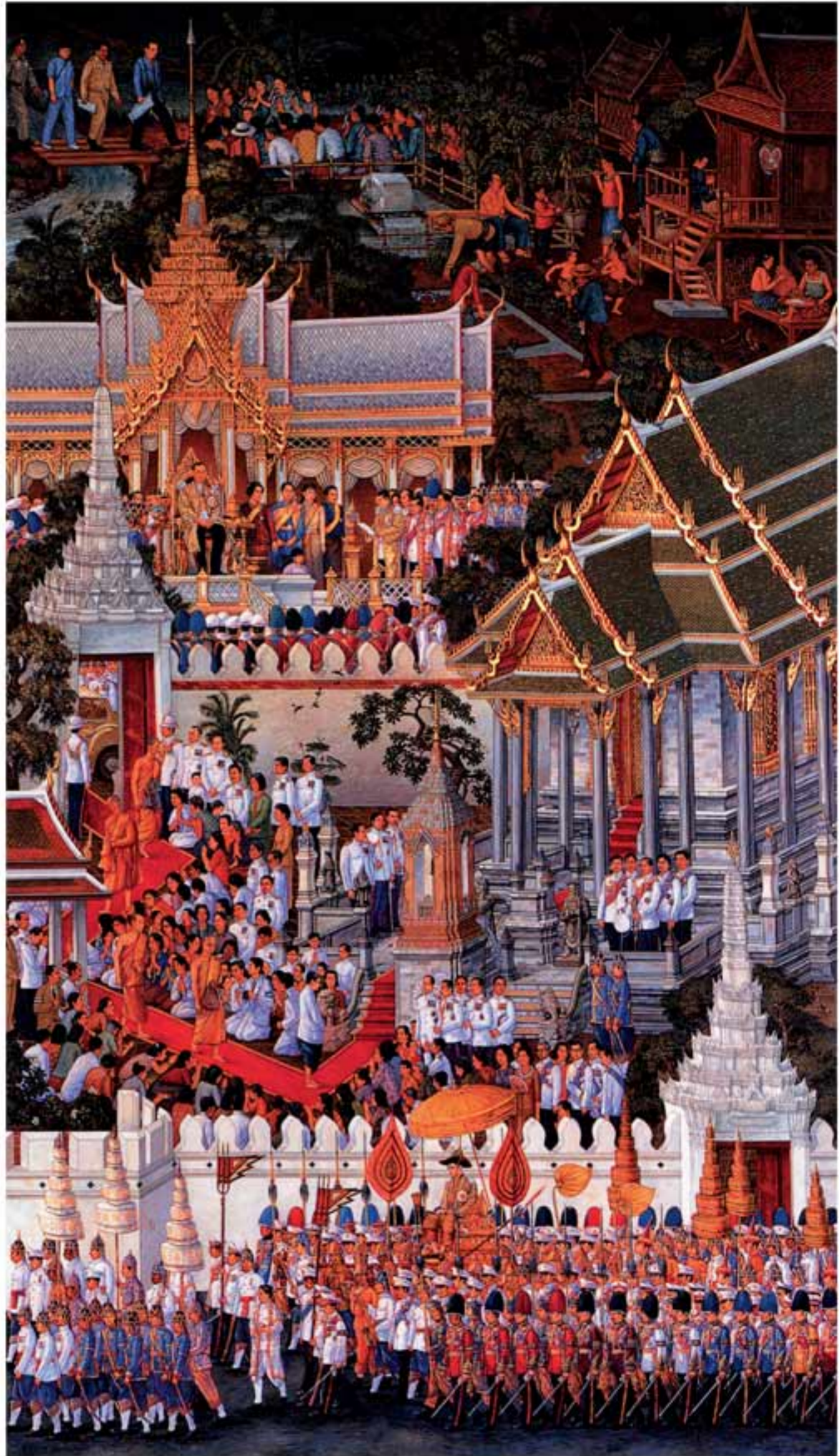
“So the artists need to understand the hidden message in the original texts in order to gain a clear understanding and interpret it into their work,” says Assoc Prof Surasak, who has spent years researching the *Traibhumi* texts as well as its influence on the arts.

“The *Traibhumi* is not just an article of religious faith. In fact, it is the source of inspiration for all kinds of sciences and all types of Thai traditional arts, be it architecture, painting or sculpture,” Assoc Prof Surasak adds.

“Our team has thoroughly deliberated all aspects of *Traibhumi* in order to achieve an absolute consensus. At the same time, we are using computer graphic techniques to help our work move faster as the traditional process would take us years to carry out a project of this gigantic scale,” explains Ajarn Preecha.

The entire painting, featuring basic colours like red, blue, brown, green and black, will truly reflect the evolution of Thai art. It is divided into three main periods: the original style of Ayutthaya, the signature style developed by Prince Naris, and the contemporary Thai style.

The top portion of the painting which symbolizes *nirvana* will be done in bright and alluring shades in the Ayutthaya style. The middle portion features Prince Naris’ school of art. In darker hues, the lower part portraying Earth occupied by humans will come in the

contemporary art form relating the landmark events of King Rama IX’s Reign. Also included are scenes from the royal cremation of HRH the late Princess Galyani Vadhana Krom Luang Naradhiwas Rajanagarindra which was conducted in accordance with the *Traibhumi* beliefs.

The *Traibhumikatha* project

was born out of a common desire to create its contemporary version in simplified language so the people today may absorb its core values. As the ultimate gem of Buddhist philosophy, the *Traibhumi* painting and the *Traibhumikatha* will indeed serve as magnificent gifts fit for the world’s most beloved monarch. ☸

หอเครื่องทองไทย.... ทอประกาย
สะท้อนอารยธรรม "สุวรรณภูมิ"

เรื่อง ปัญจมาญา ภาพ ศรายุทธ ณ นคร

เมืองไทยตั้งอยู่ในดินแดน ที่เรียกกันว่า “สุวรรณภูมิ”

อันมีความหมายว่า “แผ่นดินทอง” สะท้อนถึงความมั่งคั่ง รวมทั้งยืนยันถึงความอุดมสมบูรณ์ของแร่โลหะธรรมชาติที่ส่องประกายเหลือเฟือของอรัญญิคราชอาณาจักรในภูมิภาค

นับตั้งแต่โบราณกาล ผู้คนในชุมชนแถบสุวรรณภูมิก็ได้รู้จักกรรมวิธีในการนำโลหะทองมาใช้ในรูปแบบต่างๆ และพัฒนาด้วยฝีมือเชิงช่างอันเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น จนเกิดเป็นเครื่องประดับอันงดงาม และเครื่องสูงอลังการสำหรับผู้ที่เป็นประมุข บางครั้งก็มีการนำโลหะสูงค่านี้มาตีแผ่จนเป็นแผ่นบางสำหรับการตกแต่งงานศิลปะ หรือแม้แต่ใช้ประดับในอาหารคาวหวานต่างๆ

วันนี้ เราสามารถย้อนรอยไปบนเส้นทางของวิวัฒนาการเครื่องทองอันน่าตื่นตาตื่นใจเพื่อเรียนรู้ถึงประวัติศาสตร์ช่างทองไทยได้อย่างสมบูรณ์ที่สุดในหอเครื่องทองไทย ที่ตั้งอยู่บนชั้นสองของอาคารศาลาพระมิ่งมงคล ณ ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

บนพื้นที่อันโอเอียงที่แบ่งออกเป็นสัดส่วนเพื่อความสะดวกในการติดตามเรื่องราว ยามก้าวเข้าสู่ห้องแรก ผู้มาเยือนจะได้เรียนรู้ถึงที่มาของแร่โลหะธรรมชาติที่เรียกว่าทองคำ และกรรมวิธีในการนำมาใช้ ก่อนจะนำสู่ประวัติการทำทองในดินแดนสุวรรณภูมิที่สืบค้นได้จากบันทึกต่างๆ ย้อนกลับไปถึงสมัยอาณาจักรฟูนันอันรุ่งเรืองในช่วงพุทธศตวรรษที่ 6-11 รวมทั้งหลักฐานที่ปรากฏในทุกยุคสมัยจวบถึงยุครัตนโกสินทร์ในปัจจุบัน โดยมีข้อมูลพร้อมแผนที่ประกอบทำให้สามารถเข้าใจได้ง่าย

จากนั้นก็ขยับไปชมเครื่องทองไทยจากสกุลช่างทองของแต่ละท้องถิ่นที่ได้สรรค์สร้างลวดลายอันวิจิตรด้วยแรงบันดาลใจจากสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละภูมิภาค

ความวิจิตรของเครื่องทองไทย
สะท้อนภูมิปัญญาอันเป็นมรดกของชาติ
The fine creations speak volume
about age-old Thai wisdom.

ผนวกกับความคิดสร้างสรรค์ของช่างแต่ละรุ่นจนนำไปสู่เอกลักษณ์เฉพาะตัวที่สืบทอดกันมา โดยมีการจัดแสดงชิ้นงานเด่นเพื่อให้เห็นความประณีตบรรจงของแต่ละสกุลช่างอย่างชัดเจน

สกุลช่างทองสุโขทัยมีความโดดเด่นในด้านการใช้เนื้อทองคำที่มีความบริสุทธิ์สูง มีความยืดหยุ่นจนสามารถใช้เส้นทองถักทอเป็นเครื่องประดับตระการตาด้วยลวดลายโบราณอย่างลายช้าง ม้า นาค และหงส์ ทั้งยังคงมีการสืบทอดต่อมาโดยลูกหลานช่างรุ่นปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอำเภอศรีสัชนาลัยและท่าชัย

สกุลช่างทองเมืองเพชร จังหวัดเพชรบุรี มีการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้มาจากช่างทองอยุธยาจนเกิดเป็นลวดลายอันเปี่ยมเอกลักษณ์ เช่น ลายดอกพิกุล ลายดอกมะลิ และรูปทรงดอกบัว ในอดีตงานช่างทองเมืองเพชรจะถ่ายทอดให้เฉพาะคนในเครือญาติ แต่ปัจจุบันได้มีการส่งผ่านสู่ใครก็ตามที่ตั้งใจมาขอปฏิบัติเรียนรู้อย่างจริงจัง

อีกหนึ่งสกุลช่างทองสำคัญ คือ สกุลช่างถมทองเมืองนครอันเลื่องชื่อของจังหวัดนครศรีธรรมราชซึ่งสร้างสรรค์งานฝีมือที่ต้องใช้ความสามารถในการแกะและลงลาย โดยมีการแกะลายลงบนพื้นผิวของเครื่องเงินที่ลงรักไว้ก่อนแล้วเพื่อลงน้ำทองบนลวดลาย หลังจากนั้นจึงขัดให้เนียนเรียบเป็นเนื้อเดียวกัน เครื่องถมทองที่เป็นภาชนะเช่น ชันและพาน และเครื่องประดับเช่นกำไล นิยมนำมาใช้กันในโอกาสพิเศษ

ในห้องถัดไปจะเป็นส่วนจัดแสดงเครื่องทองประดับอัญมณีชิ้นงาม อาทิแหวน กำไล สร้อยคอ สร้อยข้อมือ ต่างหู และเข็มขัด หากใช้เวลาพินิจพิจารณาเครื่องทองประดับอัญมณีที่น่าเสนอนอู่ภายในห้องนี้ ผู้เข้าชมก็จะได้ประจักษ์ถึงความพากเพียรและความพิถีพิถันของช่างทองไทยโบราณที่บรรจงแต่งเติม ดัดลาย และสอดประสานแต่ละชิ้นแต่ละส่วน เกิดเป็นรูปทรงและลวดลายอันหลากหลาย แต่ละลายจะมีชื่อเรียกขานเป็นการเฉพาะสื่อถึงจินตนาการและภูมิปัญญาช่างไทย อีกทั้งยังสะท้อนความเชื่อและรสนิยม

มูมจัดแสดงประวัติเครื่องทองไทย
Exhibition on the evolution of Thai goldsmith.

จากยุคก่อนสืบมาจนทุกวันนี้

ช่างทองสุโขทัยคิดสรรค์สร้างรูปทรงและลวดลายที่เรียกว่า ลูกไม้ปลายมือ บ่งบอกถึงแรงบันดาลใจจากความอุดมสมบูรณ์ของพืชพันธุ์ธัญญาหาร ดังเห็นได้จากการรังสรรค์อัญมณีให้มีรูปทรงของผลไม้ นานาชนิดบนฐานที่รองรับด้วยทองลายวิจิตรเป็นเครื่องประดับอย่างต่างหูและสร้อยข้อมือ

กลุ่มอัญมณีพลอยนพรัตน์ หรืออัญมณีเก้าชนิดประกอบด้วย เพชร ทับทิม มรกต บุษราคัม ไพลิน โกเมน มุกดา เพทาย และไพฑูรย์ อันเป็นรัตนชาติที่สงวนไว้เฉพาะผู้มียศศักดิ์ด้วยความเชื่อที่จะนำพลังอำนาจมาสู่ผู้สวมใส่ และมักนำไปตกแต่งเครื่องประดับคูกาย หรือใช้ประดับบนแหวนพิรอด กำไลพิรอด และกำไลพญานาค ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องรางของขลัง

ความศรัทธาในพระพุทธศาสนา สะท้อนให้เห็นชิ้นงานในรูปทรงดอกบัว สัตตบงกชที่มีลักษณะเป็นดุมทอง

ใช้สำหรับประกอบกับสร้อยคอ สร้อยข้อมือ ต่างหู หรือประดับเป็นหัวแหวน สื่อถึงความสงบและสง่างาม มีชื่อเรียกอีกอย่างว่า กระดุม เพราะใช้ทำเป็นกระดุมเสื้อของบุคคลชั้นสูง ด้วยเช่นกัน

นอกจากนั้นยังมีอิทธิพลจากความเชื่อของชาวจีนดังที่ปรากฏอยู่ในปะวะหล่ำ ที่มีรูปทรงกระบอกโปร่งทกลี้นมคล้ายโคมไฟซึ่งเป็นสัญลักษณ์แห่งความก้าวหน้ารุ่งเรือง งานลวดทองตัดลายอันละเอียดอ่อนนี้มีให้เห็นในสร้อยคอและสร้อยข้อมือสกุลช่างทองเมืองเพชร

นับเป็นความน่าอัศจรรย์ของฝีมือช่างทองไทยที่สามารถรังสรรค์ส่วนประกอบชิ้นเล็กชิ้นน้อยนำมาเรียงร้อยทอถัก เกี่ยวกระหวัด และสอดประสานจนเกิดเป็นเครื่องประดับอันสูงค่างามวิจิตร ดังที่ผู้สนใจสามารถชมได้จากวิถีทัศน์ที่น่าเสนอกายในหอนิทรรศการ แสดงให้เห็นถึงทุกขั้นตอนของการทำ

ทอง ตั้งแต่การหลอม การรีด การขึ้นรูป การเชื่อม การตัดลาย และการถักทอ อันล้วนต้องอาศัยประสบการณ์และความชำนาญ

อีกมุมหนึ่งของห้องเป็นการจัดแสดงเครื่องประดับทองสมัยใหม่ ที่เกิดจากการพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาดั้งเดิม สู่รูปแบบและลวดลายร่วมสมัยจนเป็นที่ต้องตาต้องใจของคนหนุ่มสาว พร้อมทั้งมีการจัดแสดงเครื่องมือที่ช่างทองใช้ในการทำงานแบบต่างๆ ไว้เพื่อการศึกษาอีกด้วย

หอเครื่องทองไทยเป็นอีกหนึ่งนิทรรศการที่ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศจัดทำขึ้นเพื่อแบ่งปันประสบการณ์และส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับเครื่องทองของไทยอย่างครบถ้วน ในหมู่สาธารณชน อันเป็นการกระตุ้นให้คนไทยตระหนักในคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดมาจากบรรพชน ช่างทองโบราณ ทุกคนจึงควรหาโอกาสไปเยี่ยมชมให้ได้สักครั้ง ☺

THAILAND IS NESTLED IN THE HEART OF SUVARNBHUMI WHICH TRANSLATES AS THE "GOLDEN LAND", indicating its natural abundance and the bountiful precious ore.

Ever since ancient times, people of the land knew how to extract gold from the ore. In the creative hands of goldsmiths, the metal was turned into exquisite wares and various forms of accessories, featuring the artistic beauty unique to each community in the region. Likewise, Thai goldsmiths of past generations developed their distinctive styles of work which have accumulated through the centuries into our national heritage. Today, we all take pride in those ceremonial wares, ornamental accessories, as well as the paper-thin gold-leaf decorative works of art and food decoration.

A great place to learn about the history of goldsmith art is the Thai Goldsmith Gallery located at the SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand in Bangsai District of Ayutthaya Province.

The spacious gallery is divided into different sections to allow visitors to easily follow the stories. In the first hall, the presentation of maps and charts tells the origin of the precious ore, the locations of its rich deposits, gold mining, and goldsmith art which can be traced back to the Funan Empire spanning the 1st-6th Centuries. Also on display are evidences found in every period up to the present Rattanakosin Era.

The other side of the first hall explains how schools of goldsmiths of various regions differ from one another. Each has developed its own distinctive style as inspired by natural surroundings and the creativity of the craftsmen of yesteryear, and then passed down through generations. Examples of significant works of each school are also exhibited.

Sukhothai school of goldsmiths, for example, focuses on the use of highly pure gold which is turned into fine gold threads and knitted into beautifully crafted ornaments. Traditional animal motifs like elephants, horses, nagas and swans are still crafted by the goldsmiths of the present day, especially those practising their art in Si Satchanalai and Thachai districts of Sukhothai.

Muang Phetch school of Phetchaburi Province has upheld the traditional style of Ayutthaya's goldsmiths and developed this into its own distinction. Their distinguished floral designs include bulletwood flower or *dok pikun*, jasmine or *mali*, and lotus-inspired forms. Muang Phetch goldsmiths of the old days transferred the knowledge exclusively to their children and family members. But these days, they are willing to teach anyone who shows a firm commitment to learn.

Also noteworthy is the gold nielloware school of Nakhon Si Thammarat which requires skills both in engraving and painting. Goldsmiths of Muang Nakhon school engrave the motifs onto the pliant resin-coated surface of silver and then fill the engraved motifs with gold before the final polish. Gold nielloware household utensils

such as bowls and trays as well as ornaments like bracelets are widely used on special occasions.

The next hall showcases intricate gold ornaments, richly decorated with precious stones – anything from rings to bracelets, necklaces, bangles, earrings and belts. A close look at these crafts will reveal the underlying message of the enduring patience and deep passion of their makers. Each form and motif represents specific patterns which echo the colourful imagination and profound wisdom of the goldsmiths as much as the beliefs and tastes of Thai people of each era.

Sukhothai goldsmiths, for instance, created a pattern and motif called *lukmaiplaimue*, meaning fruits easily reached by hand, and reflecting the abundance of the province's agricultural produce. Precious stones are also crafted in various forms of fruit and set in a beautiful gold base for earrings and bracelets.

In bygone days, a group of precious and semi-precious stones called *nopparat* were exclusively reserved for the privileged few. The nine gems — diamond, ruby, emerald, yellow sapphire, garnet, blue sapphire, moonstone, zircon and cat's eye — were believed to be good luck charms to bless

wearers with power. The stones adorned rings and gold sashes of Ayutthaya's military leaders, as well as such auspicious ornaments like *Pirod* rings, *Pirod* bracelets and *naga* bracelets.

Buddhist faith is meanwhile evident, as expressed through the lotus shape – signifying peace and grace – of the gold creations embellishing the necklaces, bracelets, earrings and rings. It is also used as buttons on the shirts of noble men, hence the name, *Kradoom*.

Chinese influence is also apparent in the shape of the *pawalum*, a hexagon, lattern-like form of gold bead made by bending and knitting the gold threads. The signature pattern of Muang Petch goldsmiths, the creation is believed to bring prosperity to one's life.

All visitors to the Gallery will marvel at the magical prowess of Thai goldsmiths in these priceless ornaments. Those who are interested in gold making processes can learn from the video presentation about every enduring step involved.

In the other hall, glittering contemporary creations await to attract every eye and capture every heart. Graceful and noble, each piece possesses the beauty of local wisdom and the charm of modern design. Thematic display of various kinds of goldsmith's tools highlights one corner of the room.

The Thai Goldsmith Gallery is one grand permanent exhibition that the SUPPORT Arts and Crafts International Centre Thailand offers to the public as a unique learning experience. A perfect place to trace the golden route of Thailand's goldsmith heritage. A golden place worth a visit. ☘

อบรำน้ำปรุง หยอกแป้งเป็นพวง ไปรดน้ำคำหัว

Home-made
Perfume and
Powdered Lei
Make Songkran
Festival
More Memorable

เมษายน...เดือนที่ร้อนที่สุดของปีกลับมาเยือนอีกครั้งพร้อมกับเทศกาลเฉลิมฉลองปีใหม่ไทย ในวันสงกรานต์ตามประเพณีที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ นอกจากการไปทำบุญที่วัดและสรงน้ำพระเพื่อความเป็นสิริมงคลแล้ว ผู้น้อยจะใช้โอกาสนี้ไปเยี่ยมเยือนกราบขอพรจากญาติผู้ใหญ่และรดน้ำคำหัวเพื่อขอขมา ก่อนจะไปเล่นสาดน้ำกันเป็นที่สนุกสนาน ทั้งขันน้ำและน้ำที่ใช้ก็มีการจัดเตรียมเป็นพิเศษ ขันใบสวยใส่น้ำสะอาด เติมด้วยน้ำอบน้ำปรุงหอมชื่นใจ และโรยดอกไม้ด้วยดอกไม้สวยงามสำหรับการรดน้ำคำหัวผู้ที่เคารพนับถือ

D.I.Y. เลยเชิญชวนผู้อ่านมาหัดทำน้ำอบไว้ใช้ในเทศกาลสงกรานต์ หรือแบ่งปันให้เพื่อนสนิทมิตรสหาย แป้งที่เหลือจากการทำน้ำอบยังสามารถนำไปทำแป้งพวงเพื่อมอบให้ผู้ใหญ่แทนพวงมาลัยดอกไม้ได้ด้วย ในอดีตสาว ๆ จะนำแป้งพวงมาผูกปลายด้วยดอกไม้ไว้ทัดหู ได้กลิ่นหอมชื่นใจ และยังเก็บไว้ใช้เป็นแป้งทาหน้า ทาตัว ระหว่างวันเหมือนกับแป้งตลับที่สาว ๆ ยุคใหม่พกติดกระเป๋าตัวเอง

IN THAILAND, April is the time when the mercury in the thermometer rises to unusual heights. Yet, the month heralds many happy moments in the Kingdom as, on April 13, its populace celebrates the traditional Thai New Year in the Songkran Festival, popularly known worldwide as the Water Splashing Festival.

In line with age-old custom, the Thais would make a visit to the temple and perform a bathing rite of the Buddha images with scented water to seek New Year blessings. In addition, young people would visit elderly relatives and perform a “*Rod Nam Dam Hua*” ceremony by pouring scented water over their elders’ hands to ask for their pardon for any misdeeds in the past year and their blessings for the New Year. The ceremony is followed by the water-splashing fun. The scented water used in the festivities is specially-prepared by mixing *Nam Ob*, the Thai eau de toilette, with clean water which is contained in a decorative bowl, and topped with flower petals.

In this issue, **Living Thai** helps you make a most memorable Songkran this year by way of making your own brand of *Nam Ob* for personal use as well as for giving to friends and loved ones. The powder left over from the process can also be made into *Paeng Puang*, the strands of scented talcum powder pellets as those used by maidens of a bygone era to adorn their hair along with flowers. Just like the facial powder compact in the modern woman’s handbag, the *Paeng Puang* on those maidens’ hair would come in handy as facial powder, once mixed with water. And for the *Rod Nam Dam Hua* ritual, a bunch of *Paeng Puang* can ideally substitute for the floral lei to be given the elders on this festive occasion.

วัสดุอุปกรณ์และขั้นตอนการทำแบ่งเป็น 3 ส่วนด้วยกันคือ อุปกรณ์และวัสดุสำหรับการเตรียมน้ำ ส่วนผสมในการอบร่ำ และส่วนผสมของการปรุงกลิ่น โดยวัสดุเหล่านี้สามารถหาซื้อได้จากร้านค้าแถบสี่แยกวัดตึก ถนนจักรวรรดิ ย่านเยาวราชในกรุงเทพมหานคร

ส่วนผสมที่ระบุไว้จะทำน้ำอบบรรจุขวดขนาด 50 มิลลิลิตรได้ประมาณ 100 ขวด หากต้องการทำปริมาณน้อยกว่านี้ ให้ลดลงตามสัดส่วน

To make *Nam Ob*, we have to prepare proper materials, utensils and tools, most of which are available at shops, located around Wat Tuk Intersection in the Chinatown area of Yaowaraj. The quantity of the ingredients stated here will be enough to fill 100 bottles of 50 millilitres each. Reduce the proportion if a lesser amount is required.

The process of making *Nam Ob* involves three steps as follows:

1. การเตรียมน้ำ / Water Preparation

วัสดุ: น้ำสะอาด 10 ลิตร ใบเตยสด 1 กำมือ แก่นจันทร์เทศ 50 กรัม
ไม้ชะลูด 50 กรัม

อุปกรณ์: หม้อเคลือบ เตาถ่าน ผ้าขาวบางสำหรับกรอง
วิธีทำ : ต้มน้ำสะอาดจนเดือดในหม้อเคลือบบนเตาถ่านด้วยไฟแรง ใส่ใบเตยสด แก่นจันทร์เทศ ไม้ชะลูดลงไปต้มต่ออีก 20 นาที ยกลง เปิดฝา ทิ้งให้เย็นแล้วกรองด้วยผ้าขาวบาง ก่อนนำไปอบร่ำ

Materials: Clean water, 10 litres; fresh pandanus leaves, one handful bunch; nutmeg, 50 grammes; Chalood bark (*Alyxia reinwardtii* Blume), 50 grammes.

Utensils and Tools: Enamel pot, stove, charcoal, muslin cloth.

Directions: Pour the water into the enamel pot and put on the charcoal stove with high flame. Bring to boil, then put fresh pandanus leaves, nutmeg and Chalood. Leave to boil for another 20 minutes and remove from the fire. Open the lid and leave the water to cool. Sieve the water through the two layers of muslin cloth.

2. การอบร่ำ ทำ 2 ครั้งคือ อบเทียน แล้วอบร่ำกำยาน Perfuming Processes of Ob Tian (Aromatic Candle Vapouring) and Ob Rum (Deep Vapouring).

อบเทียน

วัสดุ: เทียนอบ 1 แท่ง น้ำตาลทรายแดง 50 กรัม
กำยานบด 50 กรัม ชี้ผึ้งแท้ 50 กรัม
ผิวมะกรูดแห้งป่น 50 กรัม ดอกกระดังงา จำปา
ดอกพิกุล ดอกมะลิ ระวังอย่าใช้ดอกที่ซ้ำ
เพราะจะทำให้น้ำอบเสีย

อุปกรณ์: โถที่มีฝาปิดหรือหม้อเคลือบใบเดิม ตะคัน
ทวย เตาถ่าน คีม

วิธีทำ

- ใส่น้ำที่เตรียมไว้ในส่วนที่ 1 ลงในภาชนะ
ที่มีฝาปิด จะเป็นโถเคลือบใบโต หรือ
จะใช้หม้อเคลือบใบเดิมก็ได้ โรยดอกจำปี
และจำปาลงไป ส่วนดอกกระดังงา
ให้เด็ดขั้ว ลนไฟพอร้อนแล้วค่อยใส่ลงไป
- วางทวยลงไปกลางน้ำ ตัดเทียนอบไว้
บนตะคัน จุดเทียนอบให้ไฟเปลวไฟลุกโชน
สักครู่ แล้วดับไฟ ตั้งตะคันบนทวย ปิดฝาอบ
1 คืนเพื่อให้กลิ่นเทียนอบกับดอกไม้ซึมเข้า
กับน้ำ หากไม่มีทวย สามารถใช้ภาชนะ
เซรามิกใส่ทรายวางในหม้อน้ำอบแทนก็ได้
จากนั้นให้วางตะคันลงบนทราย
- ช้อนเอาดอกไม้ทั้งหมดออก

Materials: One scented candle; brown sugar,
50 grammes; ground gum benzoin,
50 grammes; ground dried Kaffir
lime peel, 50 grammes; ground beeswax,
50 grammes; ground borneol,
one teaspoon; Chamodched (a kind of
Viverridae), size of green bean seed;
betel leaf; a few Cananga, Champa,
Spanish Cherries and jasmine.
Avoid stale flowers as they will spoil your
Nam Ob.

Utensils and Tools: Ceramic or enamel bowl with lid,
burner, burner holder, stove, charcoal,
pincers to hold the burner when being
heated, forceps.

Directions:

- Pour the water which has been prepared
in the first step into the bowl, then add
Champa and Cananga (heat the
Cananga petals on open fire before
putting them into the water).
- Place the burner holder in the middle
of the bowl, make sure the top of it is
above the water. Place the scented
candle in the burner and light it up.
Let the candle burn in flame for a while
before putting it out. Place the burner
on the holder and close the lid of the pot,
then leave it overnight.
- Use dry ladle to take out the petals.

อบร่ำกำยาน

- อบน้ำที่ผ่านการอบเทียนซ้ำอีกครั้งด้วยการอบร่ำกำยาน ก่อนอบ โรยดอกมะลิและพิทูลลงในน้ำ
- คลุกเคล้าผงกำยาน ผิวมะกรูดแห้งป่น ชีผึ้งและน้ำตาลทรายแดงให้เข้ากัน
- เผาตะคันบนเตาถ่านให้ร้อนจัดแล้วใช้คีบคีบวางลงบนทวย ตักส่วนผสมของการอบร่ำ 1 ช้อนชา ใส่ลงในตะคัน ส่วนผสมจะร้อนและระเหยเป็นไอขึ้นมา ปิดฝาอบค้างไว้ 20-30 นาที ให้ชุดรอยไหม้ออกในการเผาแต่ละครั้งออก แล้วเผาตะคันใหม่ให้ร้อนก่อนตักส่วนผสมการอบร่ำ ใส่ลงไปใหม่ แล้วปิดฝาอบครั้งละ 20-30 นาที ทำซ้ำจนส่วนผสมหมด ปิดฝาอบค้างไว้ 1 คืน การอบค้างคืนจะทำให้กลิ่นหอมของเครื่องหอมซึมเข้ากับน้ำได้เต็มที่ เสร็จแล้วให้ช้อนเอาดอกไม้้ออก

Ob Rum (Deep Vapouring)

- Ob Rum is a process that uses more than one source of fragrance.
- Add jasmine and Spanish Cherries in the water which has gone through aromatic candle vapouring process.
 - Mix brown sugar, gum benzoin, dried Kaffir lime peel and beeswax well in a small bowl.
 - Heat the burner on the charcoal stove and place it on the holder. Put in one teaspoon of the mixed ingredients into the hot burner. The mixture will soon evaporate. Close the lid of the bowl, leave it for 20-30 minutes. Scrape off the burnt leftover and repeat the same process, each time closing the lid for about 20-30 minutes until the mixture is used up. Leave the lid on overnight.
 - Use the dry ladle to take out the petals.

3. การปรุงกลิ่น / Cooking the Essential Oils.

- วัสดุ:** น้ำมันหอมกลิ่นกุหลาบ น้ำมันปรุงน้ำอบ น้ำมันจันทน์ น้ำมันลำเจียก น้ำมันกระดังงา อย่างละ 2 ช้อนชา พิมเสน 1 ช้อนชา ชะมดเช็ด ขนาดเม็ดถั่วเขียว ใบพลู แป้งหินบดละเอียด 2 ถ้วย
- อุปกรณ์:** โกร่ง
- ผึ่งแป้งหินที่ซื้อมาสักหนึ่งแดดก่อนนำมาบดด้วยโกร่งที่เตรียมไว้
 - ตักแป้งหินใส่ในโกร่งทีละน้อยแล้วเติมน้ำหอม 1 ช้อนชา บดจนหัวน้ำหอมและแป้งผสมกันจนเนียนเป็นเนื้อเดียวกัน เวลาบดให้ใช้สากวนไปทางเดียวกันเพื่อให้แป้งจับน้ำมันหอมได้ดียิ่งขึ้น
 - ตักน้ำอบใส่แป้งที่บดละเอียด คนให้เข้ากันดี แล้วเทใส่ในหม้อน้ำอบ
 - บดแป้งกับหัวน้ำหอมทีละนิดด้วยน้ำหอมทีละ 1 ช้อนชาจนครบทุกหัวน้ำหอม ด้วยวิธีเดียวกัน เทรวมไว้หม้อน้ำอบ
 - แป้งหินที่เหลือให้บดรวมกับพิมเสนบด แล้วตักน้ำอบผสม คนจนทั่วแล้วเทใส่ในหม้อน้ำอบ
 - พับใบพลู 2-3 ใบเป็นกรวย บีบน้ำมะกรูด 1 ช้อนโต๊ะ ใส่ชะมดเช็ดลงไป ลงไฟจนน้ำเป็นสีใส เทลงในหม้อน้ำอบ
 - คนให้เนื้อแป้งละลายเข้ากับน้ำ แล้วเทกรองด้วยผ้าขาว 2 ชั้น ปิดฝาหม้อน้ำอบต่อราว 1 สัปดาห์ เมื่อได้ที่ก็กรองน้ำอบใส่ขวดปิดฝา เพื่อเก็บไว้ใช้ได้หลายเดือน เวลากรองต้องคนให้ทั่วก่อนเสมอ
 - เศษแป้งที่เหลือบนผ้ากรอง นำไปทำเป็นแป้งพวง

Ingredients: Tea Rose oil, *namman chan* (sandal wood oil), *namman prung Nam Ob*, *namman Lamchiak* (crew pine oil), Cananga oil, two teaspoons of each; ground borneol, one teaspoon; finely ground *Paeng Hin* (mineral powder), 2 cups; Chamodched (a kind of Viverridae), amount equal to green bean seed; betel leaves.

- Tools:** Mortar
- Sun-dry the mineral powder before grinding.
 - Put a small amount of the mineral powder in the mortar and add in one teaspoon of the essential oils. Use the pestle to knead the mixture until they are finely mixed. Circle the pestle in one direction to make the powder better absorb the aroma. Add in some *Nam Ob* and stir well before pouring the ingredients into the *Nam Ob* pot. Repeat the same pattern each time with small amounts of powder and one teaspoon of the essential oil until all oils are gone. Mix the remaining powder with ground borneol and pour in some *Nam Ob*. Then stir well before pouring back into the pot.
 - Fold two or three betel leaves into a cone, squeeze small amount of Kaffir lime juice into the cone and add in Chamodched, heat the ingredient so it will turn into clear water. Pour it into the pot
 - Stir well all the ingredients in the pot and sieve the *Nam Ob* through a piece of muslin cloth. Close the lid and leave it for one week. Pour the finished *Nam Ob* into small bottles and seal well to keep for later use. Stir *Nam Ob* well each time. The powder leftover on the muslin cloth can be made to Paeng Puang.

การทำแป้งพวง / Making Paeng Puang

- วัสดุ:** แป้งที่เหลือจากการกรองหลังการทำน้ำออบ
ใบตอง น้ำมันมะกอก ด้าย เข็ม
ถุงพลาสติกใบเล็ก หนึ่งยาง
- ผสมแป้งที่เหลือจากการกรองเข้ากับน้ำออบให้เป็นของเหลวหนืด ตักส่วนผสมใส่ถุงพลาสติกหรือกรวย รัดถุงด้วยหนังยาง และเจาะมุมเป็นรูเล็กๆ สำหรับหยอดแป้ง
 - ทาใบตองด้วยน้ำมันมะกอก ตัดด้ายยาวพอประมาณวางลงบนใบตอง ทาเส้นด้ายด้วยน้ำมันมะกอก
 - หยอดแป้งเป็นเม็ดเล็กๆ ลงบนกลางเส้นด้ายเป็นระยะ ให้ปลายของเม็ดแป้งชนกัน หยอดทีละเส้นจนได้จำนวนมากพอจะทำเป็นพวงมาลัย ทิ้งให้แป้งแข็งตัวเป็นเม็ดเล็กบนเส้นด้ายหลายๆ เส้น นำมาผูกโบว์ทำเป็นพวงมาลัย มอบให้ใครก็จะเก็บไว้หอมชื่นใจได้นาน

Materials: Powder leftover from making *Nam Ob*, banana leaves, olive oil, thread, scissors, one small plastic bag, rubber band.

- Directions:**
- Add some *Nam Ob* into the leftover powder and knead it well. Put the mixture into a plastic bag and cut a tiny hole in the bottom for dropping.
 - Rub the banana leaves with olive oil. Cut thread into strands of about 6-8 inches long and place them, one by one, on the banana leaves. Rub the thread with olive oil.
 - Drop the powder into pellets lining up on the thread. Repeat the same process with the new strand of thread until you get the desired amount of *Paeng Puang*. Leave the pellets to dry. Take a few strands of *Paeng Puang* and tie them with ribbon to make a garland. The recipients will get a garland with sweet fragrance that lasts a long time.

สาธิตโดย: อ.ชัยฤทธิ์ พรหมอนันต์ และคุณศิริพร อมรเจริญผล
แผนกช่างศิลป์ประดิษฐ์ ศูนย์ศิลปาชีพอ่างทอง

Demonstrated by Chairit Promanunt and
Siriporn Amorncharoenphol
Decorative Art Department
Bangsai Arts and Crafts Centre

'Crafts for Love' ... A Memorable 'Love' Affair

Love filled the air when the SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand (SACICT) organised the "Crafts for Love" fair at its headquarters in Bangsai, Ayutthaya, from February 12 to 14, 2010. Her Royal Highness Princess Srirasmi graciously presided over the opening ceremony with H.E. Privy Councillor Tanin Kraivixien, Chairman of the Board of Special Advisers, and SACICT CEO Mr. Kunyaphan Raengkhram being on hand to lead distinguished guests to greet the Princess.

Princess Srirasmi was taken to view a fashion show entitled "The Pride of Asia" featuring 50 creations in the hand-woven textile collection designed by Chanapatana International Design Institute. She later paid a visit to handicraft booths and, to the delight of all, purchased many items on display.

The second day presented an exciting design contest by students of various universities who turned the hand-woven textiles into modern, chic and wearable apparel. First prize went to Pirom Kaewmanee of the Faculty of Home Economics Technology, Rajamangala University of Technology Thanyaburi.

Another memorable moment of the fair took place at the mass wedding of 49 bridal couples on the final day, Valentine's Day. H.E. Mrs Porntiva Nakasai, Minister of Commerce, presided over as the witness and participated in the *Bai Sri Su Kwan* ceremony held by the Elderly Group in Ayutthaya. For the first time, SACICT opened its elegant Thai Goldsmith Gallery for the special mass wedding.

SACICT

สสว. จับมือ ศ.ศ.ป. สร้างรายได้และพัฒนา SME สาขาศิลปหัตถกรรม

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) และ ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (ศ.ศ.ป.) ได้ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการอุดหนุนและส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหัตถกรรมไทย

ดร. ยุทธศักดิ์ สุภสร ผู้อำนวยการ สสว. กล่าวว่าที่ผ่านมา SMEs ไทยประสบปัญหาทั้งในเรื่องการพัฒนาศักยภาพการผลิต การออกแบบ และการขยายตลาด โครงการความร่วมมือระหว่าง สสว.และศ.ศ.ป. นี้จะมุ่งพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการในกลุ่มสินค้าหัตถกรรม โดยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ การออกแบบ และการตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

นายบุญญพันธ์ แร่งขำ ผู้อำนวยการ ศ.ศ.ป. เปิดเผยในโอกาสเดียวกันว่า “สำหรับความร่วมมือในครั้งนี้ สสว. จะทำหน้าที่ประสานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อรวบรวมและสนับสนุนฐานข้อมูลในเรื่องของผู้ประกอบการและผลิตภัณฑ์ นำเสนอให้กับ ศ.ศ.ป. เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการขยายตลาดผ่านช่องทางของ ศ.ศ.ป. ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทั้งนี้ ศ.ศ.ป. ได้ปรับกลยุทธ์ โดยเร่งพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ควบคู่ไปกับการทดลองตลาด เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า สินค้าที่ออกแบบมานั้นได้รับการตอบสนองจากลูกค้าในตลาด

ทั้งสององค์กรมีความเชื่อมั่นว่าโครงการนี้จะช่วยพัฒนาและยกระดับสินค้าหัตถกรรมของ SMEs ไทยในตลาดโลกต่อไป

OSMEP Teams with SACICT to Boost SMEs in Arts and Crafts

The Office of Small and Medium Enterprises Promotion (OSMEP) recently signed an MOU with the SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand (SACICT) for cooperation in promoting and supporting SMEs in the handicrafts sector.

According to OSMEP Director-General Dr. Yuthasak Supasorn, the lack of design development, packaging and proper marketing has slowed the growth of the medium and small enterprises in Thai craft industries. The newly-launched project thus aims to enhance competitiveness in these areas to enable expansion in local and international markets.

SACICT Chief Executive Officer Kunyaphan Raengkhum also revealed: “OSMEP will support the data on the Thai SMEs while SACICT will proceed with the product development and marketing through its existing channels.”

Mr. Kunyaphan also disclosed that the organisation would take a proactive strategy by exploring new designing processes along with market research and market testing to ensure market acceptance.

Both agencies are confident the cooperation will take Thai craft products a step further.

อวคโณมงานหัตถศิลป้ไทยสู่ชาวโลก

ศูนย์ส่งเสริมศิลปาศีพระหว่างประเทศ (ศ.ศ.ป.) เตรียมนำผลิถภณท์หัตถศิลป้ไทยไปเผยแพร่ในงานแสดงสินค้ต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศตลอดเดือนเมษายนและพฤษภาคมนี้ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ชาวไทยและชาวต่างชาติได้รับรู้ในคุณค่าและตระหนักถึงความมั่งคั่งมวิจิตรของงานฝีมือไทยโดยมีกำหนดการดังนี้

เมษายน 2553

- 1 - 4 BIFF & BIL 2010 (Bangkok International Fashion Fair and Bangkok International Leather Fair 2010)
อิมแพคเมืองทองธานี กรุงเทพมหานคร
- 20 - 25 BIG & BIH
ไบเทคบางนา กรุงเทพมหานคร
- 23 - 25 Thai Festival
ประเทศญี่ปุ่น
- 27 - 30 Hongkong Gifts & Premium Fair
ฮ่องกง สาธารณรัฐประชาชนจีน

พฤษภาคม 2553

- 15 - 16 Thai Festival
ประเทศญี่ปุ่น
- 18 - 20 The Hotel Show
สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์

Bringing Thai Crafts in the Global Spotlight

True to its mission, the SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand is getting ready to showcase Thai arts and crafts in the global market once again. Catch the Thai artistic splendour at one of these events coming up in April and May.

April 2010

- 1 - 4 BIFF & BIL 2010 (Bangkok International Fashion Fair and Bangkok International Leather Fair 2010)
Impact Muangthong Thani, Bangkok, Thailand
- 20 - 25 BIG & BIH 2010
The Bangkok International Trade and Exhibition Centre (BITEC), Bangna, Bangkok, Thailand
- 23 - 25 Thai Festival
Japan
- 27 - 30 Hongkong Gifts & Premium Fair
Hong Kong

May 2010

- 15 - 16 Thai Festival
Japan
- 18 - 20 The Hotel Show
The United Arab Emirates

วิจิตรแห่งลายไทย
ที่ฝากไว้ในแผ่นดิน

เรื่อง ปัญจมาญา ภาพ กราฟิตี

“การรังสรรค์งานเขียนภาพลายไทย
ไม่มีคำว่าผิด มีแต่คำว่าเหมาะสมหรือไม่”
อาจารย์สุธีร์ สัตตบุษย์

“In evaluating someone’s work,
I would never say it is right or wrong;
I would only comment on whether
or not it is appropriate.”
Ajarn Sutee Sattaboot

ภาพลายกนกที่ผู้กร้อยเป็นเครือเถา ภาพเทวดา กิณรี กิณรี นรสิงห์ รวมถึงสัตว์หิมพานต์ต่างๆ ที่เห็นล้วนเกิดจากลายเส้น อันอ่อนช้อยแฝงความหนักเบาเกี่ยวกระหวัดกันไปอย่างงดงาม กลมกลืน จนยากที่คนทั่วไปจะบอกได้ถึงจุดเริ่มต้นหรือจุดสุดท้าย อย่างว่าแต่จะคิดต่อลายด้วยตนเองเลย

แต่สุธีร์ สัตตบุษย์ อาจารย์ผู้สอนศิลปะไทยและหัวหน้าแผนกช่างเขียนภาพลายไทย ณ ศูนย์ศิลปาชีพบางไทรฯ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลับมีวิธีการสอนให้ลูกศิษย์เข้าใจได้ง่ายๆ ด้วยการอธิบายว่า “การเขียนภาพลายไทยก็เหมือนกับการเรียนรู้ด้านภาษา เราต้องรู้จักพยัญชนะและสระเสียก่อน จึงจะสามารถร้อยเรียงอักษรให้ออกมาเป็นภาษาที่งดงาม เรียกได้ว่า ลายกนก และลายเถาทั้งหลายก็เปรียบได้กับ พยัญชนะและสระของลายไทยนั่นเอง”

ภาพลายไทยอันสะท้อนความเป็นเอกลักษณ์ของชาติเกิดจากภูมิปัญญาของบรรพชนช่างศิลป์ที่สั่งสมและสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น ตั้งแต่สมัยราชอาณาจักรสุโขทัยผ่านกรุงศรีอยุธยามาถึงยุครัตนโกสินทร์กระทั่งปัจจุบันนี้ โดยในแต่ละยุคสมัยก็ได้มีการพัฒนาลวดลายจนมีความแตกต่างโดดเด่นเฉพาะตัว

“ลายไทยมีต้นกำเนิดจากสิ่งต่างๆ ในธรรมชาติรอบตัวเรา หากผู้เรียนเข้าใจอย่างถ่องแท้ ก็จะสามารถสร้างสรรค์ผลงานต่อยอดให้เกิดลวดลายที่มีความงามและเอกลักษณ์ของตนเองได้ ไม่ใช่เพียงแค่การคัดลอกแบบจากลวดลายเดิม” อาจารย์สุธีร์กล่าว

ด้วยพื้นฐานการศึกษาด้านศิลปะไทยจากโรงเรียนเพาะช่าง อาจารย์สุธีร์ผู้ซึ่งอยู่ในวัย 54 ปีในวันนี้ ได้อุทิศตนให้กับงานสอนในแผนกช่างเขียนภาพลายไทยมาเป็นเวลากว่า 13 ปีแล้ว โดยอาจารย์เน้นหลักการสอนที่มุ่งสร้างความรู้ความเข้าใจถึงกำเนิดของลายไทยต่างๆ อันมีที่มาจากสรรพสิ่งในธรรมชาติ เพื่อสร้างพื้นฐานที่มั่นคงสำหรับการสร้างสรรค์ต่อยอดจากลวดลายแบบเดิมให้เกิดเป็นลวดลายใหม่ พร้อมๆ ไปด้วยกับการรักษาแบบดั้งเดิมเอาไว้

อาจารย์อธิบายไว้ว่า “การเขียนอักษร จะต้องเริ่มเขียนจากอักษร ก.ไก่ การสอนให้คนเขียนลายกนกในขั้นเริ่มต้น ก็เปรียบได้กับการสอนให้เด็กรู้จักเขียนตัวอักษร ก.ไก่ เช่นนี้ หากผู้เรียนมีความเข้าใจว่าลายกนกมีต้นกำเนิดจากใบไม้ และพยายามทำความเข้าใจถึงธรรมชาติของใบไม้ เช่น การจักขาตที่ขอบใบ ผู้เรียนก็จะสามารถเข้าใจได้ถึงที่มาของรอยบากบนตัวกนกซึ่งเป็นการพัฒนาลายของช่างเขียนยุคก่อน”

ด้วยความเชื่อมั่นว่าความคิดสร้างสรรค์ของช่างเขียนในปัจจุบันมีความสำคัญต่อการสืบสานงานเขียนภาพ โดยสามารถถ่ายทอดความงดงามที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวสะท้อนยุคสมัยของตน อาจารย์สุธีร์จึงเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการใช้ความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างเต็มที่ “การรังสรรค์งานเขียนภาพลายไทยให้เกิดความแปลกใหม่เฉพาะตัวไม่มีคำว่าผิด มีแต่คำว่าเหมาะสมหรือไม่” อาจารย์กล่าว

จากแนวทางการสอนดังกล่าว จึงไม่น่าแปลกใจที่ผลงานของผู้เรียนในแผนกนี้ได้รับการตอบรับอย่างดี และเป็นที่ต้องการของบุคคลผู้ชื่นชอบงานศิลปะไทย ผู้ที่สำเร็จหลักสูตรออกไปสามารถประกอบอาชีพได้ พร้อมไปกับการเผยแพร่งานศิลปะไทยที่เหมาะสม โดยรับเขียนและออกแบบลายไทยเขียนภาพจิตรกรรมไทยบนผืนผ้าใบ เขียนลายรดน้ำและเขียนลายไทยบนวัสดุต่างๆ เขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังโบสถ์ รวมถึงออกแบบลวดลายปูนปั้นซุ้มประตูและซุ้มหน้าต่างโบสถ์ ฯลฯ

“ลายไทยถือเป็นหัวใจของงานศิลปะไทยทุกแขนง เพราะลายไทยเป็นส่วนประกอบสำคัญของงานหัตถศิลป์และสถาปัตยกรรม เป็นองค์ประกอบของการสร้างวัด วัง และงานอื่นๆ ที่แสดงออกถึงวัฒนธรรมไทย” อาจารย์กล่าว

แผนกช่างเขียนภาพลายไทยแบ่งหลักสูตรออกเป็นสองระดับ คือหลักสูตรขั้นต้นระยะเวลาสองปี และหลักสูตรขั้นสูงระยะเวลาอีกสองปี โดยหลักสูตรขั้นต้นมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถผลิตงานเขียนลายรดน้ำ ซึ่งเป็นการเขียนลายลงบนพื้นผิวที่ลื่นรักและปิดทองในส่วนที่เป็นลาย ส่วนหลักสูตรขั้นสูง

เป็นการเรียนต่อเนื่องจากขั้นต้นโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเขียนงานจิตรกรรมไทยลงสีซึ่งต้องเสริมความรู้ด้านองค์ประกอบสี และผู้เรียนต้องผ่านการเรียนจิตรกรรมไทยทั้งสามประเภทคือ จิตรกรรมไทยแบบโบราณ แบบประเพณี และแบบประยุกต์ โดยเน้นให้เกิดความแม่นยำในเรื่องแบบแผนและเทคนิควิธีเขียนภาพแบบโบราณ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอนุรักษ์ศิลปะดั้งเดิมรวมทั้งประยุกต์ของเดิมให้เข้ากับแนวความคิดสมัยใหม่ได้

ในช่วงเริ่มต้น อาจารย์สุธีร์กำหนดให้ผู้เรียนทุกคนฝึกหัดการเขียนลวดลายไทยจากง่ายไปยาก เริ่มจากลายกนก ภาพตัวพระ ตัวนาง เทวดา ยักษ์ ลิง สัตว์สองเท้าและสัตว์สี่เท้า หรือสัตว์หิมพานต์ที่ปรากฏในไตรภูมิภูมิกถา รวมแล้วผู้เรียนต้องใช้เวลานับปี จึงจะสามารถเขียนได้อย่างถูกต้อง ต่อจากนั้นจึงเป็นขั้นผูกลายหรือการนำลายต่างๆ มาประกอบร้อยเรียงกันให้เกิดเป็นเรื่องราวอิงตามพุทธประวัติ ชาดก และคติความเชื่อทางพุทธศาสนา นอกจากนี้ อาจารย์ยังได้คิดค้นเทคนิคใหม่ๆ เพื่อถ่ายทอดให้แก่นักเรียน เช่นการโอบสีอะคริลิคลงบนภาพลายรดน้ำที่ปิดทองแล้ว ทำให้เกิดประกายเหมือนเลื่อมมุก เพิ่มมิติน่าสนใจให้กับภาพมากยิ่งขึ้น

นักเรียนที่รับมานั้นไม่มีข้อจำกัดด้านความรู้หรือสภาพร่างกาย อาจารย์สุธีร์กล่าวว่า “ความพิการไม่ได้เป็นอุปสรรค หากพวกเขามีโอกาสได้เรียนรู้ ความสามารถที่ซ่อนเร้นก็จะเปล่งประกาย หลายๆ คนที่เรียนจบไปก็ได้นำความรู้เรื่องลายไทยออกไปประกอบอาชีพส่วนตัว” ที่นี้จึงมีนักเรียนหลายคนที่พิการแขนขา บางคนก็สามารถใช้เท้าเขียนลายได้

ผลงานของผู้เรียนที่อาจารย์สุธีร์มีความภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่งได้แก่ งานเขียนจากไม้สักสำหรับกันห้อง

ผลงานชิ้นเอกของนิสา แก้วจันทน์ ที่ถ่ายทอดลายรดน้ำอันวิจิตรลงบนฉากไม้ ที่เพิ่มการโอบสีและติดลายแบบงานหัวโขนและงานปักแมลงทับ

Nisa Kaewchunant poses with her masterpiece, a wooden panel on which she has applied delicate lai rod nam painting and other innovative techniques.

ซึ่งประกอบด้วยแผ่นไม้สามชิ้นเรียงต่อกัน ด้านหนึ่งเป็นการเขียนลายรดน้ำแสดงเรื่องพุทธประวัติโดยบางส่วนของลายปิดทอง มีการโอบสีอะคริลิค เน้นให้โดดเด่นด้วยการไล่สีให้เกิดความเงาเป็นประกายราวกับเลื่อมมุก อีกด้านหนึ่งเป็นงานจิตรกรรมลงสีแสดงเรื่องพุทธประวัติและลายเทพพนมพร้อมกับปิดทองประกอบลวดลายที่สำคัญ จากไม้สักชิ้นนี้ใช้เวลาจัดทำยาวนานถึงสามปี

นิสา แก้วจันทน์ เจ้าของผลงานชิ้นงานนี้เล่าว่าเมื่อก่อนเธอเคยร่อนเร่ไปกับเรือขนทรายของพ่อแม่ขึ้นล่องตามลำน้ำเจ้าพระยาผ่านศูนย์ศิลปาชีพบางไทรฯ อยู่เสมอ ในช่วงเศรษฐกิจตกต่ำเรือขนทรายต้องจอดอยู่กับที่ เธอจึงแวะไปที่ศูนย์ฯ และสมัครเข้าเรียนในแผนกช่างเขียนลายไทยจากคนที่ไม่มีพื้นฐานความรู้ในการเขียนลาย ตอนนั้นเธอได้กลายเป็นช่างที่มีผลงานดีเด่นที่แผนกภาคภูมิใจ นิสาชอบคิดอะไรใหม่ๆ ต่อยอดความรู้จากที่ได้ร่ำเรียนมา ในการสร้างฉากลายรดน้ำชิ้นนี้ เธอจึงเพิ่มการโอบสีในงานทำให้ดูราวกับราวกับฝังมุก ทั้งยังนำการติดลายจากงานทำหัวโขนและใช้ปักแมลงทับมาตกแต่งเพิ่มเติม เธอบอกว่า “เป็นคนที่ทำอะไรแล้วอยากทำให้ดีที่สุด ทุกวันนี้ช่างเขียนลายไทยมีน้อย เลยมี

ความตั้งใจไว้ว่าจะทำงานนี้ไปเรื่อยๆ เพื่อช่วยอนุรักษ์ศิลปะของไทยให้คงอยู่ต่อไป”

ในผลงานของเธอได้มีการรังสรรค์ลวดลายขึ้นอย่างอ่อนช้อยงดงามแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์และมีมือการผูกลายที่วิจิตรบรรจง จนได้รับเลือกให้นำออกจัดแสดงในโอกาสต่างๆ เพื่อเผยแพร่ความสามารถร่วมกับสมาชิกในแผนก การคัดเลือกชิ้นงานเพื่อจัดแสดง อาจารย์สุธีร์จะพิจารณาด้วยความเข้มงวดในทุกรายละเอียด ผลงานบางชิ้นอาจถูกขัดเกลาใหม่หลายครั้งจนสมบูรณ์แบบ และทุกชิ้นต้องเป็นงานต้นแบบที่ไม่ซ้ำของเดิมตามกฎหมายที่บังคับให้ผู้เรียนต้องผลิตงานชิ้นใหม่อยู่เสมอ

แม้ว่าการเรียนจะเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยความเพียรอย่างสูง ผู้สำเร็จหลักสูตรขั้นต้นส่วนใหญ่ก็ยังสมัครใจเรียนต่อจนจบหลักสูตรขั้นสูง หนึ่งในจำนวนนั้นคือ อัครเทพ ม่วงไหมหนุ่มใหญ่วัย 42 ปี ชาวสมุทรปราการ ที่เริ่มเข้าเรียนในแผนกช่างเขียนภาพลายไทยเมื่อขณะอายุเพียง 19 ปี หลังสำเร็จหลักสูตรเพื่อนร่วมรุ่นหลายคนออกไปประกอบอาชีพอิสระ แต่อัครเทพผู้มีความสามารถโดดเด่นในการเขียนลายรดน้ำ กลับเลือกที่จะเข้าทำงานกับศูนย์ศิลปาชีพฯ ในตำแหน่งผู้ช่วยสอนของแผนก เพื่อสานต่อการผลิตผลงานที่ตนรักและช่วยถ่ายทอดประสบการณ์และความรู้ให้กับผู้เรียนรุ่นต่อๆ มา

เขายืนยันว่า “การเขียนลายรดน้ำต้องมีใจรักและมีความอดทนอย่างมาก เพราะเป็นงานละเอียดที่ต้องอาศัยประสบการณ์และความชำนาญประกอบกัน เพื่อผลิตงานให้ออกมาได้อย่างที่ต้องการ” ในช่วง 20 กว่าปีที่ผ่านมา อัครเทพได้ผลิตงานลายรดน้ำบนตู้พระธรรม และบนวัสดุอื่นๆ ตามความคิดประยุกต์สร้างสรรค์ รวมทั้งงานเขียนภาพจิตรกรรมไทยที่เล่าเรื่องราวต่างๆ ตามคติทางพุทธศาสนา ภาพเขียนรูปทวารบาลและภาพพุทธชาดกของเขา ได้มีชาวอเมริกันซื้อไปเมื่อเร็วๆ นี้เพื่อนำไปประดับร้านอาหารและที่พักอาศัย

นับเป็นที่น่ายินดีในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา กระแสการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมและความชื่นชมผลงานศิลปะไทยของชาวต่างชาติได้เอื้อให้ผู้เรียนและผู้สำเร็จหลักสูตรไปแล้วสามารถสร้างสรรค์ผลงานเชิงอนุรักษ์ได้อย่างเต็มที่ อีกทั้งยังสามารถประกอบอาชีพสร้างรายได้เลี้ยงตัวเองและครอบครัว นับเป็นความสำเร็จที่น่าภูมิใจของครูผู้สอนและทุกคนในแผนกช่างเขียนภาพลายไทย

แม้อาจารย์สุธีร์จะตั้งปณิธานไว้ว่าจะใช้ความรู้ด้านศิลปะไทยเพื่อการสอนเพียงอย่างเดียวโดยไม่คิดจะผลิตงานเพื่อขาย แต่ช่างเขียนรุ่นแล้วรุ่นเล่าที่อาจารย์ตั้งใจบ่มเพาะได้กลายเป็นมือไม้ของเขาในการรังสรรค์งานเขียนภาพลายไทยให้อยู่คู่ยุคสมัยและเผยแพร่เกียรติภูมิช่างเขียนไทยไปทุกมุมโลก ☸

บรรยากาศในห้องเรียน
แผนกช่างเขียนภาพลายไทย
The painting studio.

ผลงานของผู้เรียน
A student's painting in progress

Exquisite Thai Traditional Patterns and Motifs: A National Pride

Words **Panjamaya** Photography **Grafiti**

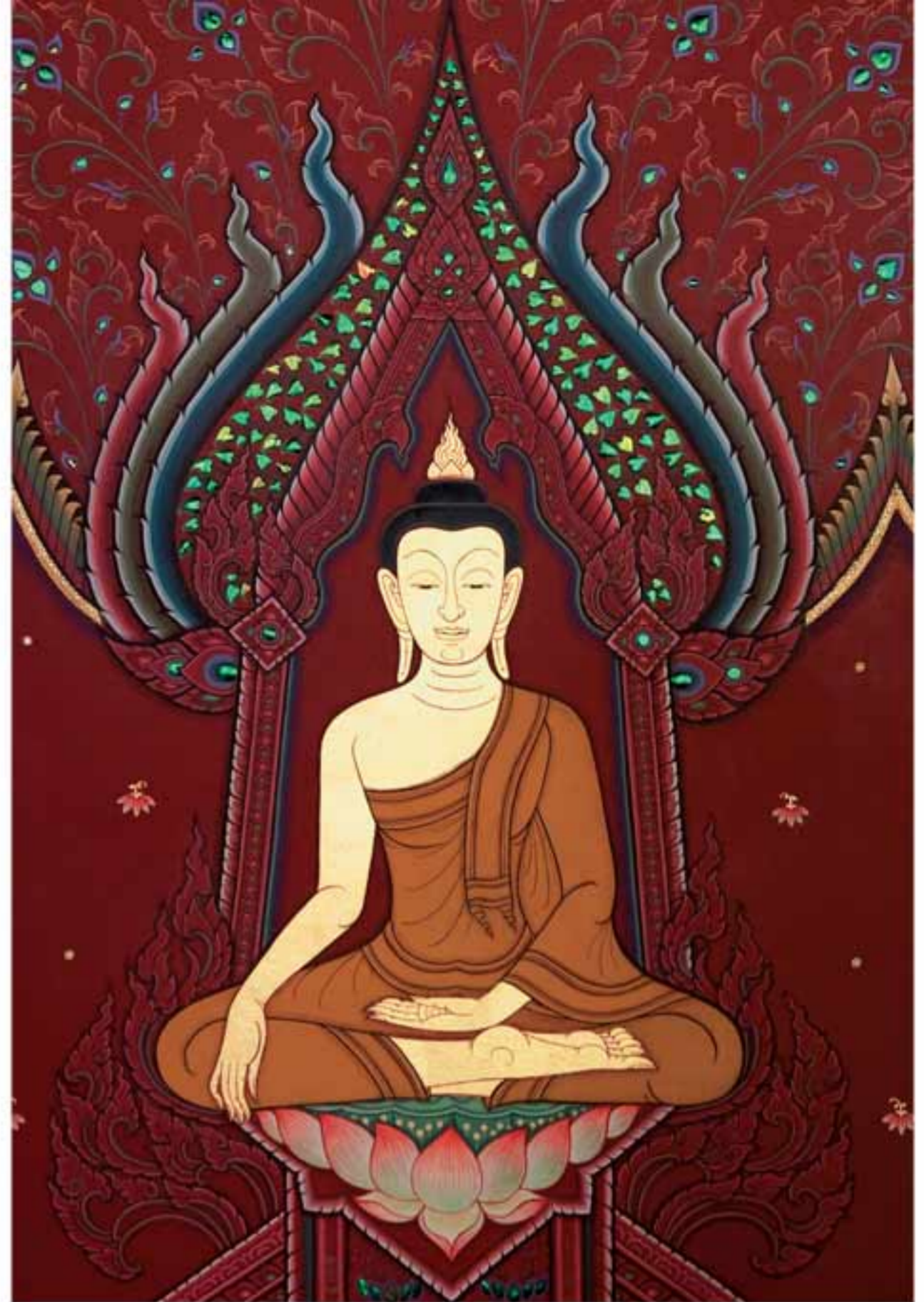
อีกหนึ่งผลงานชิ้นเอกจาก
ฝีมือนักเรียนเล่าวิถีชีวิตและ
งานประเพณีของกรุงรัตนโกสินทร์
Another impressive painting
from a student, depicting
the way of life and cultural
festivities in Bangkok.

THE MOTIFS of flame-like spirals, *deva* demi-gods and half-human, half-animal creatures such as the *kinnaree* and *norasingha* that inhabit the mythological forest of Himmapan, are intertwined and executed from delicate freehand drawings. To those who are not keen enough, it is indeed very hard to identify either the starting or the ending points, not to mention developing one's own creations in these traditional patterns.

Sutee Sattaboot, head instructor at Bangsai Arts and Crafts Centre's Classical Thai Painting Section in Ayutthaya, however, has evolved a unique method of teaching which reduces the complexities of pattern study. He compares the study of Thai painting with that of the Thai language. The way letters and vowels are joined to form beautiful words runs parallel to how a variety of motifs are imparted into the pattern of the painting.

Classical Thai painting, which crystallises the identity of the nation, has its origins in the wisdom of our ancestors. This distinctive art form has been transferred through the ages from the Sukhothai and Ayutthaya periods down to the present Rattanakosin Era, with each period having its own signature.

"Thai motifs spawned from things in nature and this is needed to be understood by learners so they may be able to further develop a style of

ตัวอย่างงานลายไทยที่เสริมด้วยการ
ติดลายแบบหัวโขนและประดับปีกแมลงทับ

A close look at classical Thai motif
decorated with khon mask patterns
and beetle wings.

their own instead of simply copying from previous works," says Sutee.

The 54-year-old Ajarn Sutee, who acquired a solid knowledge in traditional Thai painting from the Poh Chang College of Arts and Crafts in Bangkok, has for the past 13 years dedicated himself to teaching at Bangsai. His simplified methods enable students not only to develop a firm knowledge base in classical Thai painting but also helps them initiate or develop the traditional motifs in their own styles while preserving aspects of the original patterns.

"In learning to write, one must start from the very first Thai letter which is *kor kai*," he says,

elaborating that to teach learners to draw a *kanok* (the flame-like spiral motif) is parallel to teaching children to write *kor kai*. "Firstly, all students must be aware that the *kanok* pattern derives from the form of a leaf. Then they must try to understand the nature of the leaf in order to recognise the origins of those decorative lines which form the *kanok* as conceived by the craftsmen of the past."

Sutee believes that creativity is a crucial factor for a painter to achieve the expression of his or her identity. He therefore allows learners to freely apply their own creative ideas. "In evaluating someone's work, I would never say

it is right or wrong; I would only comment on whether or not it is appropriate," he says.

With these teaching methods, it is not at all surprising that works executed by his students are immediately reserved by art connoisseurs upon completion. Subsequently, these graduates become ready to make a career as painters while offering the general public greater opportunity to appreciate the value of classical Thai art. They may be commissioned to work on mural painting, canvas painting, or sculpting lime stuccos to decorate temple doors and windows.

"Classical Thai motifs are at

1. อัสวเทพ ม่วงไหม กับงานเขียนลายรดน้ำชิ้นใหม่
Asawathep Muangmai works on his new piece of gilded lacquer design.
2. นักเรียนในชั้นเรียนใส่ใจในรายละเอียดของงานอย่างระมัดระวัง
Students focus on details in their work in the class.

แผนกช่างเขียนภาพลายไทย ศูนย์ศิลปาชีพบางไทรฯ
ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
อ.บางไทร จ.พระนครศรีอยุธยา

Classical Thai Painting Section, Bangsai Arts and Crafts Centre
The Support Foundation of Her Majesty Queen Sirikit of Thailand
Bangsai District, Ayutthaya Province
โทร./Tel. 0 35 366 252-4
อีเมล/Email: bangsaiarts@bangsaiarts.com

the heart of every discipline of Thai art because they are essential elements of handicraft as well as architecture; they appear as part of the temples, palaces and other crafts pertaining to Thai culture," Sutee explains.

The Classical Thai Painting Section offers two levels of certification: a two-year and a four-year programme. The former places emphasis on gilded lacquer designs. The latter, meanwhile, continues with higher education that requires the study of colour theories as well as the three types of Thai paintings — classical, traditional, and contemporary Thai paintings. The programme focuses on original techniques to ensure that learners are able to accurately portray ancestral styles and even apply them to the contemporary works.

The courses are open to all students regardless of their basic educational background or physical condition. There are several physically-challenged learners with only one arm or leg. Some even need to use their foot to draw. Sutee says that physical disabilities are not an obstruction to learning. Given the chance, these people would soon show their talent and could very easily earn their living from their works of art.

In their first lessons, all learners get to sketch traditional Thai motifs, starting from simple to the more complicated ones — the *kanok*, the male and female figures, demi-gods and demons, monkeys, two-legged and four-legged animals and Himmaphan creatures as described in the Buddhist *Tripitaka* scriptures. It requires a full year of study and strenuous practice for students to accurately draw with a free hand. They would then proceed and incorporate those motifs to illustrate more comprehensive subjects like the

Lord Buddha's life and the *Jakata* in line with Buddhist beliefs.

One of the most appreciated works is the three-panel wooden partition featuring on one side gilded lacquer designs relating the life of Lord Buddha. Several parts of the painting are highlighted with vivid acrylic to generate a pearl-like effect, one of Sutee's innovative techniques that aim to add an interesting dimension to the work. The other side shows a traditional Thai painting in colours decorated with gold leaf.

Nisa Kaewchunant is the painter who spent three years to finish this masterpiece. A daughter of sand barge owners, she regularly traveled the Chao Phraya River route past Bangsai Centre until the economic downturn forced her parents to leave their trade. She then decided to enrol in the Thai painting programme. From a girl who had no basics in Thai art, she has now become an outstanding craftsman who is much adored by instructors and fellow students. Nisa likes to explore new techniques and enhance her skills. In creating the wooden partition, she carefully drew the motifs and applied acrylic colors to achieve that pearl-like effect. She also added motifs usually found on *khon* masks, as well as the iridescent beetle wing to beautify her creation.

"I am determined to do the best in whatever I set out to do. As there are less and less people getting involved with traditional Thai painting, I am determined to do my best to help preserve this traditional art form," she stresses.

With such strong determination, it is natural that her works have always passed the strenuous selection for display in the centre's major exhibitions. Ajarn Sutee himself would scrutinize each and every piece before putting

them up in the show, emphasizing the finest in quality and originality.

Though the study of classical Thai painting requires great patience, many of those who successfully complete the two-year programme decide to continue education in higher levels. Among them is Asawathep Muangmai, a native of Samut Prakarn who joined up for training at the centre when he was 19. Upon graduation, he chose to become an assistant instructor in the Classical Thai Painting Section to help coach the new batch of students in gilded lacquer art.

"This is a labour of love and patience. The gilded lacquer art is a very delicate work requiring high experience and skill," he says. During the past 20 years, Asawathep has already crafted intricate designs on *Tripitaka* wooden cabinets as well as on other modern materials. He has also produced a list of traditional Thai paintings on the Buddha's life and Buddhist beliefs. Two of his major paintings were snapped up by Americans who recently visited the centre.

The growing trend in Thai cultural heritage conservation in past decades has encouraged students and professional painters to masterfully express their skills to continue with the artistic heritage. It enables them to earn a decent living from their craft. Indeed, their successes well illustrate the achievement of everyone at the Classical Thai Painting Section of the centre.

Sutee has vowed to put his knowledge to good use in the teaching profession. While he has no intention to produce works for commercial purposes, the fruit of his efforts is being appreciated worldwide through the creative works of his many former students, who together uphold the fine tradition of classical Thai painting. ☸

ตัวอย่างผลงานภาพเขียน
จากฝีมือนักเรียน

Samples of paintings created
by the students.

หัตถศิลป์ไทย

มรดกล้ำค่าในพระบรมราชินีนาถ

น้ำพระราชหฤทัยอันเต็มเปี่ยมไปด้วยพระเมตตาที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีต่อเกษตรกรผู้ยากไร้ในชนบท คือที่มาของความสำนึกอันยิ่งใหญ่ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปหัตถกรรมไทยแต่โบราณให้กลับฟื้นคืนชีวิตขึ้นอีกครั้ง

ขณะโดยเสด็จ ๆ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อทรงเยี่ยมเยียนทุกข์สุขของพลสกนิกรทั่วประเทศ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงเล็งเห็นความเป็นไปได้ในการที่จะทำนุบำรุงงานช่างฝีมือและศิลปหัตถกรรมไทยที่สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น ด้วยทรงตระหนักดีว่าแนวคิดนี้จะช่วยให้บรรลุดุติประสงค์สองประการพร้อมๆ กัน คือสร้างรายได้เสริมให้แก่ชาวไร่ชาวนาหลังฤดูเก็บเกี่ยว และช่วยรักษาศิลปะไทยแต่โบราณไม่ให้สูญหายไป ทั้งหมดนี้คือจุดเริ่มต้นของโครงการสำคัญที่พระองค์ทรงห่วงใยและสนพระราชหฤทัยเสมอมา

ฝีมือช่างชั้นเอก สืบสานจากรุ่นสู่รุ่น

พระวิริยอุตสาหะในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้สร้างงานให้กับเกษตรกรทั่วประเทศเป็นจำนวนมาก โดยทรงกระตุ้นและสนับสนุนให้เกษตรกรร่วมกันจัดทำอุตสาหกรรมพื้นฐานในท้องถิ่นที่ไว้รอดดับที่หาได้ง่ายในพื้นที่ ส่งผลให้ชาวเขาเลิกปลูกฝิ่นและหันมาใช้ความเชี่ยวชาญที่มีอยู่ประดิษฐ์เครื่องเงินและเครื่องทองแทน

เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินไป ณ ภูมิภาคใด ก็จะมีการตั้งศูนย์ฝึกอบรมชั่วคราวขึ้น โดยศูนย์เหล่านี้ไม่เพียงมุ่งฝึกฝนทักษะของช่างฝีมือเท่านั้น แต่ยังเป็นการฟื้นฟูศิลปะดั้งเดิมของไทย เช่น การทอผ้าไหมมัดหมี่ การสานภาชนะย่านลิภา และการทำเครื่องถมทองและเงิน ไม่ให้สูญหายไปตามกาลเวลาอีกด้วย

เพื่อสืบสานงานหัตถศิลป์ให้คงอยู่ต่อไป เยาวชนจากครอบครัวยากไร้ได้รับโอกาสสำคัญยิ่งในชีวิต โดยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ คัดเลือกเยาวชนที่ผ่านการสัมภาษณ์เข้าสู่โครงการ เด็กๆ จะได้รับการฝึกฝนอย่างเป็นขั้นเป็นตอนโดยช่างชั้นเอก และครูที่ทุ่มเทจนสามารถแปรเปลี่ยนวัตรธรรมดาในชีวิตประจำวัน อาทิ ชินไม้ ก้อนดิน เศษผ้า ใจไหมและใยฝ้าย ฯลฯ ไปเป็นงานศิลป์อันน่าตื่นตาตื่นใจ ปัจจุบันมีนักเรียนหลายวัย ตั้งแต่ 15-60 ปี ตอกย้ำคำกล่าวที่ว่า "ไม่มีใครแก่เกินเรียน"

แบบอย่างงามล้ำ สมคุณค่าความเป็นไทย

เพื่อให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์และแสดงถึงพระราชปณิธานอันแน่วแน่ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพื้นที่ส่วนหนึ่งในพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

จัดตั้งเป็นศูนย์ฝึกอบรม โดยเปิดดำเนินการเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2520 ต่อมาได้จัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ราชบุรี เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน และสุรินทร์ เพื่อรองรับจำนวนนักเรียนและเจ้าหน้าที่ รวมถึงงานศิลปหัตถกรรมที่เพิ่มมากขึ้น

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงมองเห็นความงดงามของงานหัตถศิลป์ ทรงส่งเสริมผลงานจากฝีมือชาวไร่ชาวนาไทย ด้วยพระองค์เองเสมอ โดยทรงฉลองพระองค์ที่ทอจากไหมไทย และทรงกระเป๋าย่านลิภาเป็นแบบอย่าง ทั้งยามเสด็จพระราชดำเนินในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งสร้างความประทับใจแก่ผู้ที่พบเห็นด้วยรสนิยมและความงามสง่าอันยากจะหาที่เปรียบ

เหตุการณ์สำคัญ

พ.ศ. 2519

ก่อตั้งมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพพิเศษ ในพระบรมราชินีนาถ หรือ SUPPORT Foundation เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม โดยพระราชดำริในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

พ.ศ. 2528

รัฐบาลได้จัดตั้งมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพขึ้น โดยเป็นหน่วยงานหนึ่งในสำนักราชเลขาธิการ เพื่อสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งให้การดำเนินงานศิลปาชีพ

พ.ศ. 2531

ประธานบริหารของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ได้เปลี่ยนชื่อมูลนิธิเป็น "มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ" เพื่อระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

งานของโครงการขยายตัวอย่างรวดเร็ว จนทำให้งานหัตถศิลป์กลายเป็นอุตสาหกรรมขนาดย่อมที่สร้างรายได้หลักให้กับครอบครัวเกษตรกร

พ.ศ. 2538

ในการทำแผนการตลาด ผู้บริหารโครงการ เล็งเห็นว่าการขายช่องทางตลาดในประเทศเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ ควรต้องผลักดันให้ผลิตภัณฑ์ของมูลนิธิ เป็นที่รู้จักและยอมรับในระดับนานาชาติด้วยจึงจะสามารถสร้างตลาดใหม่ๆ ในต่างประเทศได้ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้จัดตั้งศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศขึ้น โดยมีพันธกิจเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรยากไร้ทั่วประเทศ ให้มีรายได้เสริมพร้อมๆ กับการประชาสัมพันธ์ศิลปหัตถกรรมไทยให้เป็นที่รู้จักในเวทีโลก

พ.ศ. 2542

เริ่มก่อสร้างอาคารศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) หรือ ศ.ศ.ป. เป็นสำนักงานขนาดใหญ่มูลค่าหลายร้อยล้านบาท ตั้งอยู่ติดกับศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพ บางโทรฯ

ประกอบด้วยหมู่ตึกซึ่งเป็นสำนักงานบริหารจัดการ แกลเลอรีแสดงงานศิลปหัตถกรรม สำหรับการส่งออก ส่วนจำหน่ายสินค้า

พ.ศ. 2546

วันที่ 31 ตุลาคม ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ ศ.ศ.ป. เป็นองค์กรของรัฐบาลที่ไม่แสวงผลกำไร บริหารงานภายใต้กระทรวงพาณิชย์ ร่วมกับ องค์การภาคเอกชน และศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพ บางโทรฯ

พ.ศ. 2547

ศ.ศ.ป. เปิดดำเนินการอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม เพื่อเฉลิมฉลองวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 72 พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และน้อมรำลึกถึงพระปรีชาญาณและพระวิริยอุตสาหะ

องค์กรแห่งความเป็นเลิศ

ศ.ศ.ป. ดำเนินงานด้วยวิสัยทัศน์

"ความเป็นเลิศทางการบริหารจัดการ การผลิต และการจัดจำหน่ายงานหัตถศิลป์ไทย"

ศ.ศ.ป. เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาการผลิต การตลาด และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม อันทรงคุณค่าของไทยผ่านงานหัตถศิลป์วิจิตร ให้เป็นที่รู้จักทั่วโลก

บทบาทหน้าที่ของ ศ.ศ.ป.

มีหน้าที่จัดกิจกรรมประกวดงานศิลปหัตถกรรมจำหน่ายสินค้า พัฒนาสินค้า นอกจากนี้ยังมีบทบาทในการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการจัดกิจกรรมทางการตลาดเพื่อขยายตลาดทั้งในและต่างประเทศ สร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างอุตสาหกรรมต่างๆ คิดค้นวิธีผสมผสานเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ากับเทคนิคแบบดั้งเดิม พัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมสำหรับเจ้าหน้าที่และนักเรียน รวมถึงให้การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

ที่ตั้ง

ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน)

59 หมู่ 4 ต.ช้างใหญ่

อ.บางไทร จ.พระนครศรีอยุธยา 13290

โทร: 035 367 054-9

โทรสาร: 035 367 051

เว็บไซต์: www.sacict.net

The SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand (SACICT)
59 Moo 4, Chang-Yai Sub-District, Bangsai, Ayutthaya Province 13290
Tel: +66 (0) 35 367 054-9
Fax: +66 (0) 35 367 051
Website: www.sacict.net

Royal Hand Helps Craft a Heritage

It all began with a heartfelt Royal gesture to alleviate the plight of rural farmers eking out a meagre living off the land. It has since evolved into the country's most-stirring success story in the preservation and revival of dying arts and crafts.

It was a young Queen Sirikit who discovered the exciting possibilities in the local arts and crafts – many handed down from generation to generation – of villagers while she accompanied His Majesty the King on his countless visits across the Kingdom.

Realising that she could accomplish two objectives simultaneously – create opportunities for farming communities to earn much-needed money during the off season, while preserving ancient artistic skills – Her Majesty made the entire exercise her pet project.

Young Blood for Age-old Skills

The Queen's efforts were far-reaching. Villagers were encouraged, and supported, in setting up cottage industries that used easily available local raw materials. Hilltribes-people were weaned off opium cultivation and their artisans encouraged to create tribal silver and gold crafts.

Temporary regional training centres were set up whenever Their Majesties were in residence and these concentrated not only on refining the skills of the village craftspeople but reviving ancient arts such as Mudmee silk-weaving, Yan Lipao basketry, and gold and silver nielloware.

To keep these arts alive, children from poor families were given a once-in-a-lifetime chance at a future. Chosen by the Queen after stringent interviews, and under the stern eye of master craftsmen and dedicated teachers, these youngsters stepped into a world of wonder, from where the ordinary and the mundane – pieces of wood, lumps of clay, remnant fabrics, skeins of silk and cotton threads, to name a few – emerged as the most stunning works of art. Today, trainees ranged in age from 15 to 60, are giving truth to the saying, "You're never too old to learn".

The Perfect Role Model

To further the project's goals and to emphasise the Royal commitment, Her Majesty chose Chitralada Palace as the location for a dedicated training centre. Since the opening of the training centre at Chitralada Villa of Dusit Palace on June 25, 1977, regional arts and crafts centres have been set up in Ayutthaya, Ratchaburi, Chiang Mai, Mae Hong Son and Surin provinces to cope with the growing number of trainees and staff, as well as arts and crafts.

So convinced was Her Majesty of the beauty of the finished products, she personally took it upon herself to promote them locally and on official visits overseas, where she captured the hearts of everyone with her sense of style and incomparable grace, and made countless fashion statements with handwoven Thai silk outfits and delicate Yan Lipao handbags.

Chronology of Main Events

1976

The Foundation for the Promotion of Supplementary Occupations and Related Techniques (SUPPORT) is born on July 21 – through the sheer will, generosity and patronage of Her Majesty.

1985

To reinforce the Foundation's important work, the Thai Government sets up the SUPPORT Division within the Office of the Principal Private Secretary.

1988

The SUPPORT Executive Committee unanimously decides on a new name to reflect the Queen's selfless commitment – the SUPPORT Foundation under Her Majesty's patronage becomes known as the SUPPORT Foundation of Her Majesty Queen Sirikit.

With the project's rapid expansion comes the realisation that, for many families, their cottage industries are now their main source of income.

1995

Expansion is imperative and to achieve this, the powers-that-be realise that not only must they expand local marketing channels for the products, they need international recognition if they are to capture the interest of overseas markets.

Royal permission is sought for the establishment of the SUPPORT Arts and Crafts International Centre of Thailand (SACICT), whose mission is to help supplement the income of farming families nationwide and, just as importantly, to promote the superbly made Thai arts and crafts locally and on the world stage.

1999

Construction work begins on the multi-million-dollar centre, which is adjacent to the Bangsai Arts and Crafts Training Centre. SACICT comprises two main buildings, one housing administrative offices as well as the display of arts and crafts for export, and the other accommodating an arts and crafts market.

2003

On October 31, a Royal decree is issued for the establishment of SACICT as an autonomous non-profit public organization, managed under the supervision of the Ministry of Commerce with the joint cooperation of the private sector and the Bangsai Arts and Crafts Training Centre.

2004

SACICT is officially established on August 12, to mark the celebration of Her Majesty's 72nd Birthday – it is a testament to Her Majesty's foresight and hard work.

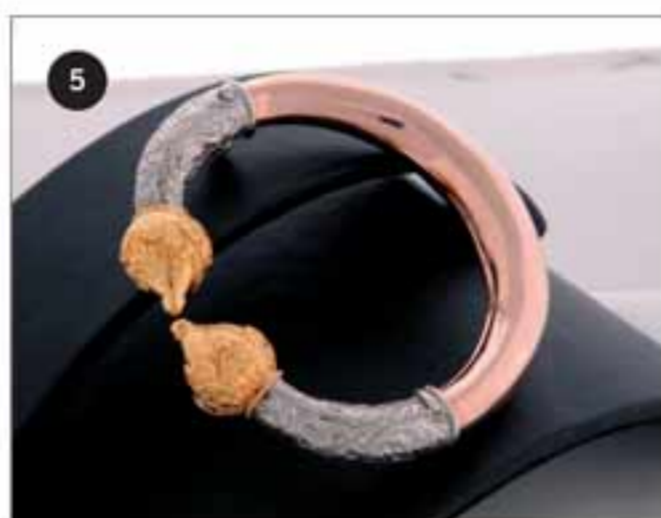
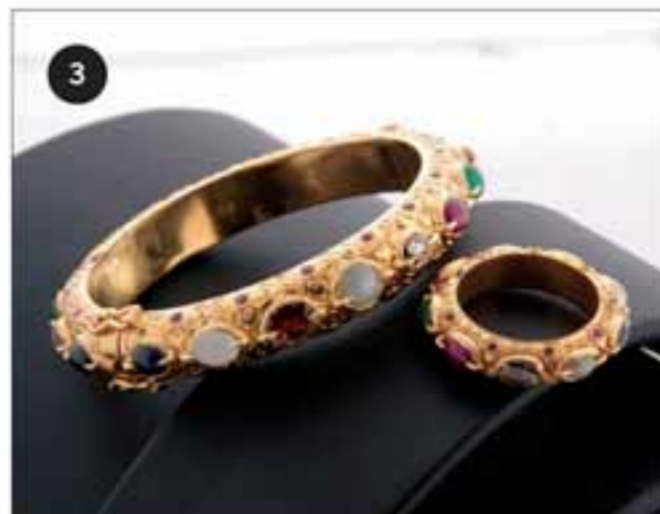
A Centre of Excellence

Excellence in management and just as importantly, in the production and marketing of Thai handicrafts has become SACICT's catchcry.

It is the hub for the development of joint production and marketing initiatives aimed at promoting Thailand's rich heritage and culture – evident in the splendid work of its artisans – throughout the world.

SACICT's Duties are Manifold

From its home – sprawled across nearly seven hectares of lush countryside on the banks of the Chao Phya River, in Bangsai District, Ayutthaya Province – SACICT organizes craftsmanship competitions and the sale of products; develops and promotes these products; promotes and supports marketing activities aimed at expanding local and international markets; builds support networks among the various industries, while integrating modern technology into traditional techniques, develops myriad training programmes for staff and students; and ensures that intellectual property rights are observed at all times.

1. กำไลนางพญาใหญ่ (ทึบ)
Nang Phaya Bangle
185,000 บาท/baht

2. กำไลถมทอง หน้ากว้าง 3 ซม.
Golden Nielloware Bangle
(3 inches wide)
17,000 บาท/baht

3. กำไลพิรอดนพรัตน์
Pirod Bangle
110,000 บาท/baht
แหวนพิรอด
Pirod Ring
50,000 บาท/baht

4. กำไลหลอดไม่ลงยา
Bangle sans enamel
75,000 บาท/baht

5. กำไลหัวบัว
Hua Bua Bangle
57,000 บาท/baht

6. กำไลหลอดลงยา
Enameled Bangle
45,000 บาท/baht

7. สร้อยข้อมือดักประกอบลูกอะไหล่
Bracelet
95,000 บาท/baht

8. สร้อยข้อมือดอกบัวตัดตบงกช
Bracelet with Lotus Motif
76,000 บาท/baht

9. สร้อยข้อมือปะวะหล้าทรงเครื่อง
ประดับทับทิม
Pawalum (Chinese Lantern-like)
Bracelet embedded with rubies
61,000 บาท/baht

10. แหวนลูกไม้ยอดทับทิม
Luk Mai (Fruit-inspired) Ring
decorated with rubies
55,000 บาท/baht

11. แหวนลูกไม้ 3 สี
Luk Mai (Fruit-inspired)
Ring with three kinds of
precious stones
32,000 บาท/baht

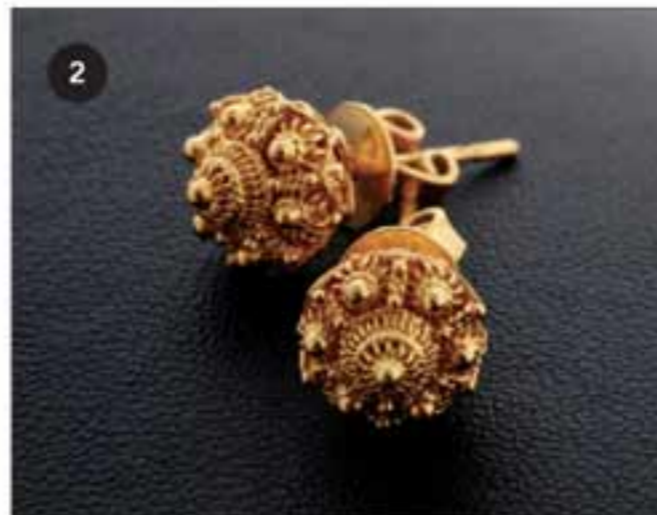
12. แหวนคารานพรัตน์ยอดเพชร
Nopparat Ring decorated
with diamond
120,000 บาท/baht

13. แหวนยอดมรกตล้อมเพชร
Emerald Ring decorated
with diamond
160,000 บาท/baht

14. แหวนพรอดนพรัตน์
Nopparat Ring
50,000 บาท/baht

15. แหวนดอกบัวตัดตบงกช
Lotus Ring
15,000 บาท/baht

Product Showcase

1. ปิ่นทองคำดลลาย
Gold Hairpin
45,000 บาท/baht
2. ต่างหูดอกบัวสกัดตบงกช (แป้นเสียบ)
Lotus Pierced Earrings
16,000 บาท/baht
3. กระจุดมดอกบัวสกัดตบงกช 5 เม็ด
A set of five Kradoom or Lotus studs
32,000 บาท/baht

4. ต่างหูปะวะเหล้าทรงเครื่องเกี่ยวหู
(ประดับทับทิม)
Pawalum (Chinese Lantern-like)
Earrings embedded with rubies
17,000 บาท/baht
5. ต่างหูดอกบัวสกัดตบงกช (ห้อยตุ้ดั่ง)
Lotus Earrings
17,000 บาท/baht
6. ต่างหูลูกไม้ปลายมือ 3 สี
Luk-Mai (Fruit-inspired)
Earrings embedded with
three kinds of precious stones
31,000 บาท/baht

1. สร้อยคอปะวะหล้าทรงเครื่องครึ่งคอ
(ประดับทับทิม)
Pawalum (Chinese Lantern-like)
Necklace embedded with rubies
89,000 บาท/baht

2. สร้อยคอดอกบัวตัดตบงกช
Necklace in lotus motif
103,000 บาท/baht

3. สร้อยคอลลูกไม้ปลายมือ 3 สี
(ลูกไม้โบโพธิ์)
Luk Mai (Fruit-inspired)
Necklace studded with three
kinds of precious stones
112,000 บาท/baht

4. สร้อยคอปะวะหล้า (ต่อโซ่)
Pawalum (Chinese Lantern-like)
Necklace with chain
86,000 บาท/baht

ราคาดังกล่าวเป็นไปตามราคาทองคำ ณ วันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2553 และราคาสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามราคาทองคำในตลาด
สนใจสามารถสั่งจองได้ที่คุณพัชรพรรณ (เมย์) โทร. 089 441 2833

Prices quoted here are based on the gold price of March 1, 2010 and are therefore subject to change in accordance
with the gold market. Tel. 089 441 2833

Access Your Target Attract Your Customers

Catch the Eye of Air Passengers
At Suvarnabhumi & Don Muang Airports
with

Your Powerful Media
To Reach Powerful Consumers

For advertising, please contact:
66 (0) 2254 6898-9 ext 53, 54 or 081 6344062
Fax: 66 (0) 2650 7738